

mediaprint

FAQJA KRYESORE

fillo këtu

RRETH NESH

profili i kompanisë

SHTËPIA BOTUESE

librat tanë

SHTYPSHKRONJA

teknologjia më e fundit

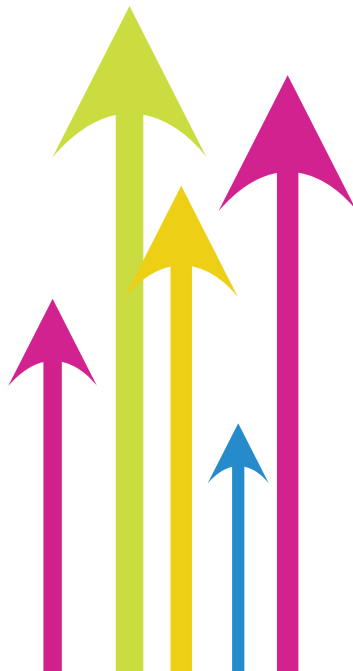
www.mediaprint.al

KLKONI KËTU

Librat e mësuesit dhe planet mësimore
për të gjithë titujt që ne disponojmë,
mund t'i gjeni dhe t'i shkarkoni
pa pagesë nga faqja e internetit
www.mediaprint.al

Për më shumë informacion
mund të na shkruani në adresën e emailit:
botime@mediaprint.al

ose të na kontaktoni pranë redaksisë
në numrin e telefonit:
042251614

Laureta Shkoza

LIBËR MËSUESI

BIOLOGJI

7

Planifikimi mësimor vjetor

Planifikimi i orëve mësimore

Teste

Projekte

Titulli: **Libër mësuesi Biologjia 7**

Autore: Laureta Shkoza

Drejtoi botimin: Anila Bisha

Redaktore: Elona Çali

Design: Mirela Ndrita

Kopertina: Bledar Lame

Shtëpia Botuese Mediaprint

Botimi i parë, 2019

Shtypi: Shtypshkronja Mediaprint

© Të gjitha të drejtat janë të rezervuara SHTËPIA BOTUESE **mediaprint**

Të gjitha të drejtat e autorit lidhur me këtë botim janë ekskluzivisht të zotëruara/rezervuara nga Shtëpia Botuese "Mediaprint" sh.p.k..

Ndalohet çdo prodhim, riprodhim, shitje, rishitje, shpërndarje, kopjim, fotokopjim, përkthim, përshtatje, huapërdorje, shfrytëzim dhe/ose çdo formë tjetër qarkullimi tregtar, si dhe çdo veprim cënues me çfarëdo lloj mjeti apo forme, pjesërisht dhe/ose tërësisht, pa miratimin paraprak me shkrim nga Shtëpia Botuese "Mediaprint" sh.p.k..

Ky botim, në tërësi dhe/ose në pjesë të tij, ndalohet të transmetohet dhe/ose përhapet në çdo lloj forme dhe/ose mjet elektronik, mekanik, regjistruar dhe/ose tjetër, të ruhet, depozitohet ose përdoret në sisteme ku mund të cënohen të drejtat e autorit, pa miratimin paraprak me shkrim nga Shtëpia Botuese "Mediaprint" sh.p.k.. Çdo cënim i të drejtave të autorit passjell përgjegjësi sipas legjislacionit në fuqi.

Kontaktet:

www.mediaprint.al

Shtëpia Botuese

Kutia Postare 7467 - Tiranë

Cel.: 069 40 44 443

botime@mediaprint.al

Spektori i Shpërndarjes dhe Marketingut:

Cel.: 067 50 05 001

Cel.: 069 40 20 201

distributor@mediaprint.al

Shtypshkronja:

Cel.: 069 40 50 380

Cel.: 069 20 79 021

print@mediaprint.al

Komente dhe sugjerime janë të mirëpritura në email: botime@mediaprint.al

Përmbajtja

Planifikimi mësimor vjetor Biologjia 7	4
Tremujori i parë (Shtator - Dhjetor)	8
Tremujori i dytë (Janar – Mars)	10
Tremujori i tretë (Prill – Qershor)	11
Planifikimi i orëve mësimore	13
Teste për secilin tremujor	91
Projekt	103

PLANI MËSIMOR VJETOR

BIOLOGJI 7

Fusha: Shkencat e natyrës

Kompetencat që duhet të fitojë nxënësi

TEMATIKA: DIVERSITETI

Përshkrimi i tematikës: REZULTATET E TË NXËNIT TË KOMPETENCAVE SIPAS TEMATIKAVE		
TEMATIKA: NDËRVEPRIMET		
Përshkrimi i tematikës:		
<p>Studimi i ndërveprimit midis dhe brenda sistemeve zhvillon të kuptuarit e mjedisit dhe rolin të njeriut në të. Ndërveprimet ndodhin brenda një organizmi, midis organizmave si dhe midis organizmave dhe mjedisit. Ndërveprimi i njeriut me mjedisin drejton zhvillimin e shkencës dhe teknologjisë. Në të njëjtën kohë shkenca dhe teknologjia ndikojnë në mënyrën se si njeriu ndërvepron me mjedisin. Të kuptuarit e këtij ndërveprimi ndihmon nxënësin të kuptojë më mirë pasojat pozitive dhe negative të veprimeve të tij dhe të jetë përgjegjës për to. Tematika fokusohet te ndërveprimi brenda dhe ndërmjet bimëve, kafshëve, njeriut dhe mjedisit, mikroorganizmave, atmosferës, Sistemit Diellor dhe Tokës, forcave, shkencës dhe teknologjisë.</p>		
Rezultatet e të nxënit		
Njohuritë/konceptet	Ndërveprimet e gjallesave midis tyre dhe me mjedisin	Qëndrimet dhe vlerat
<p>Gjallesat në mjediset e tyre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përshatja në mjedis • Ndotja mjedisit • Mbrojtja e mjedisit • Zinxhirët ushqimor • Vrima e ozonit 	<p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • përshkruan përmes shembujve nga mjediset lokale, se si organizmat janë përshtatur për të jetuar në habitatet e tyre; • vizaton dhe modelon zinxhirë të thjeshtë ushqimor; • diskuton ndikimin pozitiv dhe negativ të njeriut në mjedis p.sh.: ndikimin në zinxhirët ushqimorë, ndotjen dhe çarjen e ozonit; 	<p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tregon interes për të mblledhur informacione dhe kontribuar me përgjegjshmëri në kujdesin ndaj mjedisit; • demonstroi bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup dhe diskutimeve. • ndan me të tjerët përvojat dhe njohuritë e përfutuara nga vëzhgimet individuale;

<ul style="list-style-type: none"> Burimet e enegjisë 	<ul style="list-style-type: none"> diskuton për burimet e enegjisë dhe bën dallimin midis burimeve të ripërtërishme dhe jo të ripërtërishme. 	<ul style="list-style-type: none"> vlerëson burimet e ndryshme të informacionit që mbështesin kërkimin e tij/saj rreth veprimtarisë së njeriut në mjedis.
--	---	--

Kjo tematikë nënvizon rëndësinë e ruajtjes së shumëllojshmërisë në natyrë. Për të kuptuar më mirë botën, në të cilën jeton, njeriu përpigjet të organizojë botën e gjallë dhe jo të gjallë. Ka disa tipare të përbashkëta që lidhin të gjitha qeniet e gjalla dhe faktorë unikë në botën jo të gjallë që e ndihmojnë njeriun t'i klasifikojë ato. Ruajtja e shumëllojshmërisë siguron mbijetesën dhe vazhdimësinë e jetës. Në fokus të kësaj tematike në këto shkallë është diversiteti i kafshëve, bimëve, mikroorganizmave, mjedisit natyror, lëndëve dhe vetive e karakteristikave të tyre.

Rezultatet e të nxënës		
Diversiteti dhe klasifikimi i gjallesave		
Njohuri/Konceptet	Shkathësitë dhe procedurat	Qëndrimet dhe vlerat
<p>Qeliza</p> <ul style="list-style-type: none"> Mikroskopi Qeliza bimore (muri qelizor, membrana qelizore, citoplazma, bërthama, kloroplasti, vakuola të mëdha); Qeliza shtazore Organizimi hierarkik i jetës (nga qeliza te organizmi). 	<p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> identifikon strukturat e një qelize bimore dhe shtazore ashtu siç shihen në mikroskopin me dritë ose mikroskopin elektronik; krahason strukturën e qelizave bimore me qelizat shtazore; përdor burime dytësore për të treguar lidhjen midis strukturës së disa qelizave të zakonshme me funksionet e tyre; përdor preparate të gatshme për të vëzhguar shumëllojshmërinë e qelizave me funksione të ndryshme; tregon se qelizat mund të grupohen për të formuar indet, organet dhe organizmat. 	<p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> tregon kuriozitet, kur eksploron botën mikroskopike dhe bën pyetje rreth asaj që gjen; vlerëson përpjekjet individuale dhe punën në grup duke respektuar perspektiva të ndryshme.

<p>Mikroorganizmat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Llojet e mikroorganizmave, roli i tyre në natyrë • Rëndësia e mikroorganizmave për njeriun 	<p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>identifikon</u> shtatë karakteristikat e qënieve të gjalla dhe i lidh ato me një numër të madh organizmash në mjediset lokale dhe më gjerë; • <u>përshkruan</u> rolin e mikroorganizmave në zbrërthimin e lëndës organike, prodhimin e ushqimit dhe sëmundjeve përfshirë punën e Luiz Paster; • <u>planifikon</u> një hetim duke përdorur njohuritë shkencore për mikroorganizmat. 	<p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>vlerëson</u> rëndësinë e mikroorganizmave për shëndetin dhe mirëqënien e njeriut. • <u>tregon interes</u> dhe <u>përgjegjshmëri</u> për t'u mbrojtur nga infeksionet e shkaktuar nga mikroorganizmat.
<p>Klasifikimi i bimëve dhe kafshëve</p> <ul style="list-style-type: none"> • Specia, variacioni brenda species • Klasifikimi i bimëve <ol style="list-style-type: none"> a) bimë pa lule b) bimë me lule • Klasifikimi i kafshëve <ol style="list-style-type: none"> a) vertebrorët, grupet e vertebrorëve b) invertebrorët, grupet e invertebrorëve 	<p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>përkufizon</u> specien; • <u>heton</u> ndryshimet brenda një specie duke përdorur burime dytësore; • <u>paraqet</u> shembuj të ndryshimeve për një karakteristikë të caktuar, në një grup organizmash, duke përdorur diagramën e shpeshësive; • <u>klasifikon</u> kafshët dhe bimët në grupe të mëdha duke përdorur disa shembuj nga mjediset lokale. 	<p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • i <u>kushton vëmendje</u> saktësisë, objektivitetit, në regjistrimin dhe verifikimin e të dhënave gjatë kryerjes së veprimtarive.

TEMATIKA: SISTEMET

Përshkrimi i tematikës: Një sistem përfaqëson një tërësi pjesësh të cilat punojnë së bashku për të kryer një funksion të caktuar. Ka sisteme në natyrë, si dhe sisteme të ndërtuara nga njeriu. Shembuj të sistemeve në natyrë janë sistemet e trupit të njeriut. Shembuj të sistemeve të ndërtuara nga njeriu janë sistemet elektrike. Njohja e sistemeve e lejon njeriun të kuptojë si funksionon secila pjesë e sistemit dhe si ndërveprojnë me njëra-tjetrën për të kryer një funksion të caktuar.

Kjo temë përqendrohet tek studimi i sistemit të bimëve dhe kafshëve, sistemeve të trupave qiellorë, sistemeve të matjes.

Rezultatet e të nxënimit		
Sistemet te bimët dhe te njeriu		
Njohuritë/Konceptet	Shkathësitë dhe proceset	Qëndrimet dhe vlerat
Bimët <ul style="list-style-type: none"> • Organet e bimëve me lule • Funksionet e organeve kryesore të bimëve me lule 	Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> • <u>dallon</u> vendosjen dhe tregon funksionet e organeve kryesore të bimëve me lule p.sh.: rrënjës, kërcellit, gjethes; • <u>zbaton</u> procedurën e përgatitjes së një herbari. 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>tregon</u> kuriozitet dhe <u>këmbëngulje</u> në kryerjen e vëzhgimeve dhe eksperimenteve me bimët.
Sistemet e trupit të njeriut <ul style="list-style-type: none"> • Sistemi muskular- skeletik <ol style="list-style-type: none"> a) skeleti, funksionet dhe pjesët kryesore të tij; b) muskujt, funksioni i muskujve antagonist; c) artikulationet e lëvizshme dhe të palëvizshme. 	Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> • <u>eksploron</u> rolin e skeletit dhe të nyjeve si dhe parimin e muskujve antagonist; • <u>dallon</u> vendosjen dhe tregon funksionet e sistemeve kryesore të trupit të njeriut; • <u>përdor</u> burime dytësore për të diskutuar rreth sistemeve të organeve të trupit të njeriut; • <u>mbledh</u> dhe <u>përdor</u> të dhëna për të testuar një parashikim ose kryer një eksperiment; • <u>përdor</u> rezultatet për të formuluar konkluzionet e një eksperimenti ose për të bërë parashikime të mëtejshme; • <u>përdor</u> tabela ose <u>diagrama</u> për të sugjeruar ide ose paraqitur rezultate; • kryen <u>kërkime</u> për punën studimore që bëjnë shkencëtarë të ndryshëm për trupin e njeriut. 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>tregon</u> kuriozitet, kur eksploron funksionimin e sistemit muskular- skeletik dhe lidhjet midis tyre; • <u>vlerëson</u> <u>përpijekjet</u> individuale dhe punën në grup duke respektuar perspektiva të ndryshme për çështje që lidhen me mbrojtjen e shëndetit

PLANIFIKIMI MËSIMOR VJETOR

SHPËRNDARJA E PËRMBAJTJES SË LËNDËS		
TEMATIKA		
Shtator – Dhjetor 13 javë (24 orë)	Janar – Mars 11 javë (22 orë)	Prill – Qershor 11 javë (22 orë)

Plani vjetor i ndarë në tremujore Tremujori i parë (Shtator – Dhjetor)

Nr	Tema mësimore	Situata e të nxënimit	Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve	Vlerësimi	Burime/mjete
Sistemet					
Kreu 1 Sistemet te bimët dhe njeriu (7 javë – 14 orë)					
1	1. Organet bimore 2. Organet bimore	Nxënësit dallojnë: - vendosjen dhe tregojnë funksionet e organeve kryesore të bimëve me lule - dallojnë vendosjen dhe tregojnë funksionet e organeve kryesore të trupit të njeriut. - eksploron rolin e skeletit dhe në nyjeve dallon vendndodhjen dhe tregon funksionet	Për të realizuar temat mund të zgjidhni një ose disa nga: Metoda e të nxënimit aktiv: - Diskutime në grup - Sfida individuale - konkurse me grupe - Veprimtari në çift - Veprimtari matëse Kërkim në internet - Vizatim Prezantime - Diskutim i rubrikave - Vizitë në terren	Për të realizuar vlerësimin në tema të ndryshme mund të zgjidhni një ose disa nga: Vlerësimi i vazhduar për: - Shumëllojshmërinë e përgjigjeve, përfshirë vizatimet, punimet e shkruara, bisedat me njëritjetrin dhe paraqitjen e ideve - Plotësimin e fjalive në fletoren e punës dhe fletët e punës për të gjitha temat	Tek libri i mësuësit gjenden të përshkruara në mënyrë të hollësishme mjetet ndihmëse për realizimin e temave mësimore. Po aty gjenden dhe idetë për mësimdhënien si dhe udhëzimet
2	3. Sistemet e organeve të njeriut 4. Sistemet e organeve të njeriut				
3	5. Skeleti i njeriut 6. Skeleti i njeriut				
4	7. Kyçet e kockave (artikulationet) 8. Kyçet e kockave (artikulationet)				
5	9. Muskujt, ndërtimi dhe funksioni i tyre				

10. Muskujt, ndërtimi dhe funksioni i tyre	e organeve kryesore të trupit të njeriut. - mbledh dhe përdor të dhënat për të testuar një parashikim.	- Trajtim i të dhënave me grafikë ose me tabela	- Plotësimin e përgjigjeve në pyetjet dhe detyrat për çdo temë mësimore si dhe kryerja e veprimtarive në librin e nxënësit, tekstin mësimor	kryesore për mënyrën se si mund të kryhen veprimtaritë sipas temave përkatëse të librit të nxënësit.
6	11. Studimi i trupit të njeriut			
7	12. Studimi i trupit të njeriut			
	13. Di dhe praktikoj			
	14. Di dhe praktikoj			
Diversiteti				
Kreu 2 Qelizat dhe organizmat (6 javë – 10 orë)				
8	1. Veçoritë e qenieve të gjalla	Nxënësit identifikojnë: - karakteristikat e qenieve të gjalla dhe i lidhin ato me një nr. Të madh organizmash në mjedise.	Zgjidhje e kërkesave në fletët e punës dhe fletoren e punës sipas temave përkatëse Regjistrime video dhe audio Veprimtari në librin e nxënësit, të cilat janë në çdo temë mësimi Veprimtari hulumtuese Veprimtari me shkrim - Diskutim Pyetje- përgjigje	Vetëvlerësimi Realizohet nga nxënësit për: - Vlerësimin në çift - Vlerësimin e punës në grup - Vlerësimin e detyrave të shtëpisë nga njëri tjetri - Prezantimi me gojë ose me shkrim i punimeve të bëra nga nxënësit Vlerësim përmbledhës për: - Detyrë me shkrim ose me gojë - punë kërkimore në internet
9	2. Veçoritë e qenieve të gjalla			
10	3. Mikroorganizmat dhe klasifikimi i tyre			
10	4. Mikroorganizmat dhe klasifikimi i tyre			
10	5. Mikroorganizmat dhe Shpërbëria			
10	6. Mikroorganizmat dhe Shpërbëria			
11	7. Mikroorganizmat dhe ushqimi			
11	8. Mikroorganizmat dhe ushqimi			
12	9. Mikroorganizmat dhe sëmundjet			
12	10. Mikroorganizmat dhe sëmundjet			
13	1. Projekt			
13	1. Test			

Tremujori i dytë (Janar – Mars)

Nr	Tema mësimore	Situata e të nxënimit	Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve	Vlerësimi	Burime/mjete
Diversiteti					
Kreu 2 Qelizat dhe organizmat (4 javë – 8 orë)					
14	11. Qeliza bimore 12. Qeliza bimore	Nxënësit identifikojnë strukturat e një qelize bimore	Për të realizuar temat mund të zgjidhni një ose disa nga: Metoda e të nxënimit aktiv: - Diskutime në grup - Sfida individuale - konkurse me grupe - Veprimtari në çift - Veprimtari matëse	Për të realizuar vlerësimin në tema të ndryshme mund të zgjidhni një ose disa nga: Vlerësimi i vazhduar për: – Shumëllojshmërinë e përgjigjeve, përfshirë vizatimet, punimet e shkruara, bisedat me njëritjetrin dhe paraqitjen e ideve	Tek libri i mësuësit gjenden të përshkruara në mënyrë të hollësishme mjetet ndihmëse për realizimin e temave mësimore.
15	13. Qeliza shtazore 14. Qeliza shtazore	identifikojnë strukturat e një qelize shtazore krahasojnë strukturat e qelizave bimore me ato shtazore.			
16	15. Qelizat, indet dhe organet 16. Qelizat, indet dhe organet	Tregojnë se qelizat mund të grupohen për të formuar inde organe.			
17	17. Di dhe praktikoj 18. Di dhe praktikoj				
Ndërveprimet					
Kreu 3 Mjedisi ku jetojnë gjallesat (7 javë – 14 orë)					
18	1. Përshtatja e organizmave të gjalla 2. Përshtatja e organizmave të gjalla	Nxënësit përshkruan përmes shembujve nga mjediset lokale se si organizmat janë përshtatur për të jetuar në habitatet e tyre.	Kërkim në internet - Vizatim Prezantime Diskutim i rubrikave - Vizitë në terren - Trajtim i të dhënave me grafikë ose me tabela - Zgjidhje e kërkesave në fletët e punës dhe	- Plotësimin e fjalive në fletoren e punës dhe fletët e punës për të gjitha temat - Plotësimin e përgjigjeve në pyetjet dhe detyrat për çdo temë mësimore si dhe kryerja e veprimtarive në librin e nxënësit, tekstin mësimor	Po aty gjenden dhe idetë për mësimdhënien si dhe udhëzimet kryesore për mënyrën se si mund të kryhen veprimtaritë sipas temave përkatëse të librit të nxënësit.
19	3. Zinxhirët ushqimorë 4. Zinxhirët ushqimorë	Vizatton dhe modelon zinxhirë të thjeshtë ushqimor.			
20	5. Njerëzit dhe zinxhirët ushqimorë				

6. Njerëzit dhe zinxhirët ushqimorë	Diskuton veprimin negativ të njeriut në mjedis: p.sh. ndikimin : në zinxhirët ushqimorë në ndotjen dhe në çarjen e Ozonit. Diskuton për burimet e energjisë dhe bën dallimin mes burimeve të ripërtëritshme dhe jo.	fletoren e punës sipas temave përkatëse – Regjistrime video dhe audio Veprimtari në librin e nxënësit, të cilat janë në çdo temë mësimi – Veprimtari hulumtuese – Veprimtari me shkrim – Diskutim – Pyetje- përgjigje	Vetëvlerësimi Realizohet nga nxënësit për: – Vlerësimin në çift – Vlerësimin e punës në grup – Vlerësimin e detyrave të shtëpisë nga njëri tjetri – Prezantimi me gojë ose me shkrim i punimeve të bëra nga nxënësit Vlerësim përmbledhës për: Detyrë me shkrim ose me gojë punë kërkimore në internet	Kujdes duhet të tregohet për t'u përqendruar tek zhvillimi i temave mësimore pasardhëse Pas çdo kapitulli gjenden fletët e punës të cilat mund të jepen si detyrë në fund të mësimin për të kontrolluar të nxënëit e nxënësve.
21	7. Ndotja 8. Ndotja			
22	9. Pakësimi i ozonit 10. Pakësimi i ozonit			
23	11. Ruajtja (konservimi) 12. Ruajtja (konservimi)			
24	3. Di dhe praktikoj 2. Test			

Tremujori i tretë (Prill – Qershor)

Nr	Tema mësimore	Situata e të nxënëit	Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve	Vlerësimi	Burime/mjete
Ndërveprimet					
Kreu 3 Mjedisit ku jetojnë gjallesat (1 javë – 2 orë)					
25	13. Burimet e energjisë 14. Burimet e energjisë	Diskuton bën dallimin mes burimeve të ripërtëritshme dhe jo.			
Diversiteti					
Kreu 4 Llojshmëria dhe klasifikimi i bimëve (10 javë - 20 orë)					
26	1. Çfarë është lloji? 2. Çfarë është lloji?				Tek libri i mësuesit gjenden

Situata e të nxënit nr. 1

Tematika: Sistemet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1-Organet bimore 2-Organet bimore			
Situata e të nxënit: Rëndësia e bimëve për jetën e gjallesave			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh me fjalë mendimin e tij për ndërtimin bimëve.			
Kompetenca e të menduarit: Nxënësi analizon, në mënyrë të pavarur, informacionet e marra nga burimet e ndryshme për ndërtimin e bimëve dhe vlerëson rëndësinë e tyre për jetën e njeriut.			
Kompetenca e të nxënit: Identifikon dhe krahason informacionet e njohura me ato të panjohura për organet bimore dhe përdor teknika të ndryshme për zgjidhjen e problemit.			
Kompetenca personale: Merr pjesë ose udhëheq një grup pune, bashkëpunon me shokët që kanë nevojë gjatë orës së mësimi dhe raporton me gojë ose me shkrim zgjidhjen e situatës së dhënë.			
Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi: <ul style="list-style-type: none">• Evidenton organet kryesore të bimës;• Përshkruan ndërtimin e bimës;• Tregon funksionet e organeve bimore;• Dallon midis koncepteve organe bimore dhe organizëm;• Argumenton rëndësinë e bimëve për jetën e gjallesave në planetin Tokë.		Fjalët kyçe: Bimë, klorofil, organe; rrënjë, kërcell, gjethë, lule	
Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Ndihmon nxënësit për zhvillimin e kompetencës së komunikimit duke përdorur gjuhën dhe terminologjinë e shkencës. Teknologjia dhe TIK: Nxënësi përdor sistemet e duhura kompjuterike përgatitjen e prezantimeve të detyrave duke zbatuar në mënyrë krijuese njohuritë që përmbajnë shkencat kompjuterike për ndërtimin e tabelave dhe përgatitjen e detyrave të ndryshme gjatë orës së biologjisë. Arti pamor: Nxënësi, duke shfrytëzuar programet e arteve pamore bëhet një njohës më i mirë i ndërtimit të bimëve dhe organeve përbërëse në hapësirë dhe në plan.		Burimet: Libri i nxënësit, fletore pune, enë me bimë të ndryshme, figura dhe pamje me bimë të rralla, enciklopedi ose revista shkencore	

Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve

Stuhi mendimesh

Punë në dyshe/grupe

Bashkëbisedim

Tabela e koncepteve

Harta e koncepteve

Përshkrimi kontekstual i situatës

Bimët e gjelbra përmbajnë pigmentin klorofil. Ky pigment u jep ngjyrën e gjelbër bimëve dhe përthith energjinë e rrezeve të diellit që nevojitet për përgatitjen e ushqimit nga bimët. Gjithashtu bimët prodhojnë oksigjenin e ajrit që e thithin gjallesat gjatë procesit të frymëmarrjes.

Po si mundën bimët të kryejnë këto procese? Si janë ndërtuar bimët? Cila është rëndësia e tyre për jetën e gjallesave në planetin Tokë?

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive - Stuhi mendimesh

Mësuesi nxit nxënësit të lidhin njohuritë që kanë për bimët me njohuritë e reja. Drejton pyetje që nxënësit shprehin mendimet e tyre për ndërtimin e bimëve dhe rëndësinë e tyre për gjallesat. Mësuesi ndan klasën në grupe:

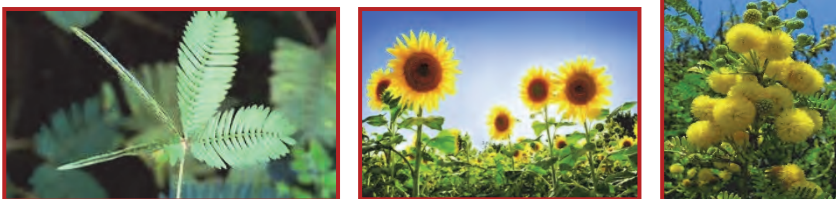
Grupi i parë, udhëzohet të vëzhgojnë bimët e mbjella në enë të ndryshme.

Grupit të dytë i jepen disa pamje me bimë të rralla si bimët mishngrënëse.

Grupit të tretë i jepen pamje me bimë të ndjeshme ndaj prekses apo dritës si lulja mos më prek, lulja e diellit, e mimozës etj.

Mësuesi u drejton nxënësve pyetjet: Çfarë vëreni nga këto pamje? Çfarë cilësish të përbashkëta kanë bimët? A dallojnë ato nga njëra-tjetra?

Mësuesi dëgjon mendimet e nxënësve dhe përmbledh njohuritë kryesore në tabelë.

2-Ndërtimi i njohurive - Tabela e koncepteve

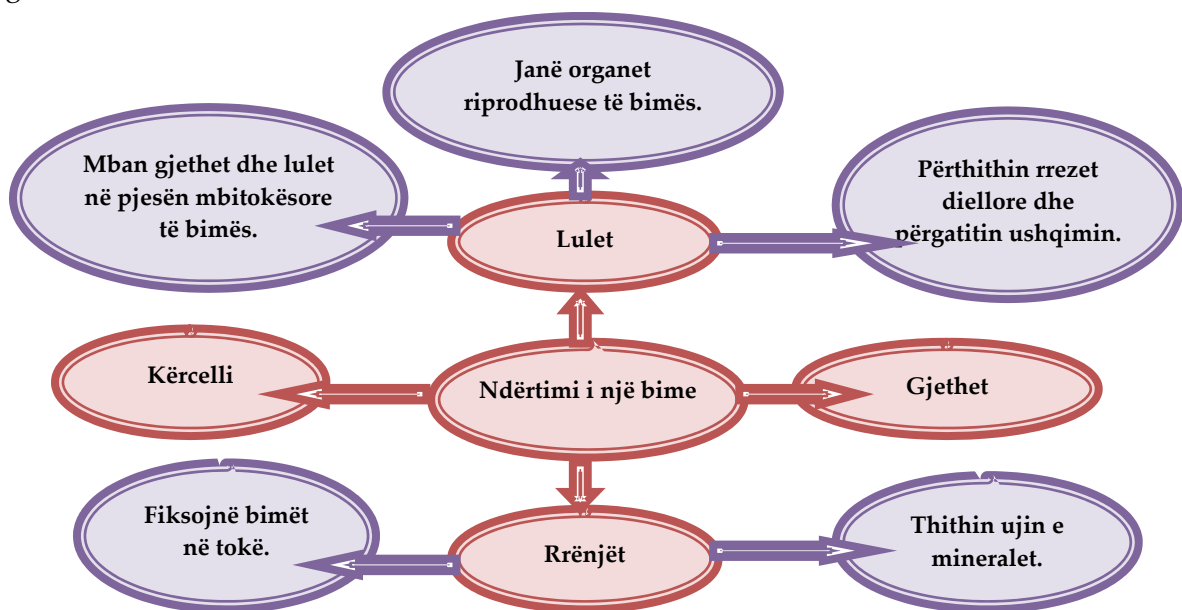
a. Punë në dyshe

Mësuesi udhëzon nxënësit të lexojnë tekstin me kujdes që t'a kuptojnë atë dhe të përshkruajnë funksionet përkatëse për organet bimore:

Konceptet kyçe	Shpjegime përkatëse për konceptet
1. Bimë	1. Bimë është çdo gjallesë që e përgatit vet ushqimin.
2. Organe	2. Pjesët e një organizmi quhen organe.
3. Rrënjë	3. Rrënja: <ul style="list-style-type: none"> • është organi që e fikson bimën në tokë; • thith ujin dhe kripërat minerale të cilat i nevojiten bimës për të prodhuar ushqimin.
4. Kërcell	4. Kërçelli: <ul style="list-style-type: none"> • është organi bimor që transporton ushqimet dhe ujin; • mban gjethet dhe lulet;
5. Gjethet	5. Gjethet - janë organet ku përgatiten ushqimet e bimëve.
6. Lule	6. Lulja - është organi riprodhues i bimëve.

3-Përforcimi i njohurive: Harta e koncepteve

Nxënësi plotëson hartën e koncepteve, për ndërtimin e bimëve dhe shpjegon funksionet e organeve bimore.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi:

- Përshkruan ndërtimin e bimës;
- Shpjegon funksionet e organeve bimore;
- Dallon konceptet organ dhe organizëm;

<p>Vlerësimi i nxënësit:</p> <p>Nxënësi vlerësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • për shpjegimin e saktë të koncepteve organ, organizëm, bimë, rrënjë, gjethe, kërcell, lule; • për bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup dhe gjatë diskutimeve.
<p>Detyrat dhe puna e pavarur:</p> <p>Detyrë klase:</p> <p>Nxënësi punon në fletë pune ushtrimin 1 dhe 2, faqe 10 -11.</p> <p>Detyrë shtëpie:</p> <p>Mësuesi udhëzon nxënësit të punojnë të pavarur për grumbullimin dhe tharjen e disa bimëve. Kjo veprimtari nxit nxënësit që të njohin nga afër llojet e bimëve. Nxënësit duhet t'i thajnë me kujdes bimët duke i vendosur ndërmjet fletëve të gazetave dhe në një mjedis me errësirë. Mbi bimët nxënësit duhet të vendosin një peshë për ta shtypur gjethen që të hapet sa më mirë. Me koleksionet e bimëve të thara nxënësit përgatitin herbare.</p>

Situata e të nxënit nr. 2

Tematika: Sistemet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1-Sistemet e organeve te njeriu 2-Sistemet e organeve te njeriu</p>			
<p>Situata e të nxënit</p> <p>Lidhja midis sistemeve të organeve</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e tij në lidhje me sistemet e organeve te njeriu duke përdorur terminologji shkencore të pasur.</p> <p>Kompetenca e të menduarit Nxënësi analizon, në mënyrë të pavarur, informacionet e marra nga libri i nxënësit dhe nga fletorja e punës në lidhje me ndërtimin e sistemeve të organeve dhe arsyeton qartë për ndërtimin e tyre.</p> <p>Kompetenca e të nxënit: Nxënësi parashtron pyetje për funksionet që kryejnë sistemet e organeve te njeriu dhe jep përgjigje të argumentuara.</p> <p>Kompetenca personale:Nxënësi demonstroi vetëbesim dhe shkathtësi personale e ndërpersonale në orën e mësim, komunikon lirshëm me shokët dhe shpreh mendimin e tij.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dallon konceptet organe nga sistem organesh; • Përshkruan funksionet e sistemit të tretjes dhe të qarkullimit të gjakut; • Sqaron lidhjen që ekziston midis sistemit të tretjes dhe qarkullimit 		<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Organe, sisteme organesh, sistemi i tretjes, sistemi i qarkullimit të gjakut, sistemi nervor, sistemi i</p>	

<p>të gjakut;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpjegon funksionet e sistemit nervor; • Argumenton rëndësinë e sistemit të frymëmarrjes për organizmin e njeriut; • Analizon ndërtimin dhe funksionet e sistemeve të organeve. 	<p>frymëkëmbimit, tretje, gjaku, enë gjaku, nerva, organet e shqisave, frymëkëmbim</p>				
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve gjatë diskutimit dhe përshkrimit të koncepteve mbi ndërtimin dhe funksionin e sistemeve të organeve të njeriu duke përdorur një terminologji të pasur shkencore.</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Nxënësi përdor sistemet e duhura kompjuterike përgatitjen e prezantimeve të detyrave duke zbatuar në mënyrë krijuese njohuritë që përmbajnë shkencat kompjuterike dhe mediat digjitale për ndërtimin e tabelave dhe përgatitjen e detyrave të ndryshme.</p> <p>Arti pamor: Nxënësi, duke shfrytëzuar programet e arteve pamore bëhet një njohës më i mirë i ndërtimit të sistemeve të organeve dhe organeve përbërëse në hapësirë dhe në plan.</p>	<p>Burimet:</p> <p>Teksti mësimor, mjete shkrimi /fletë kartoni, tabela dhe organe tredimensionale, video-projektor/kompjuter dhe mundësi të përdorimit të internetit</p>				
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Alfabeti i njëpasnjëshëm</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Tabela e koncepteve</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Veprimtari praktike</td> <td style="text-align: center;">Diskutim i drejtuar</td> </tr> </table>		Alfabeti i njëpasnjëshëm	Tabela e koncepteve	Veprimtari praktike	Diskutim i drejtuar
Alfabeti i njëpasnjëshëm	Tabela e koncepteve				
Veprimtari praktike	Diskutim i drejtuar				
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës</p> <p>Çdo ditë me dietën ushqimore marrim një sasi të konsiderueshme ushqimesh. Si ndërveprojnë sistemet e organeve që ky ushqim të arrijë në qeliza dhe të shërbejë si burim energjie për veprimtaritë që ato kryejnë?</p>					
<p>Veprimet e kryera për trajtimin e situatës</p> <p>1-Parashikimi i njohurive, Alfabeti i njëpasnjëshëm</p> <p>Mësuesi i jep secilit nxënës një kopje të alfabetit të njëpasnjëshëm të paplotësuar;</p> <p>Kërkohet nga nxënësit të shkruajnë një koncept që ka lidhje me informacionin e trajtuar në temën: Sistemet e organeve të njeriut, sipas shkronjave të alfabetit;</p> <p>Pasi secili nxënës plotëson fletën e tij me alfabetin e njëpasnjëshëm, shkëmben fletën me shokun që ka pranë dhe ky veprim përsëritet disa herë me radhë.</p>					
<p>A Arterie</p>	<p>B Brinjët Bronket Bimët</p>	<p>C</p>	<p>Ç</p>	<p>D Dioksid karboni Diafragma</p>	<p>Dh Dhëmbët Dhëmballët</p>
<p>E Enë gjaku Energji</p>	<p>Ë</p>	<p>F Frymëkëmbim Frymënxjerrje Funksion- (i sistemeve të organeve)</p>	<p>G Goja Gyp I gjatë (i tretjes)</p>	<p>Gj Gjaku</p>	<p>H</p>

I	J	K Kafshët	L	LI	M Mëlçia Mushkëri
N Nervat Ndërtim- (i sistemeve të organeve)	Nj Njeriu	O Organe Oksigjen	P Palca kurrizore Pjesëzat e tretura Përthithje	Q Qelizat e trupit	R Rektumi
Rr	S Syri Stomaku Sisteme organesh	Sh Shqisat	T Tretje Truri Trakeja	Th	U Ushqim
V Venat	X	Xh	Y	Z Zemra Zorra e hollë	Zh

2-Ndërtimi i njohurive/ Veprimtari praktike/ Tabela e koncepteve

Mësuesi ndan nxënësit në 4 grupe dhe ndan detyrat:

Grupet e nxënësve lexojnë materialin e trajtuar në këtë temë dhe prezantojnë njohuritë në mënyra të ndryshme:

Mësuesi udhëzon nxënësit:

Skiconi trupin e njeriut në një fletë të madhe kartoni. Secili nxënës në grupin përkatës vizaton organet e trupit të njeriut dhe në fund i vendosin ato në vendin e duhur në figurë.

Grupi i parë

Prezanton informacionin dhe përqendrohet në çështjet:

- Ndërtimi i sistemit të tretjes;
- Çfarë ndodh me ushqimin në sistemin e tretjes?
- Çfarë quajmë tretje?
- Çfarë ndodh me pjesëzat e tretura të ushqimit?

Grupi i dytë

Prezanton informacionin dhe përqendrohet në çështjet:

- Ndërtimin i sistemit të qarkullimit të gjakut;
- Funkcionin e sistemit të qarkullimit të gjakut;
- Funkcionin e zemrës;

Grupi i tretë

Prezanton informacionin dhe përqendrohet në temat:

- Ndërtimi i sistemit nervor;
- Si transmetohen sinjalet që nisen nga truri në pjesët e ndryshme të trupit;

Grupi i katërt

- Ndërtimin i sistemit të frymëkëmbimit;
- Funkcionin e sistemit të frymëkëmbimit;

- Dallimin midis frymëkëmbimit dhe frymënxjerrjes;

Nxënësit plotësojnë tabelën dhe japin shpjegimet përkatëse:

1. për ndërtimin dhe funksionet e sistemeve të organeve;
2. për lidhjen midis sistemeve të organeve;

Konceptet e trajtuara	Krahasimet përkatëse
1. Sistemi tretës 2. Sistemi i qarkullimit të gjakut 3. Sistemi nervor 4. Sistemi i frymëkëmbimit	1. Zbërthen ushqimet. Pjesëzat e tretura kalojnë në gjak. 2. Transporton lëndët në të gjithë trupin e njeriut 3. Mundëson komunikimin e pjesëve të trupit midis tyre 4. Mundëson furnizimin e trupit me oksigjen dhe nxjerrjen jashtë të trupit të dioksidit të karbonit

Mësuesi drejton pyetjet për të krahasuar konceptet që jepen në tabelë dhe nxënësit gjejnë të përbashkëtat dhe dallimet midis tyre:

3-Përforcimi i njohurive/ Diskutim i drejtuar

Nxënësi:

- Përforcon njohuritë dhe përshkruan ndërtimin e sistemeve të organeve;
- Analizon lidhjen midis sistemeve të organeve;
- Shpjegon se si ushqimi tretet në sistemin e tretjes, pjesëzat e tretura transportohen me anë të enëve të gjakut në qelizat e trupit dhe furnizojnë me energji qelizat të cilat thithin oksigjen dhe nxjerrin dioksid karboni gjatë frymënxjerrjes.

Vlerësimi i nxënësit

Nxënësi vlerësohet:

- për përdorimin e fjalorit të saktë shkencor gjatë orës së mësimi;
- për saktësinë me të cilën përshkruan ndërtimin dhe funksionet e sistemeve të organeve;
- për bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup dhe gjatë diskutimeve.

Detyrat dhe puna e pavarur

Detyrë klase

Nxënësit punojë ushtrimin 1, 2 faqe 12, në fletoren e punës.

Detyrë shtëpie:

Kërko informacion dhe fakte interesante për një organ të caktuar të trupit të njeriut dhe për ndërtimin dhe funksionin e tij si dhe sëmundjet nga të cilat preken këto organe.

Situata e të nxënit nr. 3

Tematika: Sistemet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla:III	Klasa:VII
Tema mësimore: 1-Sistemet e organeve te njeriu-ushtrime 2-Sistemet e organeve te njeriu-ushtrime			
Situata e të nxënit: Ushtrime (Fletë Pune-faqe 12); Fletë pune –Libri i mësuesit –faqe-13/15			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e tij për ndërtimin e sistemeve të organeve si dhe funksionet që ato kryejnë duke përdorur terminologjinë e duhur shkencore.</p> <p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi analizon, në mënyrë të pavarur, informacionet e marra nga burimet e ndryshme për sistemet e organeve dhe vlerëson rëndësinë që duhet të tregohet për shëndetin e tyre.</p> <p>Kompetenca e të nxënit: Nxënësi parashtron pyetje në lidhje me sistemet e organeve, organet e tyre, ndërtimin dhe shfaq mendime të strukturuar për dhënien e përgjigjeve të sakta.</p> <p>Kompetenca personale: Nxënësi demonstroi vetëbesim dhe shkathtësi personale e ndërpersonale në orën e mësimit, komunikon me shokët dhe punon me kujdes gjatë veprimtarisë praktike në përgatitjen e sistemeve të organeve.</p>			
Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> • Liston sistemet e organeve që ndërtojnë trupin e njeriut; • Analizon ndërtimin e sistemeve të organeve; • Evidenton organet përbërëse të sistemeve të organeve; • Shpjegon funksionet që kryen çdo sistem organesh në trupin e njeriut. 		Fjalët kyçe: Sisteme organesh; sistemi i frymëkëmbimit, sistemi nervor, sistemi i qarkullimit, sistemi tretës	
Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Aftëson nxënësit në përdorimin terminologjisë së fushave të shkencës gjatë diskutimit për ndërtimin dhe funksionet e sistemeve të organeve. Teknologjia dhe TIK: Nxënësi përdor sistemet e duhura kompjuterike për përgatitjen e prezantimeve të detyrave duke zbatuar në mënyrë krijuese njohuritë që përmbajnë shkencat kompjuterike për ndërtimin e tabelave dhe përgatitjen e detyrave gjatë orës së biologjisë. Arti pamor: Nxënësi, duke shfrytëzuar programet e arteve pamore bëhet një njohës më i mirë i ndërtimit të sistemeve të organeve dhe organeve përbërëse në hapësirë dhe në plan.		Burimet: Libri i nxënësit, fletore pune, mjete shkrimi, lapsa me ngjyra, gërshërë	
Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve			
Shkrim i lirë		Tabela e koncepteve	
Ushtrime		Organizues grafik i koncepteve	

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive-Shkrim i lirë

Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve

Mësuesi shkruan në tabelë konceptet: Sisteme organesh; sistemi i frymëkëmbimit; sistemi i qarkullimit të gjakut; sistemi tretës;

Mësuesi udhëzon nxënësit të formojnë nga një paragraf të shkurtër më këto sisteme organesh.

Pasi nxënësit kanë përfunduar paragrafin, mësuesi nxit disa nxënës të lexojnë punët e tyre. Kjo veprimtari synon të nxisë nxënësit që të shprehen qartë me shkrim dhe të përdorin sa më shumë fjalor shkencor në tekstin e shkruar.

2-Ndërtimi i njohurive/Tabela e koncepteve

Mësuesi ndan klasën në grupe:

Grupi i parë modelon sistemin e qarkullimit. Nxënësit ngjyrosin organet, i presin me gërshërë dhe i vendosin në skicimin e trupit të njeriut në fletët që u shpërndan mësuesi.

Pasi me organet formojnë sistemin e qarkullimit të gjakut, nxënësit e grupit plotësojnë tabelën e koncepteve:

Funksioni	Sistemi i organeve	Disa organe të sistemit
Transporti i lëngjeve në trup	Sistemin e qarkullimit të gjakut	Zemra; Arterie; Venat;

Grupi i dytë modelon sistemin e tretjes së gjakut. Nxënësit ngjyrosin organet, i presin me gërshërë dhe i vendosin në skicimin e trupit të njeriut në fletët që u shpërndan mësuesi.

Pasi me organet formojnë sistemin e tretjes, nxënësit e grupit plotësojnë tabelën e koncepteve:

Funksioni	Sistemi i organeve	Disa organe të sistemit
Zbërthimi i ushqimeve dhe përthithja në gjak	Sistemi i tretjes	Goja;Ezofagu; Stomaku; Pankreasi; Mëlçia; Zorrët e holla; Zorrët e trasha;

Grupi i tretë modelon sistemin e frymëkëmbimit. Nxënësit ngjyrosin organet, i presin me gërshërë dhe i vendosin në skicimin e trupit të njeriut në fletët që ju shpërndan mësuesi.

Pasi me organet formojnë sistemin e frymëkëmbimit, nxënësit e grupit plotësojnë tabelën e koncepteve:

Funksioni	Sistemi i organeve	Disa organe të sistemit
Furnizon trupin me oksigjen dhe largon dioksidin e karbonit	Sistemin i frymëkëmbimit/ frymëmarrjes	Trakeja; mushkëria; bronket; brinjët; diafragma;

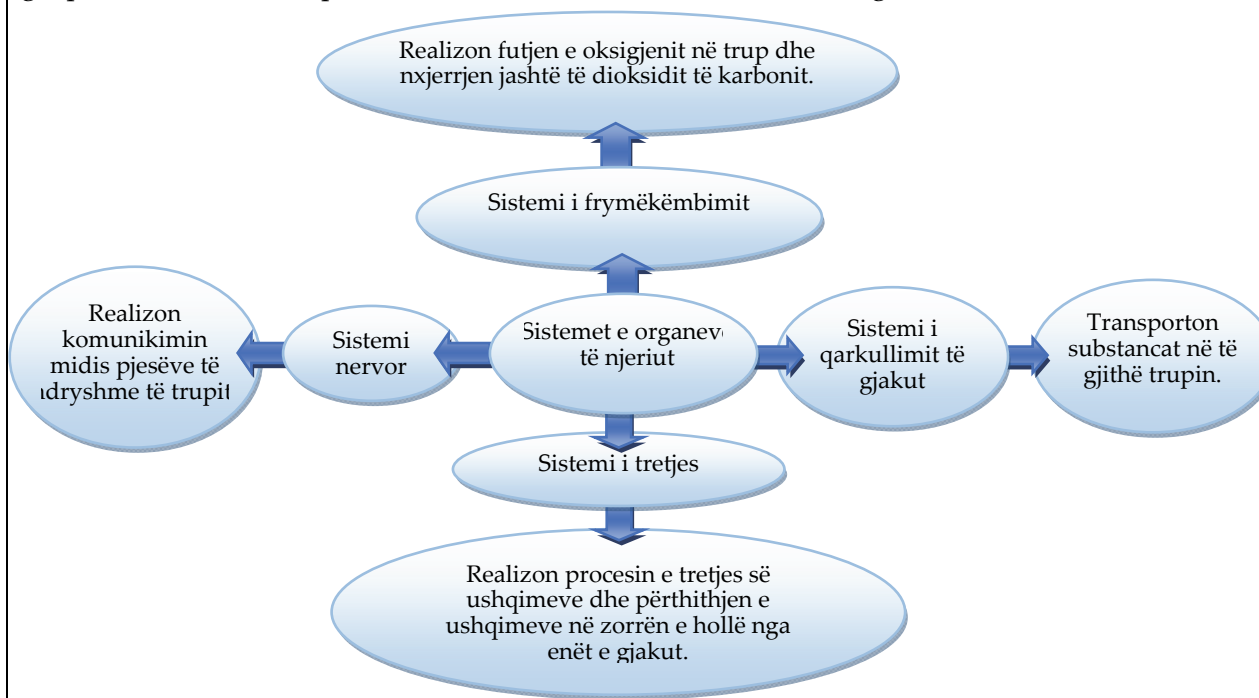
Grupi i katërt modelon sistemin nervor. Nxënësit ngjyrosin organet, i presin me gërshërë dhe i vendosin në skicimin e trupit të njeriut në fletët që ju shpërndan mësuesi.

Pasi me organet formojnë sistemin nervor, nxënësit e grupit plotësojnë tabelën e koncepteve:

Funksioni	Sistemi i organeve	Disa organe të sistemit
Siguron komunikimin mes pjesëve të ndryshme të trupit	Sistemi nervor	Truri; Palca kurrizore; Nervat; Organelt e shqisave

Përforcimi i njohurive/ Organizuesi grafik i koncepteve

Nxënësi plotëson një organizues grafik me sistemet e organeve me të cilat punuan të katërt grupet e nxënësve dhe përmbledhin funksionet e secilin sistem organesh.

Vlerësimi i situatës

Situata quhet e vlerësuar kur nxënësi:

- modelon saktë Sistemet e organeve;
- përshkruan funksionet që kryejnë sistemet e organeve;
- evidenton organet përbërëse të sistemeve të organeve;
- kupton sistemet e organeve që formojnë organizmin e njeriut;

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet:

- për mënyrën se si arsyeton dhe bashkëpunon me shokët në grup për modelimin e sistemeve të organeve të njeriut dhe jep përgjigje të sakta mbi ndërtimin dhe funksionet e sistemeve të organeve;
- për qëndrim etik gjatë orës së mësimit dhe pjesëmarrje aktive gjatë punës në grup gjatë punës për modelimin e sistemeve të organeve dhe dhënies së përgjigjes për funksionet e sistemeve të organeve.

Situata e të nxënit nr. 4

Tematika: Sistemet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla:III	Klasa:VII
<p>Tema mësimore: 1- Skeleti i njeriut 2- Skeleti i njeriut</p>			
<p>Situata e të nxënit: Skeleti ndihmon në mbrojtjen e organeve të buta?</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi zbaton mënyrat e të arsyetuarit shkencor dhe kupton më mirë informacionin e përshkruar mbi ndërtimin dhe funksionin që kryen skeleti i njeriut.</p>			
<p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi përpunon në mënyrë kritike informacionin e mbledhur nga studimi i materialit mbi skeletin e njeriut dhe jep mendimin e tij gjatë diskutimit në grup për funksionet e tij.</p>			
<p>Kompetenca e të nxënit: Demonstron shkathtësi të përdorimit të TIK-ut në situata të ndryshme për përgatitjen e detyrave, ndërtimin e tabelave dhe grafikëve në lidhje me skeletin e njeriut.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • përshkruan ndërtimin e skeletit të njeriut; • liston funksionet e skeletit të njeriut; • emërton kockat që mbrojnë organet e trupit; • tregon ndërtimin e kafazit të krahavorit; • dallon midis koncepteve shtyllë kurrizore dhe palcë e kurrizit; 		<p>Fjalët kyçe: Kafka, shtylla kurrizore, kafazi i krahavorit, legeni, gjymtyrët e sipërme, gjymtyrët e poshtme</p>	
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve duke përdorur terminologjinë shkencore për emërtimin e kockave të skeletit të njeriut. TIK-u mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin dhe komunikimin e nxënësve me bashkëmoshatarët gjatë procesit të nxënit, duke përfshirë edhe të nxënit në distancë. Arti pamor: Nxënësi, duke shfrytëzuar programet e arteve pamore bëhet një njohës më i mirë i ndërtimit të skeletit të njeriut në hapësirë dhe në plan.</p>		<p>Burimet: Teksti mësimor, skeleti i trupit të njeriut, koleksion me kocka kafshësh /shpendësh, pamje me skelete kafshësh</p>	
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p>			
<p>Përvijim i të menduarit/Harta e koncepteve DRTA-Veprimtari e të menduarit dhe të lexuarit të drejtuar</p>		<p>Tabela e koncepteve Diskutim i njohurive</p>	

Përshkrimi kontekstual i situatës

Një pasdite po shikoja një emision për garat e çiklizmit. Çiklistët vendosin skafandra për të siguruar një mbrojtje më të mirë në rast aksidentesh.

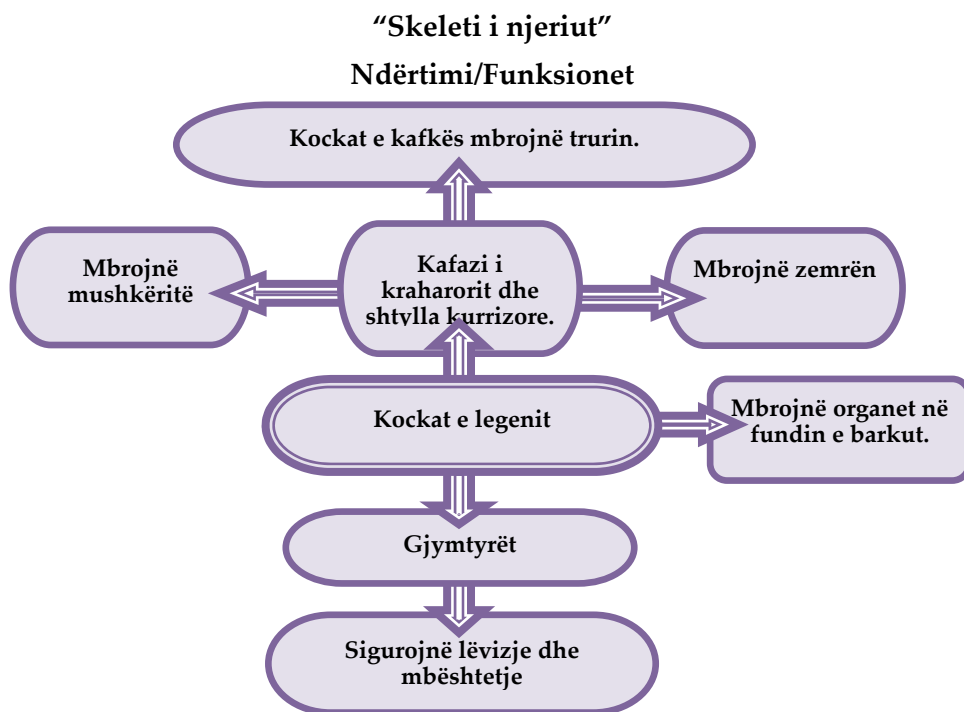
Çfarë përparësie i siguron skeleti trupit të njeriut në mbrojtjen e organeve?

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive- Përvijim i të menduarit/Harta e koncepteve

Mësuesi ndan nxënësit në grupe. Shkruan në tabelë konceptin: "Skeleti i njeriut" dhe modelon një hartë konceptesh. Shpjegon se nxënësit duhet të plotësojnë në hartën e koncepteve me njohuritë që kanë mbi skeletin. Udhëzon nxënësit të shkruajnë fjalë apo fraza në lidhje me kockat e skeletit;

Nxënësi plotëson hartën e koncepteve për skeletin e njeriut dhe diskuton për funksionet e tij;

2-Ndërtimi i njohurive- DRTA-Veprimtari e të Menduarit dhe të Lexuarit të Drejtuar

Mësuesi u kërkon nxënësve të lexojnë me kujdes informacionin në tekstin mësimor U demonstroi nxënësve skeletin e njeriut si dhe një koleksion me kocka kafshësh. Udhëzon nxënësit të lexojnë dhe vëzhgojnë mjetet didaktike në të njëjtën kohë. Udhëzon nxënësit të vizatojnë një tabelë përmbledhëse ku të shkruajnë pjesët dhe funksionet e skeletit të njeriut.

Skeleti i njeriut	Ndërtimi	Funksionet
Kafka	Kockat e kafkës dhe të fytyrës	Mbron trurin
Kafazi i krahavorit dhe shtylla kurrizore	Kafazi i krahavorit përbëhet nga 12 brinjë që përpara lidhen me dërrasën e krahavorit dhe në pjesën e pasme me shtyllën kurrizore	Mbrojnë zemrën dhe mushkëritë
Kockat e legenit	Përbëhen nga kocka të bashkuara me njëra-tjetrën	Mbrojnë organet që gjenden në fundin e barkut

Gjymtyrët	Gjymtyrët e sipërme dhe të poshtme	Sigurojnë lëvizjen dhe mbështetjen e skeletit
<p>Nxënësi nëpërmjet kësaj teknike evidenton ndërtimin dhe funksionet e skeletit të njeriut.</p> <p>3-Përforcimi i njohurive- Diskutim i njohurive</p> <p>Nxënësit diskutojnë për ndërtimin e skeletit të njeriut; Funksionet e skeletit; Përshatshmëritë që ka fituar skeleti dhe që shërbejnë për mbrojtjen e organeve të buta; Dallimin midis skeletit të njeriut dhe kafshëve;</p>		
<p>Vlerësimi i situatës:</p> <p>Situata quhet e realizuar nëse nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidenton organet përbërëse të skeletit të njeriut; • Liston funksionet që kryen skeleti i njeriut; • Argumenton rëndësinë e skeletit të njeriut në mbrojtjen e organeve të buta; 		
<p>Vlerësimi i nxënësit:</p> <p>Nxënësi vlerësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • për mënyrën se si përshkruan ndërtimin e skeletit të njeriut; • për mënyrën se si shpjegon funksionet e skeletit; • për bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup dhe gjatë diskutimeve; 		
<p>Detyra dhe puna e pavarur:</p> <p>Detyrë klase:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësit punojnë ushtrimin 1.3, faqe 13 në fletore pune. <p>Detyrë shtëpie</p> <p>Gjeni informacion për skeletin e majmunëve. Sa i ngjashëm apo i ndryshëm është ky skelet nga skeleti i njeriut?</p>		

Situata e të nxënës nr. 5

Tematika: Sistemet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1-Kyçet e kockave (artikulacionet) 2- Kyçet e kockave (artikulacionet)</p>			
<p>Situata e të nxënës:</p> <p>Dëmtimi i ligamentit të gjurit</p>			
<p>Rezultatet e të nxënës sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e tij për konceptet që kanë lidhje me artikulacionet.</p> <p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi analizon, në mënyrë të pavarur, informacionet e marra nga burimet e ndryshme për ndërtimin dhe funksionet e artikulacioneve, gjithashtu vlerëson</p>			

<p>rëndësinë e tyre në jetën e njeriut.</p> <p>Kompetenca e të nxënësve: Nxënësi parashtron pyetje në lidhje llojet e artikulacioneve dhe shfaq mendime të strukturuar për dhënien e përgjigjeve me shembuj konkretë.</p> <p>Kompetenca personale: Nxënësi demonstroi vetëbesim dhe shkathhtësi personale e ndërpersonale në orën e mësimi, komunikon lirshëm dhe vlerëson kujdesin që duhet treguar për t'i mbrojtur artikulationet gjatë aktiviteteve fizike.</p>	
<p>Rezultatet e të nxënësve të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përkufizon konceptin kyçe (artikulacione); • Klasifikon kyçet sipas llojit të lidhjes; • Përshkruan ndërtimin e kyçeve; • Shpjegon rolin e lëngut sinovial tek kyçet; • Analizon dallimet midis llojeve të kyçeve. 	<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Kyçe; kyçi sferë-fole, kyçi i fiksuar, kyçi në formë menteshe, forca e fërkimit, kartilagje, tendina, ligamente, lëngu sinovial</p>
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve gjatë diskutimit dhe përshkrimit të koncepteve shkencore duke përdorur një terminologji të saktë shkencore;</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin e nxënësve me njeri-tjetrin.</p> <p>Arti pamor: Nxënësi, duke shfrytëzuar programet e arteve pamore bëhet një njohës më i mirë i ndërtimit të kyçeve në hapësirë dhe në plan.</p>	<p>Burimet:</p> <p>Libri i nxënësit, kyçe gjuri të ndonjë kafshe, mjete shkrimi</p>
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p>	
<p>Stuhi mendimesh</p> <p>Pyetja sjell pyetjen</p>	<p>Punë në dyshe</p> <p>Organizues grafik i koncepteve</p>
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës</p> <p>Gjatë një ndeshje futbolli, Bruno pësoi një dëmtim në gjurin e djathtë. Mjeku sportiv i tha se ai kishte këputur ligamentin e kryqëzuar të gjurit. Çfarë e shkakton këtë dëmtim dhe sa kohë i duhet për t'u kuruar nga ky dëmtim?</p>	
<p>Veprimet e kryera për trajtimin e situatës</p> <p>1-Parashikimi i njohurive/Stuhi mendimesh</p> <p>Mësuesi fillon veprimtarinë duke ju demonstruar një kyç të një kafshe, p.sh. një kyç të gjurit të viçit të pagatuar dhe duke dhënë disa fakte përreth kyçeve: <i>Kyçet shërbejnë për të lidhur kockat në trupin e njeriut dhe të kafshëve. Funkzioni i tyre bazohet në njohuritë e marra në lëndën e fizikës mbi forcat e fërkimit midis lëngut sinovial dhe kockave.</i></p> <p>U kërkon nxënësve të diskutojnë për funksionin e kyçit në trupin e viçit/kafshëve dhe njëkohësisht nxit nxënësit të diskutojnë edhe për llojet e kyçeve që gjenden në trupin e njeriut. Informacionin e diskutuar nga nxënësit e përmbledh në tabelë.</p> <p>2-Ndërtimi i njohurive/Pyetja sjell pyetjen</p> <p>Mësuesi u kërkon nxënësve të lexojnë informacionin e dhënë në tekstin mësimor dhe të</p>	

punojnë **në dyshe** për të hartuar pyetje përreth materialit dhe të diskutojnë përgjigjet. Kjo veprimtari i bën nxënësit të ndjehen më të sigurt dhe të vlefshëm gjatë përforsimit të koncepteve dhe diskutimit në grup.

Nxënësit i drejtojnë pyetje njëri-tjetrit dhe japin përgjigje.

Nxënësi 1: Çfarë është një kyç (artikulacion)?

Nxënësi 2: Një kyç (artikulacion), është vendi ku takohen kockat.

Nxënësi 3: Sa lloj kyçesh dallohen në trupin e njeriut?

Nxënësi 4: Në trupin e njeriut dallohen dy lloje kryesore kyçesh.

Nxënësi 5: Shpjegoni me anë të shembujve dallimin midis kyçeve të fiksuara dhe të lëvizshme?

Nxënësi 6: Kyçet e fiksuara janë të palëvizshme –P.sh. kyçet e kafkës dallojnë nga kyçet e lëvizshme të nofullave.

Nxënësi 7: Si funksionon kyçi i llojit sferë -fole?

Nxënësi 8: Koka në formë sferë e një kocke përputhet me folenë zgavrore të kockës tjetër.

Nxënësi 9: A mund të tregoni një kyç në formë menteshe në trupin e njeriut?

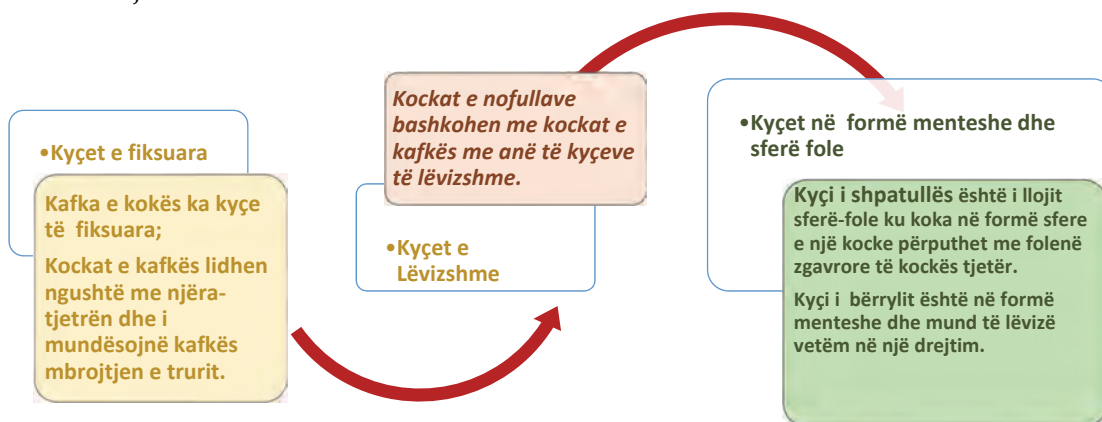
Nxënësi 10: Bërryli është një kyç në formë menteshe dhe lëviz në një drejtim.

Nxënësi 11: Si është i ndërtuar një kyç i lëvizshëm?

Nxënësi 12: Kocka në formë sferë e kockës së krahut, futet në folenë zgavrore të kockës së parakrahut. Kockat lubrifikohen nga lëngu sinovial.

Përforsimi i njohurive/Organizues grafik i koncepteve

Nxënësit plotësojnë organizuesin grafik me llojet kryesore të kyçeve duke diskutuar dhe duke dhënë shembuj konkretë.

Vlerësimi i nxënësit

Nxënësi vlerësohet për mënyrën se si arsyeton dhe bashkëpunon me shokët në grup për të dhënë përgjigje të sakta mbi:llojet e kyçeve, ndërtimin dhe funksionimin e tyre.

Vlerësimi i situatës

Situata quhet e vlerësuar kur nxënësi arsyeton drejt për situatën e dhënë dhe jep një përgjigje të argumentuar se cilat janë disa nga arsyet për dëmtimin e kyçeve dhe sa kohë duhet për ta kuruar atë.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë shtëpie

Ushtrimet 1 dhe 3 në fletore pune, faqe 13.

Gjeni informacion për llojet e ndryshme të kyçeve që përdoren për të vënë në lëvizje robotët.

Situata e të nxënit nr. 6

Tematika: Sistemet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla:III	Klasa:VII
<p>Tema mësimore: 1-Muskujt, ndërtimi dhe funksioni i tyre 2-Muskujt, ndërtimi dhe funksioni i tyre</p>			
<p>Situata e të nxënit: Loja e mundjes së krahut</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi zbaton mënyrat e të arsyetuarit shkencor dhe kupton më mirë informacionin e përshkruar mbi ndërtimin dhe funksionin që kryejnë muskujt në trupin e njeriut.</p> <p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi përpunon në mënyrë kritike informacionin e mbledhur nga studimi i informacionit mbi muskujt dhe ndërtimin e tyre dhe jep mendimin e tij gjatë diskutimit në grup për mënyrën se si punojnë muskujt.</p> <p>Kompetenca e të nxënit: Nxënësi regjistron informacionin në formë të shkruar, etiketon pjesët e sistemit të qarkullimit duke përfunduar edhe funksionet përkatëse</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan funksionet që kryejnë muskujt; • Shpjegon si punojnë muskujt për të realizuar tkurrjen e krahut; • Analizon veprimtarinë e muskujve antagonistë; 		<p>Fjalët kyçe: Muskuj; tendinë, tkurrje, kocka, energji, muskuj antagonistë</p>	
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve duke përdorur terminologjinë shkencore kur përshkruan si realizohet shkëmbimi i gazeve në qeliza. TIK-u mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin dhe komunikimin e nxënësve me bashkëmoshatarët gjatë procesit të të nxënit, duke përfshirë edhe të nxënit në distancë. Arti pamor: Nxënësi, duke shfrytëzuar programet e arteve pamore bëhet një njohës më i mirë i ndërtimit të kyçeve në hapësirë dhe në plan.</p>		<p>Burimet: Teksti mësimor, tabela dhe mjete shkrimi, atlase anatomie ose enciklopedi</p>	
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p>			
<p>Parashikimi me terma paraprakë Di/Dua të Di /Nxë</p>		<p>Diskutim i njohurive Harta e koncepteve</p>	
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës Dy shokë ishin ulur në tavolinë dhe po luanin mundje krahu. Fillimisht ata i kanë krahët të shtrirë mbi tavolinë pastaj ngrenë me kujdes dhe fillojnë lojën e mundjes së krahut. Si do të reagojnë muskujt dykrerësh, trekrrerësh, tendinat dhe kockat gjatë kësaj veprimtarie?</p>			

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive/Parashikim me terma paraprakë

Hapi i parë: Mësuesi zgjedh nga tema e mësimit disa koncepte kyçe: tkurrje, kocka, tendina, ligamente, energji:

Hapi i dytë: Shkruan në tabelë konceptet e mësipërme dhe u kërkon nxënësve të përgatitin një tregim të shkurtër që përmban këto fjalë;

Hapi i tretë: Pas pak minutash u kërkon nxënësve të lexojnë krijimin e tyre.

2-Ndërtimi i njohurive-Di/Dua të Di /Nxë

Mësuesi udhëzon nxënësit të lexojnë informacionin në tekst. Në këtë mënyrë nxitet vëmendja e nxënësit dhe rritet procesi i të nxënit duke u përqendruar te fjalët kyçe.

Nxënësit plotësojnë tabelën:

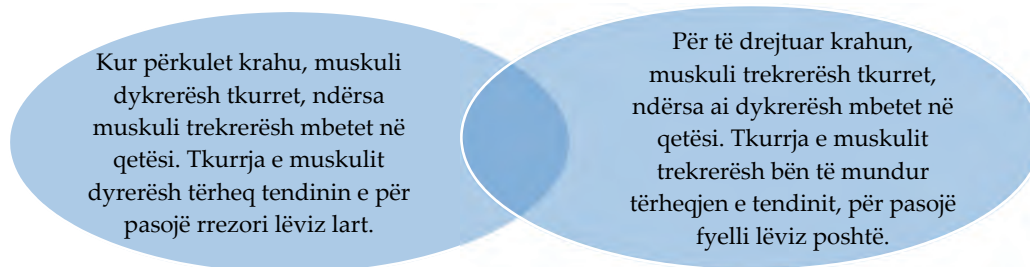
Di	Dua të Di	Nxë
1-Muskujt janë organe që mundësojnë lëvizjen tonë; 2-Muskujt janë të lidhur me kockat;	1-Si qëndrojnë të lidhur muskujt me kockat? 2-Si punojnë muskujt? 3-Çfarë ndodh me muskujt dhe kockat kur ne përkulim krahun? 4-Kur një muskul është në gjendje qetësie? 5-Çfarë janë muskujt antagonist?	1-Muskujt me kockat lidhen me anë të tendinave. 2-Muskujt mund të shkurtohen, ky proces quhet tkurrje. Kur muskujt tkurren ato shkaktojnë një forcë tërheqëse mbi kockën. 3-Kur ne përkulim krahun, muskuli dykrerësh ushtron forcë tërheqëse mbi rrezorin dhe shpatullën. Kjo forcë tërheqëse i transmetohet kockave përmes tendinëve. Rrezori tërhiqet lart drejt shpatullës dhe krahu përkulet. Muskuli trekrerësh mbetet në qetësi. 4-Një muskul është në gjendje qetësie kur ai nuk është i tkurrur. 5-Muskujt antagonist formojnë një çift muskujsh që punojnë së bashku dhe tërheqin kockat në drejtime të kundërta.

3-Përforcimi i njohurive/Diagrami i Venit

Nxënësi plotëson diagramin e Venit dhe krahason si veprojnë muskuj dykrerësh dhe trekrerësh gjatë përkuljes dhe lëshimit të krahut.

Përkulja e krahut

Lëshimi i krahut

Si punojnë muskujt dykrerësh dhe trekrerësh gjatë tkurrjes dhe lëshimit të krahut?

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi:

- Shpjegon si realizohet përkulja dhe lëshimi i krahut;
- Analizon si sillen muskujt dykrerësh dhe trekrerësh gjatë tkurrjes dhe lëshimit të krahut;

<p>Vlerësimi i nxënësit:</p> <p>Nxënësi vlerësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ për mënyrën se si përshkruan procesin e tkurrjes dhe lëshimit të muskujve gjatë përkuljes dhe lëshimit të krahut; ▪ për saktësinë me të cilën shpjegon si punojnë muskujt antagonistë; ▪ për bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup dhe gjatë diskutimeve për punën e muskujve.
<p>Detyrat dhe puna e pavarur:</p> <p>Detyrë shtëpie:</p> <p>Ushtrimet 1 dhe 5, faqe 14.</p>

Situata e të nxënit nr. 7

Tematika: Sistemet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1-Studimi i trupit të njeriut 2- Studimi i trupit të njeriut</p>			
<p>Situata e të nxënit:</p> <p>Dieta e papërshtatshme e një futbollisti</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit e të shprehurit: Nxënësi zbaton mënyrat e të arsyetuarit shkencor dhe kupton më qartë se shkencëtarët janë në kërkim të vazhdueshëm për të njohur të panjohurat për trupin e njeriut dhe funksionet e tij.</p> <p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi përpunon në mënyrë kritike informacionin mbi punën e mjekëve dhe kirurgëve të cilët aplikojnë në praktikë njohuritë që shkencëtarët kanë zbuluar gjatë studimit të trupit të njeriut dhe japin mendimin e tyre gjatë diskutimit në grup.</p> <p>Kompetenca e të nxënit: Demonstron shkathtësi të përdorimit të TIK-ut në situata të ndryshme mësimore si për gjetjen e informacioneve mbi rëndësinë e studimit të trupit të njeriut.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidenton rolin e shkencëtarëve në studimin e trupit të njeriut; • Përshkruan mënyrat që përdorin anatomistët për studimin e trupit të njeriut; • Shpjegon se si fiziologët dhe mjekët sportivë studiojnë se si dieta e një sportisti dhe programi i tij trajnues ndikojnë mbi zemrën dhe mushkëritë; • Tregon se si një neurokërkues bën kërkime për mënyrat se si truri dërgon sinjale në pjesë të tjera të trupit. 		<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Shkencëtarë; anatomistë, fiziologë sportivë, mjekë sportivë, neurokërkues, mjek, kirurg</p>	

<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve duke përdorur terminologjinë shkencore në gjuhën e folur ose të shkruar për studimin e trupit të njeriut.</p> <p>TIK-u mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin e nxënësve me njëri-tjetrin. Për shembull, nëpërmjet përdorimit të TIK-ut nxënësi diskuton dhe ndan idetë e tij me shokët, por ka mundësi të konsultohet edhe me ekspertë të fushës që merren me studimin e trupit të njeriut.</p>	<p>Burimet:</p> <p>Teksti mësimor, fletore pune, tabela dhe mjete shkrimi, informacione nga interneti, revista shkencore ose enciklopedi</p>						
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">Stuhi mendimesh</td> <td style="width: 50%;">Tabela e koncepteve</td> </tr> <tr> <td>Prezantim me PowerPoint</td> <td>Kllaster</td> </tr> <tr> <td>Punë në grupe</td> <td>Bashkëbisedim</td> </tr> </table>		Stuhi mendimesh	Tabela e koncepteve	Prezantim me PowerPoint	Kllaster	Punë në grupe	Bashkëbisedim
Stuhi mendimesh	Tabela e koncepteve						
Prezantim me PowerPoint	Kllaster						
Punë në grupe	Bashkëbisedim						
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës</p> <p>Një futbollist, gjatë periudhës së dimrit filloi të konsumonte një dietë të pasur me shumë yndyra. Në muajt pasardhës trupi i tij u shëndosh dhe ai filloi të kishte vështirësi në anën e djathtë të organizmit, në drejtim të zemrës. Me cilin mjek duhet të këshillohet futbollisti për të gjetur një zgjidhje për situatën e krijuar?</p>							
<p>Veprimet e kryera për trajtimin e situatës</p> <p>1-Parashikimi i njohurive-Stuhi mendimesh</p> <p>Mësuesi shkruan në tabelë konceptet: trupi i njeriut, shkencë, shkencëtarë dhe mjekë. U drejton nxënësve pyetje për të nxitur imagjinatën e tyre në lidhje me konceptet.</p> <p>Mësuesi drejton pyetjet: <i>Cili është roli i shkencës në studimin e trupit të njeriut? Cili është dallimi midis shkencëtarëve dhe mjekëve e kirurgëve?</i></p> <p>Mësuesi përmbledh përgjigjet e nxënësve në tabelë dhe diskutojnë për shkencëtarë të fushave të ndryshme që merren me studimin e trupit të njeriut.</p> <p>2-Ndërtimi i njohurive: Prezantim me PowerPoint / Tabela e koncepteve</p> <p>Mësuesi ndan klasën në grupe dhe në krye të grupit cakton një nxënës që luan rolin e një “shkencëtari”; Udhëzon grupet e nxënësve të gjejnë informacione nga librat, interneti dhe të përgatisin informacionin për prezantim me një poster ose me PowerPoint; Cakton detyrat në grup: P.sh, një nxënës mund të përzgjedhë informacionin; një nxënës mund të përmbledh informacionin; një tjetër mund të përzgjedhë ose vizatojë figura; një nxënës në çdo grup do të prezantojë informacionin e përgatitur në PowerPoint ose me poster.</p> <p>Prezantimi me poster ose me PowerPoint do të mbështetet në çështjet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roli i shkencëtarëve të ndryshëm në studimin e trupit të njeriut; • Teknikat që përdorin anatomistët për të parë brenda trupit të njeriut; • Rolin që luan fiziologu dhe mjeku sportiv në studimin e mënyrës se si ndikon një dietë ushqimore dhe programi trajnues i një futbollisti në veprimtarinë e zemrës dhe të mushkërive; • Mënyrën se si një neurokërkues bën kërkime për mënyrat se si truri dërgon sinjale në pjesë të tjera të trupit; 							

- Punën që bëjnë kërkuesit e mëposhtëm shkencorë si: dietologu, psikologu, osteologu dhe gjenetisti për studimin e trupit të njeriut.

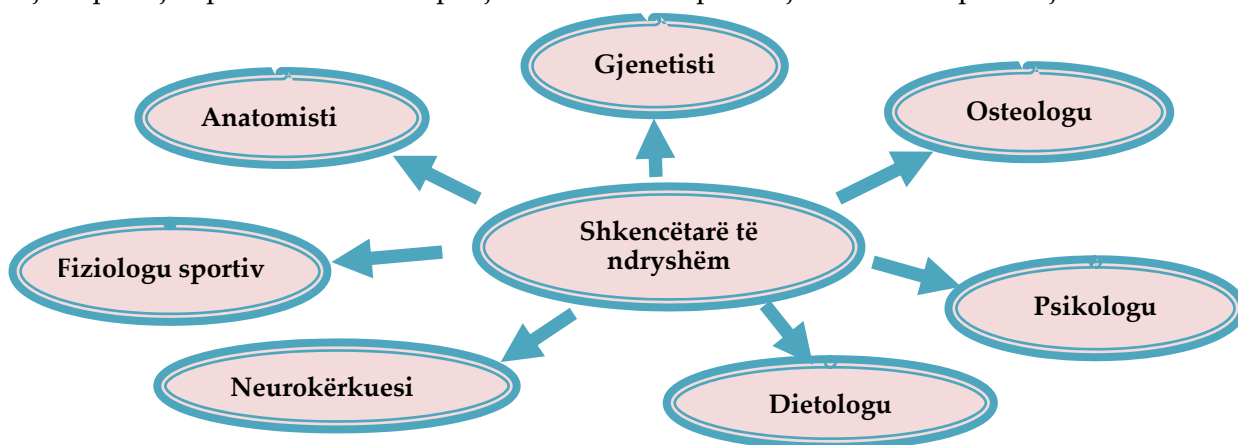
Tabela e koncepteve

Pasi nxënësit dëgjojnë materialin e prezantuar shokët tyre, mësuesi i udhëzon nxënësit të plotësojnë tabelën e koncepteve dhe të japin shpjegimet përkatëse për rolin që luan çdo shkencëtar apo mjek në studimin e trupit të njeriut.

Shkencëtarët dhe mjekët që studiojnë trupin e njeriut	Shpjegimet përkatëse
Shkencëtarët	Studiojnë trupin e njeriut dhe të panjohurat rreth funksionimit të tij.
Anatomisti	Studion ndërtimin e trupit të njeriut.
Fiziologu sportiv	Studion ndikimin që ka dieta dhe program trajnues i një sportisti mbi veprimtarinë e zemrës dhe mushkërive.
Mjeku sportiv	Ndjek nga afër shëndetin e një sportisti.
Neurokërkuesi	Studion se si punon truri dhe pjesët e tjera të sistemit nervor.
Dietologu	Harton dieta ushqimore bazuar në aktivitetin e përditshëm që kryen çdo njeri, moshën dhe gjininë.
Psikologu	Studion gjendjen psikologjike të njeriut.
Osteologu	Studion kockat.
Gjenetisti	Studion gjenet, sëmundjet gjenetike etj.

3-Përforcimi i njohurive-Kllaster

Nxënësi plotëson kllasterin e mëposhtëm dhe shpjegon se si shkencëtarë të ndryshëm dhe mjekë punojnë për të studiuar të panjohurat rreth trupit të njeriut dhe trupit të tij:

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi:

- Përshkruan rolin e shkencëtarëve në studimin e të panjohurave rreth trupit të njeriut dhe funksionimit të tij;

- Shpjegon se cili shkencëtar mund të analizojë situatën shëndetësore të krijuar tek futbollisti pas konsumimit të një diete të pasur me shumë yndyra.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet:

- për shpjegimin e saktë të rolit që luajnë shkencëtarët që studiojnë të panjohurat në trupin e njeriut dhe mënyrën e funksionimit të tij;
- për bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup, gjatë prezantimeve të informacioneve me poster ose me PowerPoint dhe gjatë bashkëbisedimeve për punën e shkencëtarëve dhe mjekëve.

Detyrat dhe puna e pavarur:

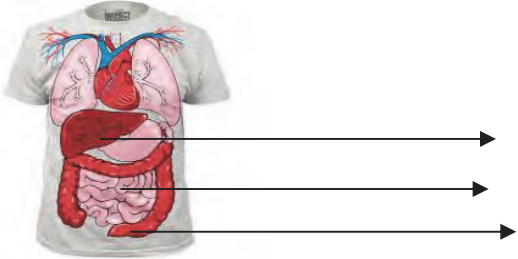
Detyrë shtëpie:

Kërkoni më shumë informacion për punën e shkencëtarëve dhe mjekëve për studimin e të panjohurave të trupit të njeriut dhe funksionimit të tij.

Situata e të nxënës nr. 8

Tematika: Sistemet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1-Di dhe praktikoj 2-Di dhe praktikoj			
Situata e të nxënës: Ushtrime			
Rezultatet e të nxënës sipas kompetencave kyçe			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shprehet me një terminologji të pasur shkencore kur flet për sistemet e bimëve dhe të njeriut.</p> <p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi analizon, në mënyrë të pavarur, informacionet e marra nga burimet e ndryshme për organet e bimëve dhe sistemet e organeve të njeriut.</p> <p>Kompetenca e të nxënës: Nxënësi parashtron pyetje në lidhje me ndërtimin e skeletit, të kyçeve dhe muskujve dhe jep mendime dhe përgjigje të sakta.</p> <p>Kompetenca personale: Nxënësi demonstroi vetëbesim dhe shkathtësi personale e ndërpersonale në orën e mësimi, komunikon lirshëm me shokët gjatë diskutimit për ndërtimin e trupit të bimëve dhe kafshëve,</p>			
Rezultatet e të nxënës të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan ndërtimin dhe funksionin e bimëve; • Analizon ndërtimin dhe funksionet e sistemeve të organeve të njeriut; • Shpjegon ndërtimin e skeletit të njeriut; • Liston funksionet e skeletit të njeriut; • Përshkruan ndërtimin e një kyçi; • Dallon funksionet e llojeve të ndryshme të kyçeve; • Interpretonte me fjalë si punojnë muskujt e krahut; 		Fjalët kyçe: Organe, sisteme organesh, organizëm, klorofil, tretje, gjaku, nervat, ushqim, frymëkëmbim, rrënjë, skeleti, kyçet, muskujt	

<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve gjatë diskutimit dhe përshkrimit të koncepteve shkencore. Aftëson nxënësit në përdorimin e terminologjisë së fushave të shkencës.</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin e nxënësve me njeri-tjetrin.</p> <p>Matematika: Interpretimi dukurive nëpërmjet përdorimit të grafikëve, vërteton qartë lidhjen e shkencës së matematikës me shkencat e natyrës.</p>	<p>Burimet:</p> <p>Libri i nxënësit; fletore pune, enciklopedi dhe atlase anatomie, kompjuter, enkarta ose cd</p>		
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;"> <p>Shkrim i lirë</p> <p>Ushtrime</p> <p>Bashkëbisedim</p> </td> <td style="width: 50%; text-align: center;"> <p>Punë në grupe</p> <p>Rrjeti i diskutimit</p> </td> </tr> </table>		<p>Shkrim i lirë</p> <p>Ushtrime</p> <p>Bashkëbisedim</p>	<p>Punë në grupe</p> <p>Rrjeti i diskutimit</p>
<p>Shkrim i lirë</p> <p>Ushtrime</p> <p>Bashkëbisedim</p>	<p>Punë në grupe</p> <p>Rrjeti i diskutimit</p>		
<p>Veprimet e kryera për zgjidhjen e ushtrimeve</p> <p>1-Parashikimi i njohurive-Shkrim i lirë</p> <p>Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p> <p>Mësuesi shkruan në tabelë konceptet: organe, sisteme organesh, organizëm, klorofil, tretje, gjaku, nervat, ushqim, frymëkëmbim, rrënjë, skelet, kyçet, muskujt.</p> <p>Mësuesi udhëzon nxënësit të formojnë nga një fjali me këto koncepte.</p> <p>Pasi nxënësit kanë përfunduar fjalitë, mësuesi i këshillon t'i lexojnë ato. Kjo veprimtari synon të nxisë nxënësit që të shprehin qartë me shkrim dhe të formulojnë fjali duke përdorur konceptet shkencore.</p>			
<p>2-Ndërtimi i njohurive – Ushtrime</p> <p>Punë në grupe.</p> <p>Mësuesi ndan grupet e nxënësve dhe i udhëzon të punojnë me ushtrime.</p> <p>Grupi I: Ushtrimi 1.1 faqe 18, në fletore pune;</p> <p>Veprimet e kryera për plotësimin e ushtrimit:</p> <p>Hapi i parë: Nxënësit lexojnë me kujdes ushtrimin duke u përqendruar te hapësirat boshe.</p> <p>Hapi i dytë: Shikojnë me kujdes fjalët e dhëna në hyrje të ushtrimit dhe plotësojnë vendet bosh me fjalët e duhura.</p> <p>Hapi i tretë: Lexojnë me zë të lartë ushtrimin dhe diskutojnë me shokët për saktësinë me të cilën kanë punuar ushtrimin.</p> <p>Grupi II: Ushtrimi 1.2, faqe 18 në fletore pune.</p> <p>Kjo figurë tregon sistemin e organeve në trupin e njeriut.</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Hapi i parë: Nxënësit analizojnë të gjitha pikat e ushtrimit, arsyetojnë dhe emërtojnë sistemet e organeve.</p>			

Hapi i dytë: Nxënësit japin përgjigje të argumentuara për funksionin e sistemit të organeve.

Hapi i tretë: Nxënësit reflektojnë mbi përgjigjet, paraqesin rezultatet e tyre para shokëve të klasës dhe i diskutojnë.

Grupi III: Ushtrimi 1.3 faqe 18, në fletore pune.

Nxënësit analizojnë situatën që jepet në ushtrim.

Kërcejtë e bimëve mund të përkulen. Përkulja i ndihmon bimët nga thyerja, kur mbi to vepron një forcë anësore siç është ajo e erës së fortë. Ana bëri një eksperiment për të krahasuar se sa shumë përkulen kërcejtë e bimëve të ndryshme kur mbi to vepron e njëjta forcë.

Veprimet e kryera:

Hapi i parë:

Pasi nxënësit lexojnë me kujdes ushtrimin duhet të sqarojnë:

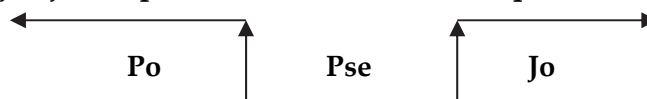
- Çfarë duhet të mbajë të pandryshuar Ana në eksperimentin e saj?
- Lidhjen që ekziston midis trashësisë së kërcellit dhe përkuljes që pëson ai.

Hapi i dytë: Nxënësit reflektojnë mbi përgjigjet, plotësojnë tabelën e dhënë në libër dhe paraqesin rezultatet e tyre para shokëve të klasës, ku i diskutojnë së bashku përgjigjet.

Përforcimi i njohurive-Ushtrime/Rrjeti i diskutimit

Çështja që shtrohet për diskutim është:

Të gjitha gjallesat që jetojnë në planetin Tokë e marrin ushqimin dhe oksigjenin nga bimët.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë e pavarur

Nxënësit punojnë të pavarur për të njohur informacionin e dhënë në situatën e grupit të tij, për të gjetur përgjigje të sakta për pyetjet dhe ushtrimet e dhëna duke përdorur koncepte shkencore gjatë punës me ushtrime.

Detyrë shtëpie

Përgatitni një prezantim me poster ose me PowerPoint me temën: Sistemet te bimët dhe njeriu

Vlerësimi i situatës

Situata quhet e vlerësuar kur nxënësi:

- U jep përgjigje të sakta ushtrimeve të dhëna në librin e nxënësit;
- Nxjerr përfundimin se bimët ashtu si dhe kafshët kanë organe që kryejnë funksione të caktuara;
- Përgjithëson se sistemet e organeve bashkërendojnë punën për kryerjen e funksioneve jetike në organizmin e njeriut.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për mënyrën se si arsyeton dhe bashkëpunon me shokët në grup për të dhënë përgjigje të sakta mbi ndërtimin e bimëve dhe trupit të njeriut.

Situata e të nxënit nr. 9

Tematika: Sistemet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla:IV	Klasa:VIII
<p>Tema mësimore: Përsëritje përmblendhëse Kapitulli 1</p>			
<p>Situata e të nxënit Përsëritje</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit:Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, kuptimin e termave të reja duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm shkencor.</p> <p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi përdor krahasimin dhe kontrastin për të gjetur dallimet dhe ngjashmëritë kryesore midis organeve dhe sistemeve të organeve të bimët dhe të kafshët.</p> <p>Kompetenca e të nxënit: Nxënësi shfrytëzon portofolin personal për identifikimin e përparësive dhe mangësive në funksion të vetëvlerësimit të përparimit dhe përmirësimit të suksesit në fushën e caktuar.</p> <p>Kompetenca personale: Nxënësi merr pjesë ose drejton punën në grup, bashkëpunon me përfaqësues të komunitetit për të ndihmuar moshatarët dhe anëtarët e tjerë të komunitetit që kanë probleme për mbrojtjen e gjallesave bimore dhe shtazore.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan ndërtimin e bimës dhe funksionet e organeve; • Shpjegon ndërtimin e organizmit të njeriut; • Dallon funksionet që kryejnë sistemet e organeve; • Tregon funksionet që kryen skeleti i njeriut; • Evidenton rolin e kyçeve për organizmin e njeriut; • Analizon rolin e muskujve në tkurrjen e gjymtyrëve; 			<p>Fjalët kyçe: Klorofili, fotosinteza, bimët, organet, sistemet e organeve të njeriut, skeleti i njeriut, kyçet, muskujt</p>
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve gjatë diskutimit dhe përshkrimit të koncepteve mbi mënyrën e ushqyerjes së bimëve dhe njeriut duke përdorur një terminologji të pasur shkencore. Teknologjia dhe TIK: Nxënësi përdor sistemet e duhura kompjuterike për përgatitjen e detyrave duke zbatuar në mënyrë krijuese njohuritë që përmbajnë shkencat kompjuterike dhe mediat digjitale për ndërtimin e tabelave, grafikëve dhe përgatitjen e detyrave të ndryshme.</p>			<p>Burimet: Teksti mësimor, mjete shkrimi, video-projektor/ kompjuter dhe mundësi të përdorimit të internetit</p>
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p>			
<p>Alfabeti i njëpasnjëshëm Prezantim me PowerPoint</p>		<p>Tabela e koncepteve Diagrami i Venit</p>	

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive/Alfabeti i njëpasnjëshëm

Mësuesi i jep secilit nxënës një kopje të alfabetit të njëpasnjëshëm të paplotësuar. Kërkon nga nxënësit të shkruajnë një koncept që ka lidhje me informacionin e lëndës së biologjisë të trajtuar në kapitullin e parë, sipas shkronjave të alfabetit. Pasi secili nxënës plotëson fletën e tij me alfabetin e njëpasnjëshëm, e shkëmben atë me shokun që ka pranë dhe ky veprim përsëritet disa herë me radhë.

A Arterie Anatomist	B Bronket Brinjët	C	Ç	D Diafragma Dioksid karboni	Dh
E Energji diellore	Ë	F Frymëkëmbim Frymënxjerrje Femuri	G Goja	Gj Gjethet Gjaku	H Humerusi
I	J	K Klorofil Kërçelli Kyçet Kafka Klavikula Karpalet Kartilagje	L Lulet Legeni Lëngu sinovial	Ll	M Mëlçia Mushkëritë Muskujt
N Nervat	Nj Njeriu	O Oksigjen Organe Organizëm	P Pigment I gjelbër Pankreasi Palca kurrizore	Q Qelizat	R Rektumi
Rr Rrënjët Rrezori	S Stomaku Syri Sternumi	Sh Shqisat Shpatulla	T Truri Trakeja Tretje Tkurrje Tendinë	Th Thellim I enzimës	U Uji Ushqimi Ulna
V Vena	X	Xh	Y Yndyra	Z Zorra e hollë Zemra Zgavra e syrit	Zh

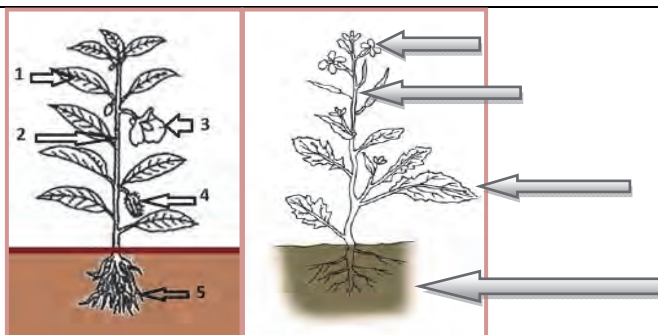
2-Ndërtimi i njohurive-Prezantim me PowerPoint/ Tabela e koncepteve

Mësuesi ka ndarë nxënësit në 3 grupe dhe ka ndarë detyrat një orë më parë. Grupet e nxënësve përgatitin materialin e trajtuar në kapitullin e parë dhe prezantojnë njohuritë në mënyra të ndryshme. Prezantimi mund të jetë me PowerPoint ose nxënësit mund të punojnë me fletë formati A3/A2 ku skicojnë ndërtimin e bimës dhe sistemet e organeve të njeriu.

Grupi i parë

Prezanton informacionin dhe përqendrohet në temat:

- Ndërtimi i bimës
- Klorofili dhe fotosinteza
- Organet e bimës dhe funksionet që kryen secili organ

Pasi përfaqësuesi i grupit të parë prezanton informacionin mësuesi shpërndan foto, nxënësit emërtojnë pjesët e bimëve dhe formulojnë një fjali për secilin organ.

Grupi i dytë

Prezanton informacionin dhe përqendrohet në temat:

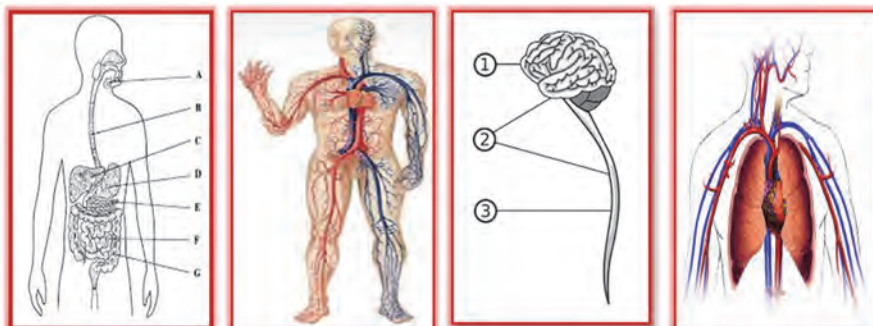
Sistemi i tretjes te njeriu dhe funksionet që kryen;

Sistemi i qarkullimit të gjakut te njeriu dhe funksionet që kryen;

Sistemi nervor te njeriu dhe funksionet qe kryen;

Sistemi i frymëkëmbimit te njeriu dhe funksionet që kryen;

Pasi nxënësi përfaqësues i grupit prezanton projektin, mësuesi u shpërndan nxënësve fleta me sistemet e organeve. Nxënësit emërtojnë sistemet e organeve dhe shkruajnë në fletore funksionet që kryen secili prej tyre.

Grupi i tretë

Prezanton informacionin dhe përqendrohet në temat:

- Skeleti i njeriut, ndërtimi dhe funksionet që ai kryen
- Kyçet e kockave, ndërtimi dhe funksionet që kryejnë
- Muskujt, ndërtimi dhe funksionet e tyre

Pasi nxënësi përfaqësues i grupit prezanton projektin, mësuesi u shpërndan nxënësve fleta me pamjen e skeletit, të kyçeve dhe të muskujve. Nxënësit emërtojnë pjesët kryesore dhe shkruajnë në fletore funksionet që kryen secili prej tyre.

3-Përforcimi i njohurive - Diagrami i Venit

Nxënësi përforcon njohuritë dhe shpreh mendimin e tij për konceptet e trajtuara më sipër dhe shkëmbejnë mendime së bashku me shokët e klasës. Krahason mënyrën se si e ushqehen bimët dhe kafshët dhe plotëson diagramin e Venit ku shpreh dallimet dhe të përbashkëtat:

Detyrë e pavarur

Detyrë shtëpie

Kërkoni më shumë informacion për sistemet e organeve te njeriu dhe sëmundjet e organeve si zemra, mushkëritë dhe truri.

Vlerësimi i nxënësit

Nxënësi vlerësohet:

- për përdorimin e fjalorit të saktë shkencor gjatë orës së mësimi;
- për saktësinë e shprehjes së koncepteve për kapitullin Sistemet e organeve;
- për bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup dhe gjatë diskutimeve.

Situata e të nxënit nr. 10

Tematika: Sistemet

Fusha:Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla:III	Klasa:VII
Tema mësimore: Test përmbledhës Kapitulli I			
Situata e të nxënit: Test			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e tij në lidhje me sistemet te bimët dhe te njeriu me shkrim duke përdorur terminologji shkencore të pasur.			
Kompetenca e të menduarit: Nxënësi analizon, në mënyrë të pavarur, informacionet e marra nga libri i nxënësit dhe nga fletorja e punës në lidhje me sistemet te bimët dhe te njeriu dhe arsyeton qartë për ndërtimin dhe funksionet që ato kryejnë në organizmat e gjallë.			
Kompetenca e të nxënit: Nxënësi menaxhon emocionet, kohën, shfrytëzimin e materialeve dhe të mjeteve gjatë kryerjes së testit që të arrijë rezultate sa më të larta.			
Nxënësi Kompetenca personale: Nxënësi vlerëson përgatitjen personale për njohuritë mbi sistemet te bimët dhe te njeriu dhe demonstroi vetëbesim dhe shkathtësi personale e ndërpersonale në orën e testit dhe shpreh mendimin e tij qartë me shkrim.			

<p>Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan rolin e klorofilit dhe të energjisë diellore për prodhimin e lëndës ushqimore te bimët; • Identifikon organet bimore dhe shpjegon funksionet e tyre; • Analizon ndërtimin e sistemeve të organeve te njeriu dhe tregon funksionin e tyre; • Shpjegon ndërtimin e skeletit të njeriut dhe analizon funksionet që ai kryen; • Argumenton rëndësinë e kyçeve në lëvizjen e kockave të gjymtyrëve; • Krahason sjelljen e muskulit dykrerësh me atë trekrerësh gjatë tkurrjes së krahut të njeriut. 	<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Klorofili, fotosinteza, bimët, organet, sistemet e organeve te njeriu, skeleti i njeriut, kyçet, muskujt</p>
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve gjatë diskutimit dhe përshkrimit të koncepteve mbi mënyrën e ushqyerjes së bimëve dhe njeriut duke përdorur një terminologji të pasur shkencore.</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Nxënësi përdor sistemet e duhura kompjuterike për përgatitjen e detyrave duke zbatuar në mënyrë krijuese njohuritë që përmbajnë shkencat kompjuterike dhe mediat digjitale për ndërtimin e tabelave, grafikëve dhe përgatitjen e detyrave të ndryshme.</p>	<p>Burimet:</p> <p>Teza e provimit; mjete shkrimi, lapsa/gomë dhe stilolapsa</p>
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Punë individuale</p>	
<p>Trajtimi i situatës së të nxënit</p>	
<p>Vlerësimi i situatës:</p> <p><i>Situata në test quhet e realizuar nëse nxënësi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan saktë ndërtimin e organeve të bimore; • Analizon ndërtimin e sistemeve të organeve dhe shpjegon funksionin e tyre; • Tregon funksionet e skeletit; • Përshkruan sjelljen e muskujve antagonistë në tkurrjen dhe lëshimin e krahut. 	
<p>Vlerësimi i nxënësit:</p> <p>Nxënësi vlerësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • për shpjegimin e saktë të koncepteve shkencore për Sistemet te bimët dhe te njeriu. 	

Situata e të nxënit nr. 11

Tematika: Sistemet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla:III	Klasa:VIII
Projekt. Ora e parë (Koha: 4 orë mësimore) Tema mësimore: Ruajtja dhe konservimi i llojeve bimore dhe shtazore			
Situata e të nxënit: Speciet në rrezik zhdukje në Shqipëri			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi prezanton temën për ruajtjen e llojeve bimore dhe shtazore në vendin tonë dhe komunikon me shokët e klasës duke përdorur TIK-un dhe mediet e tjera të shkruara elektronike për përgatitjen temës.			
Kompetenca e të menduari: Nxënësi identifikon burimet e informacioneve të nevojshme për gjetjen e informacionit të saktë mbi ruajtjen e llojeve bimore dhe shtazore në vendin tonë dhe i shfrytëzon ato në mënyrën e duhur për të gjetur shkaqet që çojnë në zhdukjen e llojeve.			
Kompetenca e të nxënit: Nxënësi bën përpunimin e informacioneve për ruajtjen e llojeve bimore dhe shtazore në vendin tonë, në mënyrë të pavarur dhe efektive, rezultatet e punës i prezanton me shkrim ose me gojë para shokëve dhe mësuesit duke dhënë shpjegime për mënyrën e zgjedhjes dhe të shfrytëzimit të burimeve të informacionit.			
Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin: Nxënësi harton një projekt me faza të menaxhuara mirë (individualisht ose në grup) duke shkëmbyer, konsultuar dhe informuar pjesëtarët e grupit, si dhe duke identifikuar dhe vlerësuar burimet njerëzore, materiale dhe monetare në përputhje me rezultatet e pritshme.			
Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve gjatë diskutimit dhe përshkrimit të koncepteve shkencore. Aftëson nxënësit në përdorimin terminologjisë së fushave të shkencës. Teknologjia dhe TIK: Nxënësi përdor sistemet e duhura kompjuterike për përgatitjen e detyrave duke zbatuar në mënyrë krijuese njohuritë që përmbajnë shkencat kompjuterike dhe mediat digjitale për ndërtimin e tabelave, grafikëve dhe përgatitjen e detyrave të ndryshme. Matematika: U siguron nxënësve njohuritë e domosdoshme për një studim shkencor, si dhe për të analizuar dhe vlerësuar rezultatet gjatë studimit mbi ruajtjen e llojeve në vendin tonë.		Burimet: Tabela e zezë/e bardhë; Shkumës/lapustila; Laptop; Informacione nga libri i nxënësit, interneti dhe studime të botuara rreth llojeve që janë zhdukur dhe janë në rrezik për zhdukje	
Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve Stuhi mendimesh Punë në grupe Rrjeti i diskutimit			
Përshkrimi kontekstual i situatës Pelikani kaçurrel është një specie në rrezik për zhdukje. Cilët janë faktorët që përbëjnë rrezik për jetën e tyre? Cilat janë masat për mbrojtjen e tyre?			

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive-Stuhi mendimesh

Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve

Mësuesi shkruan në tabelë konceptet: *Konservim i llojeve; Pelikani kaçurrel; Gjueti e paligjshme; Thyerja e vezëve; shtegtim; Ruajtja e habitateve, pakësim i ndotjes; Aktivitet njerëzor; Moratorium për mbrojtjen e kafshëve*. Drejton disa pyetje dhe drejton pyetje për të lidhur temën. Udhëzon nxënësit të diskutojnë për problemet e mësipërme dhe përmbledh në tabelë njohuritë kryesore.

2-Veprime paraprake

Mësuesi u prezanton nxënësve rezultatet e të nxënësve për temën mësimore dhe burimet, që mund të përdorin për të ndërtuar dhe realizuarin planin e aktiviteteve për projektin.

Nxënësi harton një plan i cili do të realizohet për një periudhë prej 8 muajsh. Ata do të kryejnë një studim për llojet në rrezik zhdukjeje në vendin tonë, si dhe faktorët që kanë ndikuar negativisht.

3-Ndërtimi i njohurive-Punë në grupe

Punë në grupe

- Ndahen nxënësit në grupe dhe ndajnë punën;
- Zgjidhen drejtuesit e grupeve dhe hidhen idetë për organizimin e punës;
- Ndahen detyrat për orën e dytë të projektit.

Ky projekt do të nxisë nxënësit që të angazhohen sipas mundësive dhe aftësive që kanë për të bashkëvepruar në grup.

3-Përforcimi i njohurive- Rrjeti i diskutimi

- U njohën me temën e Projektit;
- Formuan grupet e punës;

Ndajnë detyrat për grumbullimin e informacionit shkencor.

Detyrë e pavarur

- Përdorni burime të ndryshme informacioni si teksti mësimor, revista shkencore, internet dhe enciklopedi.

Detyrë shtëpie

Zbatoni strategjitë e grumbullimit të informacionit dhe të regjistrimit me shkrim të të dhënave që grumbullon.

Vlerësimi i situatës

Situata quhet e vlerësuar kur:

- Në orën e parë të projektit përzgjidhet tema, ndahen grupet, përcaktohet drejtuesi i grupit dhe ndahen detyrat për secilin pjesëtar të grupit.
- Nxënësi kupton se çrregullimet mjekësore janë sëmundje gjenetike.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet:

- për pjesëmarrje aktive në diskutim për temën e përzgjedhur;
- për vlerësimin e situatës bashkëpunim në grup;
- për saktësinë e rezultateve të arritura gjatë eksperimentit.

Situata e të nxënit nr. 12

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: IV	Klasa: VIII
Tema mësimore: 1- Veçoritë e qenieve të gjalla 2-Veçoritë e qenieve të gjalla			
Situata e të nxënit: Rritja e gjallesave dhe sendeve pa jetë			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi prezanton në forma të ndryshme të të shprehurit veçoritë e qenieve të gjalla.</p> <p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi zbaton mënyrat e të arsyetuarit shkencor dhe kupton më mirë informacionin mbi veçoritë e qenieve të gjalla.</p> <p>Kompetenca e të nxënit: Nxënësi demonstroi shkathhtësi të përdorimit të TIK-ut në jetën e përditshme dhe në orën e biologjisë, në përmbushjen e kërkesave të ndryshme gjatë të nxënit si p.sh, për ndërtimin e tabelave ose për gjetjen e informacioneve për veçoritë e gjallesave të ndryshme.</p> <p>Kompetenca personale: Nxënësi merr pjesë në përgatitjen dhe organizimin e një aktiviteti në shkollë apo në komunitet për mbrojtjen e mjedisit natyror dhe atij të krijuar nga njeriu dhe në mënyra të ndryshme kontribuon për zhvillim të qëndrueshëm të tij që gjallesat të ndjehen të sigurta në këtë mjedis.</p>			
Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> • Dallon një organizëm të gjallë nga një organizëm i vdekur; • Përshkruan veçoritë e qenieve të gjalla. 		Fjalët kyçe: Ushqyerja; rritja, lëvizja, ndjeshmëria, ekskretimi, riprodhimi, frymëmarrja	
Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin në mënyrë efektive midis nxënësve duke përdorur terminologjinë shkencore gjatë punës në grup; Kompetenca e të menduarit: Nxënësi përpunon në mënyrë kritike informacionin në lidhje me veçoritë e qenieve të gjalla dhe jep mendimin e tij gjatë diskutimit në grup. Matematika: Interpretimi i dukurive nëpërmjet ndërtimit të tabelave dhe vërteton qartë lidhjen e shkencës së matematikës me shkencat e natyrës.		Burimet: Teksti mësimor, fletore pune, sende pa jetë, gjallesa të vogla	
Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve			
Parashikimi me terma paraprakë		Veprimtari praktike	
Sistemi ndërveprues i shënimeve - INSERT		Diskutim	
Përshkrimi kontekstual i situatës			
Është i njohur eksperimenti për rritjen e kristaleve të kripës. Merrni pak ujë çezme, hidhjeni në një			

enë të pastër dhe në të tretni shumë kripë gjelle dhe vlojeni. Pasi tretësira të ftohet, futeni në një kavanoz shumë të pastër. Lidhni në një laps një fill spango dhe futeni në kavanozin me tretësirë kripe. Vendoseni enën në një vend të qetë me temperaturë të ulët dhe në hije dhe mbulojeni enën me një letër filtri. Pas disa ditësh do shikoni se rreth fijes së spangos rriten kristale kripe.

Cila është ngjashmëria dhe ndryshimi midis rritjes së kristaleve të kripës dhe rritjes së vajzës?

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive - Parashikimi me terma paraprakë

Mësuesi shkruan në tabelë fjalët kyç: *Ushqyerja; Rritja; Lëvizja; Ndjeshmëria; Ekskretimi; Riprodhimi; Frymëmarrja; Udhëzon nxënësit të shkruajnë një tregim të shkurtër që përmban këto fjalë. Pas 4-5 minutash u kërkon disa prej nxënësve të lexojnë krijimin e tyre.*

2-Ndërtimi i njohurive – Sistemi ndërveprues i shënimeve – INSERT

Nxënësit hapin librin, lexojnë informacionin *dhe përqendrohen te veçoritë e qenieve të gjalla* duke vendosur shenjat e teknikës **INSERT**.

Këto shenja janë:

Një “√” (kontrollo) - shënon këtë simbol nëse një informacion që nxënësi lexon e di ose mendon se e di.

Një “-” (minus) - shënon këtë shenjë nëse një apo disa informacione që lexojnë kundërshtojnë ose janë ndryshe nga ato që mendojnë se dinë.

Një “+” (plus) - shënon këtë shenjë nëse një pjesë e informacionit është e re për nxënësit.

Një “?” (pikëpyetje) - shënon këtë shenjë nëse një pjesë e informacionit që nxënësi lexon është i paqartë ose i duhet të dinë më shumë rreth tij.

Nxënësi plotëson tabelën:

√	-	+	?
-Një njeri i gjallë merr frymë dhe i dëgjohe rrahjet e zemrës në kraharor.	-Bimët nuk marrin frymë si njeriu dhe nuk kanë zemër, megjithatë ato janë qenie të gjalla.	-Ekskretimi - Nxjerrja jashtë e mbetjeve të frymëmarrjes si dioksidi i karbonit. Frymëmarrja - Procesi ku ushqimi zbërthehet brenda qelizave dhe çliron energji.	-Ushqyerja - Bimët ushqehen me anë të fotosintezës kurse kafshët ushqehen me bimë ose me mish. -Ndjeshmëria - qeniet e gjalla janë të ndjeshme ndaj mjedisit rrethues. -Riprodhimi - qeniet e gjalla mund të lindin të vegjël.

Nxënësi pasi përfundon së lexuari informacionin në tekst, pushon për një moment dhe reflekton për informacionin që lexoi. Ai diskuton me shokët në grup për informacionin që lexoi.

Mësuesi së fundi drejton këto pyetje: *Cilat njohuri të cilat ju i njihnit më parë, janë pohuar gjatë leximit? Cili është informacioni i ri që ju morët? Çmendoni për veçoritë e qenieve të gjalla që i dallojnë ato nga sendet pa jetë?*

Nxënësit u japin përgjigje pyetjeve. Nga kjo veprimtari synohet që nxënësi të rritë shkallën e të kuptuarit dhe të nxënit gjatë orës së mësimt.

3-Përforcimi i njohurive –Veprimtari praktike (E gjalla nga jo e gjalla).

Mësuesi udhëzon nxënësit se këtë veprimtari duhet ta kryejnë në një mjedis përreth shkollës:

Vizatoni një tabelë me tri kolona. Në krye të çdo kolone shkruani:

<i>Gjallesa ose sende jo të gjalla</i>	Është i gjallë tani.	Ishte i gjallë por tani është i vdekur.	Nuk ka qenë asnjëherë i gjallë.	

Nxënësit duhet të gjejnë të paktën disa gjallesa dhe disa sende pa jetë.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi:

- Përshkruan se ngjashmëria midis eksperimentit me kripën dhe vajzës është se të dyja rriten dhe dallon se rritja e kripës është artificiale kurse rritja e vajzës është natyrale;
- Shpjegon se dallimi midis vajzës dhe kripës është se vajza kur të rritet mund të sigurojë vazhdimësinë e brezit të ri kurse kripa nuk e gëzon këtë veçori.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet:

- për bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup;
- për saktësinë me të cilën një nxënës përshkruan veçoritë e gjallesave;

Detyrat dhe puna e pavarur:

Në shtëpi:

Nxënësit punojnë me veprimtarinë 2.1 në faqe 33, fletore pune.

Situata e të nxënit nr. 13

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1-Mikroorganizmat dhe rritja e tyre 2- Mikroorganizmat dhe rritja e tyre			
Situata e të nxënit: Mikroorganizmat dhe sëmundjet			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, kuptimin e termave, fjalëve, koncepteve të reja duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm për ndërtimin e mikroorganizmave.			
Kompetenca e të menduarit: Nxënësi interpreton në mënyra tiparet e mikroorganizmave dhe			

<p>përshkruan se ato rriten e zhvillohen si pjesë e një mjedisi natyror.</p> <p>Kompetenca e të nxënët: Nxënësi përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, revista, udhëzues, fjalorë, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrës së dhënë dhe i klasifikon ato burime sipas rëndësisë që kanë për temën mësimore.</p>	
<p>Rezultatet e të nxënët të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përkufizon çfarë janë mikroorganizmat; • Klasifikon mikroorganizmat në bazë të veçorive të tyre; • Përshkruan karakteristikat e baktereve; • Shpjegon karakteristikat e kërpudhave; • Vëzhgon ndërtimin e algave dhe të njëqelizorëve; 	<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Mikroorganizma, qeliza, baktere, kërpudha, alga, protozoarë</p>
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin në mënyrë efektive midis nxënësve duke përdorur terminologjinë shkencore gjatë punës në grup;</p> <p><i>Shkencat shoqërore:</i> Nëpërmjet tyre nxënësi merr informacion mbi historitë e zhvillimit të gjallesave në periudha të caktuara historike. Duke hedhur vështrimin nga e kaluara historike, ai mund të marrë përgjigje si ka evoluar natyra dhe gjallesat.</p> <p>Teknologjia dhe TIK-u mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin e nxënësve me njëri-tjetrin.</p>	<p>Burimet:</p> <p>Teksti mësimor, fletore pune, koloni bakteresh të rritura në agar, ujë pellgu, lama dhe lamela, mikroskop</p>
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p>	
<p>Vëzhgim</p> <p>Eksperiment</p>	<p>Punë në grupe</p> <p>Kllaster</p>
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës:</p> <p>Teani zakonisht hante fruta të palara. Një ditë ai u sëmur rëndë dhe përjetoi disa probleme shëndetësore në organizmin e tij. Cilat mikroorganizma mund të jetojnë në frutat e palarë? Çfarë mund të ketë ndodhur me organizmin e tij?</p>	
<p>Veprimet e kryera për trajtimin e situatës</p> <p>Parashikimi i njohurive -Vëzhgim në mikroskop</p> <p>Mësuesi përgatit preparate:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Merr pak ujë të ndenjtur nga një pellg dhe e përdor për të përgatitur një preparat me mikroorganizma të cilët jetojnë në ujë si p.sh, një algë uji ose një mikroorganizmi tjetër që jeton në ujë. 2. Përgatit një preparat me qelizat të majasë; <p>Pasi nxënësit vëzhgojnë preparatet, mësuesi drejton pyetjet: <i>Çfarë dallimi vëreni midis një alge dhe një qelize të majasë?</i></p> <p>Nxënësit mbajnë shënim rezultatet në fletore, skicojnë pamjen algës dhe protistëve dhe shpjegojnë tiparet dalluese që vëzhguan.</p> <p>Mësuesi plotëson se: Alga përmban një pigment me ngjyrë jeshile i cili përthith rrezet e diellit dhe prodhon lëndë ushqimore gjatë procesit të fotosintezës kurse protistët nuk kanë klorofil</p>	

dhe nuk mund ta prodhojnë vet ushqimin e tyre.

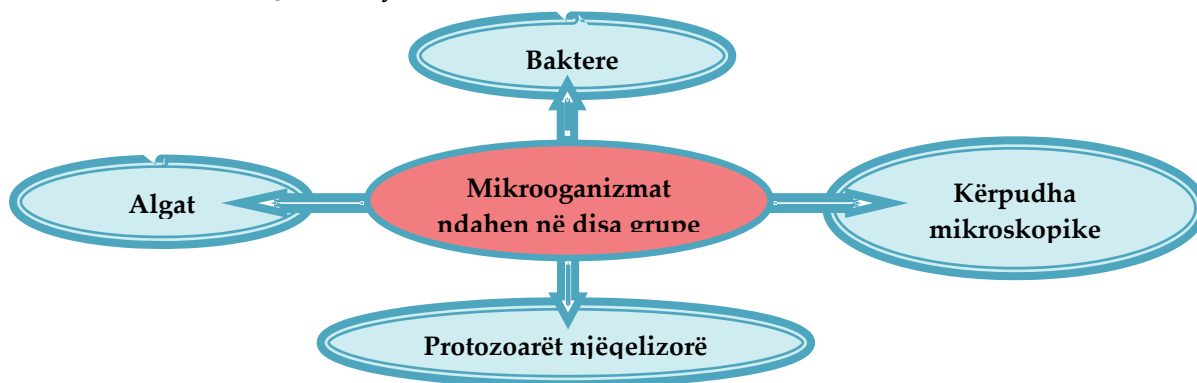
2-Ndërtimi i njohurive - Tabela e koncepteve

Mësuesi ndan nxënësit në grupe. Secili grup organizon, lexon me kujdes informacionin në tekst dhe jep sqarimet përkatëse për konceptet e mëposhtme të cilat i plotëson në tabelë.

Mikroorganizmat	Veçoritë e tyre
Bakteret	Bakteret takohen në çdo mjedis. Ato përbëhen nga qeliza të vogla. Çdo bakter është i ndërtuar nga një qelizë e vetme.
Kërpudhat mikroskopike	Kërpudhat mund të jenë mikroskopike si majatë e bukës por mund të jenë dhe kërpudha të mëdha si kërpudha me kapelë.
Algat	Algat, janë gjallesa që kanë një pigment me ngjyrë të gjelbër.
Protozoarët	Gjallesa shtazore njëqelizore që nuk kanë pigment klorofil.

3-Përforcimi i njohurive - Kllaster

Nxënësi plotëson kllasterin e mëposhtëm për grupet e mikroorganizmave dhe përforcon karakteristikat dhe veçoritë e tyre:

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi:

- Kupton se ushqimet e palara janë të mbuluara nga mikroorganizma;
- Evidenton se disa mikrogjallesa shkaktojnë sëmundje;

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet:

- për përdorimin e fjalorit shkencor gjatë orës së mësimit;
- për bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup;
- për saktësinë të përpunimit të rezultateve të vëzhguara në mikroskop ;

Detyrat dhe puna e pavarur:

Në klasë:

Skicon pamjen e mikrogjallesave që vëzhguan në mikroskop.

Situata e të nxënit nr. 14

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1-Mikroorganizmat dhe shpërbërja 2-Mikroorganizmat dhe shpërbërja			
Situata e të nxënit: Të zbulojmë se si vepron temperatura në shpërbërje.			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, kuptimin e termave të rinj mbi mikroorganizmat si dhe aftësinë e tyre për të zërthyer lëndën organike duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm shkencor.</p> <p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi përdor krahasimin dhe kontrastin për të gjetur dallimet midis kushteve në të cilat zhvillohen më mirë mikroorganizmat;</p> <p>Kompetenca e të nxënit: Ndërlidh temën e re për mikroorganizmat me njohuritë dhe përvojat paraprake duke i paraqitur në forma të ndryshme të të shprehurit;</p> <p>Kompetenca personale: Nxënësi vlerëson përmbajtjen e vlerës ushqimore, ndikimin pozitiv dhe negativ të mikroorganizmave në shëndet për llojet e ushqimeve të cilat konsumohen nga njeriu;</p>			
Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:		Fjalët kyçe:	
<p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidenton mjediset ku jetojnë mikrogjallesat; • Përshkruan si përftohen lëndët organike; • Përkufizon konceptin shpërbërje; • Shpjegon se mikroorganizmat shpërbëjnë mikroorganizmat e vdekur; • Tregon se lëndët ushqyese që përftohen nga shpërbërja konsumohen nga bimët; • Analizon kushtet në të cilat rriten mikroorganizmat; 		<p>Mikroorganizma, shpërbërja, shpërbërje</p>	
Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:		Burimet:	
<p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve gjatë diskutimit dhe përshkrimit të koncepteve shkencore.</p> <p>Aftëson nxënësit në përdorimin terminologjisë në fushën e shkencës.</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Nxënësi përdor sistemet e duhura kompjuterike përgatitjen e prezantimeve të detyrave duke zbatuar në mënyrë krijuese njohuritë që përmbajnë shkencat kompjuterike dhe mediat digjitale.</p>		<p>Teksti mësimor, mjete shkrimi dhe lapsa me ngjyra, fletë kartoni</p>	
Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve			
Diskutim i njohurive paraprake		Punë në dyshe	
Mbajtje e strukturuar e shënimeve		Turi i galerisë	
Përshkrimi kontekstual i situatës			
Emi vendosi dy feta buke në dy mjedise të ndryshme. Fillimisht të dyja fetat e bukës i lagi me ujë, i la për 30 minuta jashtë dhe pastaj i mbloodhi me qese plastike. Njëren nga fetat e bukës e			

vendosi në një mjedis të ftohtë në frigorifer kurse fetën tjetër e vendosi në mjedis të ngrohtë. Për disa ditë me radhë ajo i vëzhgoi të dyja fetat e bukës dhe mbajti shënime. Çfarë ndodhi me fetat e bukës? Cilat ishin kushtet më të përshtatshme për zbërthimin e lëndëve organike në fetat e bukës dhe krijimin e mykut?

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive-Diskutim i njohurive paraprake

Mësuesi njih nxënësin me temën të cilën e shkruan në tabelë mikroorganizmat dhe shpërbërja.

U kërkon nxënësve të thonë gjithçka që dinë për mikroorganizmat dhe mjediset ku ata jetojnë;

Drejton pyetjet: *Cilat ushqime përmbajnë lëndë organike? Cilat ushqime mund të shpërbëhen nga mikroorganizmat? Cilat janë mjediset ku jetojnë mikroorganizmat?*

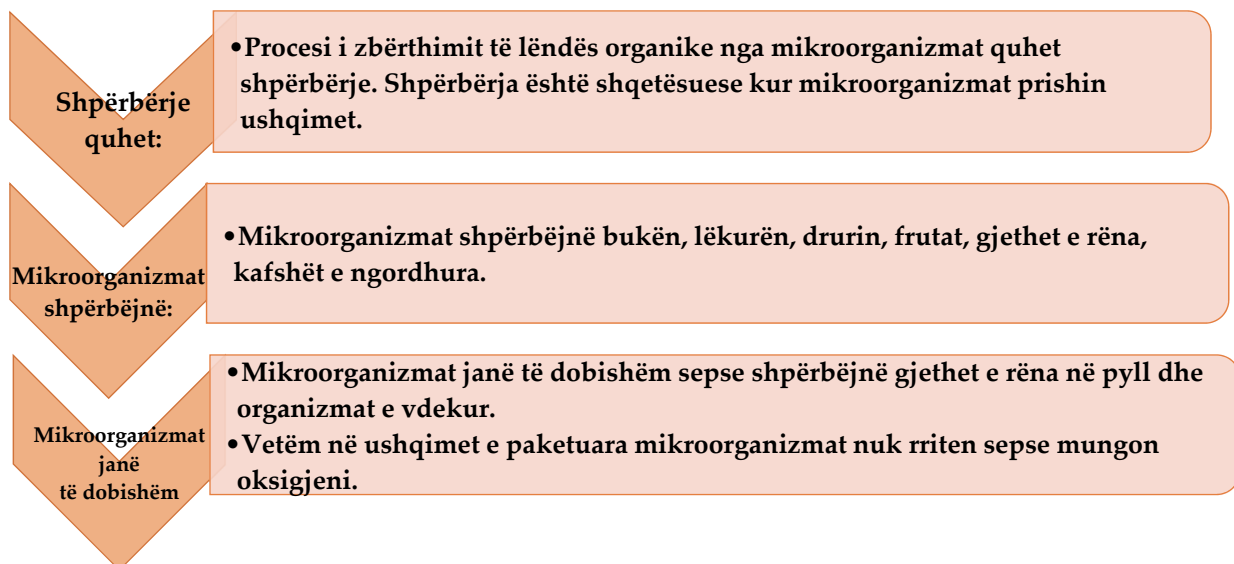
Mësuesi përmbledh në tabelë përgjigjet e nxënësve për mjediset ku jetojnë mikroorganizmat.

2-Ndërtimi i njohurive - Mbajtje e strukturuar e shënimeve

Ndahen nxënësit në dyshe. Analizojnë informacionin dhe u përgjigjen pyetjeve të drejtuara nga mësuesi: *Çfarë është procesi i shpërbërjes? Kur bëhet shqetësuese procesi i shpërbërjes nga mikroorganizmat? Çfarë shpërbëjnë mikroorganizmat? Cilat janë kushtet në të cilat rriten mikroorganizmat? Në cilat mjedise gjethet shpërbëhen më shpejt? Shpjegoni një rast kur mikroorganizmat janë të dobishëm? Tregoni përse në ushqimet e paketuara nuk rriten mikroorganizmat?*

Nxënësit lexojnë me kujdes tekstin dhe plotësojnë diagramin me përgjigjet e pyetjeve:

Përforcimi i njohurive -Turi i galerisë

Mësuesi udhëzon nxënësit të përgatitin një poster.

Në këtë poster nxënësi mund të përfshijë:

<ul style="list-style-type: none"> • Iloje të ndryshme mikroorganizmash që marrin pjesë në procesin e shpërbërjes; • kushtet më të përshtatshme që ndihmojnë procesin e shpërbërjes së lëndëve të ndryshme; <p>Nxënësi paraqet punën e përgatitur në poster; Shpjegon hapat që ndoqën për skicimin e mikroorganizmave që marrin pjesë në zberthimin e lëndës organike; Vlerëson punën e shokëve në klasë dhe bën vërejtje nëse është e nevojshme;</p> <p>Mësuesi dhe nxënësit përzgjedhin punët më të mira. Mësuesi vlerëson nxënësit për punën e kryer.</p>
<p>Vlerësimi i situatës</p> <p>Situata quhet e vlerësuar kur nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpjegon se kushtet më të përshtatshme për krijimin e mykut të bukës janë lagështia, mjedisi i ngrohtë dhe errësira.
<p>Vlerësimi i nxënësit:</p> <p>Nxënësi vlerësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ për përdorimin e fjalorit të saktë shkencor gjatë orës së mësimit; ▪ për bashkëveprimin me shokët në grup; ▪ për saktësinë e përshkrimit të kushteve në të cilat ndodh më mirë zberthimi i lëndëve organike ▪ për përgatitjen e posterit më të mirë për mikroorganizmat dhe shpërbërjen.
<p>Detyrë Shtëpie</p> <p>Kërkon më shumë informacion për shpërbërjen e ushqimeve dhe sëmundjet që shkaktohen te njeriu nga konsumimi i ushqimeve jo të freskëta.</p>

Situata e të nxënit nr. 15

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1- Mikroorganizmat dhe ushqimi 2-Mikroorganizmat dhe ushqimi</p>			
<p>Situata e të nxënit: Rëndësia e mikroorganizmave në prodhimin e ushqimeve</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e tij në lidhje me mikroorganizmat dhe faktorët që ndikojnë në proceset e prodhimit të ushqimit në industrinë ushqimore.</p>			
<p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi analizon, në mënyrë të pavarur, informacionet e marra nga burimet e ndryshme për aktivitetin e mikroorganizmave në prodhimin e lëndëve ushqimore, vlerëson dhe përpunon këtë informacion.</p>			
<p>Kompetenca e të nxënit: Nxënësi ndërlihd njohuritë e mëparshme për mikroorganizmat me temën e re mbi mikroorganizmat dhe ushqimin dhe përvojat paraprake duke i përdorur këto njohuri në praktikë.</p>			

<p>Kompetenca personale:Nxënësi demonstroi vetëbesim dhe shkathtësi personale e ndërpersonale në orën e mësimit dhe përzgjedh mënyrat më efektive për të pasur ushqime të shëndetshme.</p>		
<p>Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan rolin e mikroorganizmave në industrinë ushqimore; • Evidenton kushtet e përshtatshme për zhvillimin e majasë së bukës; • Shpjegon çfarë ndodh me majanë gjatë pjekjes së bukës. 	<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Mikroorganizma, ushqimi, industri ushqimore, acidi laktik, maja buke</p>	
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve gjatë diskutimit dhe përshkrimit të kushteve që nevojiten për zhvillimin e majasë së bukës;</p> <p>Gjuhë amtare: Lënda e gjuhës aftëson nxënësit të lexojnë, të shkruajnë dhe të kuptojnë një material shkencor dhe të shprehën saktë me gojë dhe me shkrim.</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin e nxënësve me njëri-tjetrin.</p>	<p>Burimet:</p> <p>Teksti mësimor, mjete shkrimi, enciklopedi dhe burime të tjera informacioni</p>	
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Di/Dua të Di/Nxë</p> <p>Punë në grupe</p> <p>Bashkëbisedim</p>		
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës</p> <p>Në furrat e bukës kur përgatitet brumi i bukës, i hidhet maja buke. Majaja ka mikroorganizma të cilat mundësojnë fryrjen e brumit. Cilat janë kushtet për rritjen e majasë dhe cili është roli i saj në fryrjen e bukës?</p>		
<p>Veprimet e kryera për trajtimin e situatës</p> <p>1-Parashikimi i njohurive- Di</p> <p>Hapi i parë</p> <p>Mësuesi shkruan në tabelë temën e mësimit: Mikroorganizmat dhe ushqimi; Njeh nxënësit me situatën problemore; U kërkon nxënësve të mendojnë dhe të shkruajnë në fletore çfarë dinë për mënyrën se si mikroorganizmat përdoren në jetën e përditshme për përgatitjen e ushqimeve.</p> <p>Hapi i dytë</p> <p>Mësuesi skicon në tabelën: Di/Dua të Di/Nxë; U kërkon nxënësve të thonë se çfarë dinë për temën e mësimit.</p> <p>Hapi i tretë</p> <p>Mësuesi u kërkon nxënësve të plotësojnë kolonën e parë të tabelës: Di</p>		
<p>Di</p> <p>- Bakteret përdoren për fermentimin e qumështit në kos.</p>	<p>Dua të Di</p>	<p>Nxë</p>

-Majaja përdoret për fryrjen e brumit të bukës.		
---	--	--

2-Ndërtimi i njohurive- Dua të Di

Hapi i katërt

Mësuesi nxit nxënësit që të lexojnë me kujdes materialin në tekstin mësimor. Udhëzon nxënësit të bëjnë pyetje mbi konceptet kryesore që trajtohen në tekst dhe plotëson kolonën e dytë: Dua të Di

Di	Dua të Di	Nxë
- Bakteret përdoren për fermentimin e qumështit në kos. - Majaja përdoret për fryrjen e brumit të bukës.	1-Si ndikojnë mikroorganizmat në industrinë ushqimore? 2- Përse punëtorët në fabrikat e punimit të qumështit veshin përparëse të bardha? 3- Përse duhet kohë për fryrjen e brumit të bukës? 4-Cilat janë kushtet që mundësojnë zhvillim më të shpejtë të majasë së bukës? 5-Çfarë ndodh me majanë e bukës gjatë pjekjes së bukës?	

3-Përforcimi i njohurive- Nxë

Hapi i pestë

Nxënësi lexon tekstin në mënyrë individuale.

Mësuesi ndihmon nxënësit për paqartësitë që mund të hasin gjatë leximit të informacionit.

Këshillon nxënësit të plotësojnë kolonën e tretë të tabelës: Nxë

Di	Dua të Di	Nxë
- Bakteret përdoren për fermentimin e qumështit në kos. -Majaja përdoret për fryrjen e brumit të bukës.		1-Disa lloje mikroorganizmash kanë një përdorim shumë të gjerë në industrinë ushqimore si P.sh. disa lloje bakteresh shndërrojnë sheqerin që gjendet në qumësht, në acid laktik(në kos). Ato ushqehen me sheqerin e qumështit. 2-Punonjësit në fabrikat e punimit të qumështit veshin përparëse dhe kapele të bardha për të zvogëluar mundësinë që baktere të tjera nga trupi i tyre të bien në qumësht. 3-Për fryrjen e brumit të bukës duhet kohë sepse majatë prodhojnë dioksid karboni gjatë frymëmarrjes. 4-Majaja e bukës rritet më mirë në temperaturë të ngrohtë. 5-Majaja e bukës është një gjallesë dhe kur buka piqet në temperaturë të lartë, majaja shkatërrohet.

<p>Vlerësimi i situatës</p> <p>Situata quhet e vlerësuar kur nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan kushtet e zhvillimit të majasë së bukës; • Tregon si ndikon majaja në fryrjen e brumit të bukës.
<p>Vlerësimi i nxënësit:</p> <p>Nxënësi vlerësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ për shpjegimin e rolit të mikroorganizmave në industrinë ushqimore; ▪ për mënyrën se si përshkruan kushtet që duhen për zhvillimin e majasë së bukës; ▪ për bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup dhe gjatë diskutimeve për mikroorganizmat dhe rëndësinë e tyre në industrinë ushqimore;
<p>Detyrë shtëpie</p> <p>Kërkoni informacion për mënyrën se si mikroorganizmat veprojnë në fermentimin e pijeve alkoolike si birra, vera dhe uiski.</p>

Situata e të nxënit nr. 16

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1. Mikroorganizmat dhe ushqimi 2. Mikroorganizmat dhe ushqimi</p>			
<p>Situata e të nxënit:</p> <p>Roli i mikroorganizmave në prodhimin e produkteve ushqimore</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh me fjalë mendimin e tij lidhjen mes organizmave dhe ushqimit.</p> <p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi analizon, në mënyrë të pavarur informacionet e marra nga burimet e ndryshme për rëndësinë e mikroorganizmave në jetën e gjallesave dhe vlerëson rëndësinë e tyre për jetën e njeriut.</p> <p>Kompetenca personale: Merr pjesë ose udhëheq një grup pune, bashkëpunon me shokët dhe diskuton për rolin e mikroorganizmave në industrinë ushqimore.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidenton mikroorganizmat që janë të dobishëm për prodhimin e ushqimit; • Shpjegon ndikimin e mikroorganizmave në industrinë ushqimore; • Analizon përdorimin e bakteve dhe të majasë në prodhimin e produkteve ushqimore. 		<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Mikroorganizma, bakteret, majaja e bukës, fermentim</p>	

<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Ndhmon nxënësit për zhvillimin e kompetencës së komunikimit duke përdorur gjuhën dhe terminologjinë e shkencës.</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Nxënësi përdor sistemet e duhura kompjuterike për gatitjen e prezantimeve të detyrave duke zbatuar në mënyrë krijuese njohuritë që përmbajnë shkencat kompjuterike.</p>	<p>Burimet:</p> <p>Libri i nxënësit, fletore pune, enë qelqi, kos dhe qumësht, fletë plastike ngjitëse, maja buke, miell, ujë</p>
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Diskutim për njohuritë paraprake</p> <p>Punë në grupe</p> <p>Diagrami i Venit</p>	
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës</p> <p>Mikroorganizmat jetojnë pothuajse kudo dhe ndikojnë në shumë aktivitete fizike dhe biologjike në Tokë. Ato mund të shihen vetëm nëpërmjet disa pajisjeve të veçanta të cilat janë në gjendje t'i zmadhojnë si mikroskopi. Disa mikroorganizma janë të dëmshëm për shëndetin e njeriut sepse shkaktojnë sëmundje. Disa mikroorganizma të tjerë janë shumë të dobishëm për jetën e njeriut. Si ndikojnë mikroorganizmat në përgatitjen e ushqimeve në jetën e përditshme dhe në industri?</p>	
<p>Veprimet e kryera për trajtimin e situatës</p> <p>1-Parashikimi i njohurive – Diskutim për njohuritë paraprake</p> <p>Mësuesi nxit nxënësit të lidhin njohuritë që kanë për bimët me njohuritë e reja. Drejton pyetje që nxënësit të shprehin mendimet e tyre për karakteristikat e mikroorganizmave dhe të diskutojnë për rëndësinë e tyre në përgatitjen e ushqimit në kushte shtëpie dhe në industri.</p> <p>Mësuesi ndan klasën në grupe:</p> <p>Grupi i parë</p> <p>Mësuesi udhëzon nxënësit të shikojnë me kujdes një pamje të baktereve që fermentojnë sheqerin që gjendet te qumështi, në acid laktik.</p> <p>Grupi i dytë</p> <p>Mësuesi u kërkon nxënësve të shikojnë me kujdes majanë e bukës.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div data-bbox="200 1418 588 1645"> <p>Baktere laktobacillus</p> </div> <div data-bbox="784 1418 1287 1645"> <p>Maja buke (kërpudhë njëqelizore)</p> </div> </div> <p>Mësuesi drejton pyetjet: Çfarë vëreni nga këto pamje? Çfarë cilësish të përbashkëta kanë këta mikroorganizma? A dallojnë ato nga njëra-tjetra?</p> <p>Nxënësit punojnë në grupe dhe diskutojnë mendimet e tyre.</p> <p>Mësuesi dëgjon mendimet e nxënësve dhe përmbledh njohuritë kryesore në tabelë.</p> <p>2-Ndërtimi i njohurive – Punë në grupe</p> <p>Mësuesi udhëzon nxënësit të lexojnë tekstin mësimor, të mbajnë shënime të rregullta dhe pasi</p>	

<p>të kenë përgatitur materialet të zhvillojnë veprimtarinë e dhënë nga mësuesi:</p> <p>Grupi i parë-Veprimtari: Përgatitja e kosit</p> <p>Burimet: kos i freskët, qumësht, gotë sterile, material për të mbuluar kosin.</p> <p>Nxënësi në fund të veprimtarisë shpjegon përse është e rëndësishme që gota për përgatitjen e kosit të jetë sterile; Sugjeron pse qumështi duhet lënë në një vend të ngrohtë; Përshkruan ndryshimin që do të vërejnë te qumështi pas disa orësh.</p> <p>Grupi i parë-Veprimtari praktike-Përgatitja e brumit të bukës</p> <p>Burimet: maja buke, miell, tretësirë sheqeri, enë të pastër dhe ujë.</p> <p>Nxënësi në fund të veprimtarisë shpjegon përse brumi duhet të vendoset në një vend të ngrohtë; Sugjeron se çfarë ndodh me majanë e brumit kur buka piqet.</p> <p>3-Përforcimi i njohurive-Diagrami i Venit</p> <p>Nxënësi rishikon dhe shpjegon dallimet midis baktereve dhe kërpudhave dhe plotëson diagramin.</p> <div style="text-align: center;"> <table border="0"> <tr> <td style="border: none;"><u>Bakteret</u></td> <td style="border: none;"><u>Të përbashkëta</u></td> <td style="border: none;"><u>Majaja e bukës</u></td> </tr> <tr> <td style="border: none;"> </td> <td style="border: none;"></td> <td style="border: none;"></td> </tr> </table> </div>	<u>Bakteret</u>	<u>Të përbashkëta</u>	<u>Majaja e bukës</u>			
<u>Bakteret</u>	<u>Të përbashkëta</u>	<u>Majaja e bukës</u>				
<p>Vlerësimi i situatës:</p> <p>Situata quhet e realizuar nëse nxënësi shpjegon rolin e mikroorganizmave në prodhimin e ushqimeve në jetën e përditshme dhe në industrinë ushqimore.</p>						
<p>Vlerësimi i nxënësit:</p> <p>Nxënësi vlerësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Për saktësinë me të cilën përshkruan rolin e mikroorganizmave në fermentimin e ushqimit. • Për bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup dhe gjatë diskutimeve. 						
<p>Detyrat dhe puna e pavarur:</p> <p>Detyrë shtëpie:</p> <p>Kërkoni informacion nga burime të ndryshme për mikroorganizmat dhe ushqimin.</p>						

Situata e të nxënës nr. 17

Tematika: Diversiteti

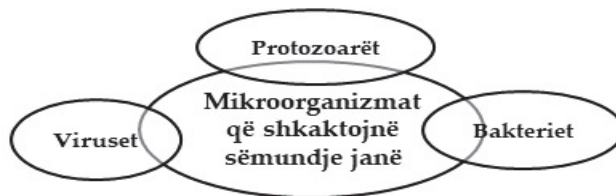
Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1. Mikroorganizmat dhe sëmundjet 2. Mikroorganizmat dhe sëmundjet</p>			
<p>Situata e të nxënës:</p> <p>Mikroorganizmat që shkaktojnë sëmundje infektive</p>			
<p>Rezultatet e të nxënës sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi komunikon dhe diskuton në grup në mënyrë konstruktive mbi disa nga sëmundjet infektive që shkaktohen nga mikroorganizmat.</p>			
<p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi përpunon në mënyrë kritike informacionet përreth</p>			

<p>Ilojeve të mikroorganizmave të dëmshëm për shëndetin e njeriut.</p> <p>Kompetenca e të nxënësve: Nxënësi përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme për mikroorganizmat dhe i shfrytëzon ato për përgatitjen e detyrave.</p>	
<p>Rezultatet e të nxënësve të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon mikroorganizmat e dëmshëm për shëndetin e njeriut; • Shpjegon se si transmetohen sëmundjet infektive nga një individ te tjetri; • Tregon përse antibiotikët nuk mund ta shërojnë gripin; • Argumenton përse viruset janë organizma të gjallë. 	<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Mikroorganizma, sëmundje infektive, baktere, viruse, protozoarë, antibiotikë</p>
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson zhvillimin e kompetencës së komunikimit midis nxënësve duke përdorur gjuhën dhe terminologjinë e shkencës gjatë orës së mësimi.</p> <p>Teknologjia dhe Tik: Nxënësi përdor sistemet e duhura kompjuterike për përgatitjen dhe prezantimin e detyrave duke zbatuar në mënyrë krijuese njohuritë që përmbajnë shkencat kompjuterike.</p>	<p>Burimet:</p> <p>Teksti mësimor, fletore pune, mjete shkrimi</p>
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p>	
<p>Stuhi mendimesh</p> <p>Punë në grupe</p>	<p>Tabela e koncepteve</p> <p>Kllaster</p>
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës</p>	
<p>Disa mikroorganizma mund të shkaktojnë sëmundje te njeriu. Sëmundjet e shkaktuara nga mikroorganizmat quhen sëmundje infektive, kjo do të thotë se ato mund të transmetohen nga një njeri te një tjetër.</p> <p>Cilat janë disa nga mënyrat e transmetimit të sëmundjeve infektive te njeriu? Cilat janë pasojat e sëmundjeve infektive në trupin e njeriut?</p>	
<p>1. Parashikimi i njohurive- Stuhi mendimesh</p> <p>Mësuesi shkruan në tabelë konceptet: baktere, viruse, protozoarë dhe nxit nxënësit të përshkruajnë veçoritë e këtyre mikroorganizmave.</p> <p>Mësuesi drejton pyetjet: <i>Cilat janë disa nga sëmundjet që shkaktohen nga këta mikroorganizma? Cilat janë mënyrat e transmetimit të sëmundjeve dhe çfarë pasojash shkaktojnë ato në shëndetin e njeriut? Si mund të kurohen sëmundjet infektive?</i></p> <p>Mësuesi dëgjon me kujdes përgjigjet e nxënësve dhe përmbledh në tabelë mendimet e tyre.</p>	
<p>2. Ndërtimi i njohurive-Taksonomitë e Blumit</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidenton mikroorganizmat që shkaktojnë sëmundje; • Përshkruan mënyrat e transmetimit të sëmundjeve infektive; • Shpjegon simptomat e disa sëmundjeve infektive; • Sugjeron se antibiotikët përdoren për të vrarë bakteret; • Argumenton se viruset janë organizma të gjallë. 	

- Tregon se Lui Paster ishte i pari shkencëtar i cili solli prova se mikroorganizmat shkaktojnë sëmundje infektive.

3. Përforcimi i njohurive- Kllaster

Nxënësi plotëson kllasterin me disa nga mikroorganizmat që shkaktojnë sëmundje infektive dhe diskutojnë për pasojat që sëmundjet shkaktojnë në shëndetin e njeriut.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar kur nxënësi:

- Tregon cilat janë mikroorganizmat që shkaktojnë sëmundje;
- Shpjegon simptomat e sëmundjeve që shkaktohen nga mikroorganizmat.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për:

- Bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup dhe gjatë diskutimeve;
- Saktësinë me të cilën nxënësi shpjegon me anë të shembujve sëmundjet që shkaktohen nga mikroorganizmat.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë shtëpie

Plotësoni ushtrimin 2, fletore pune në faqen 16.

Situata e të nxënit nr. 18

Tematika: Diversiteti

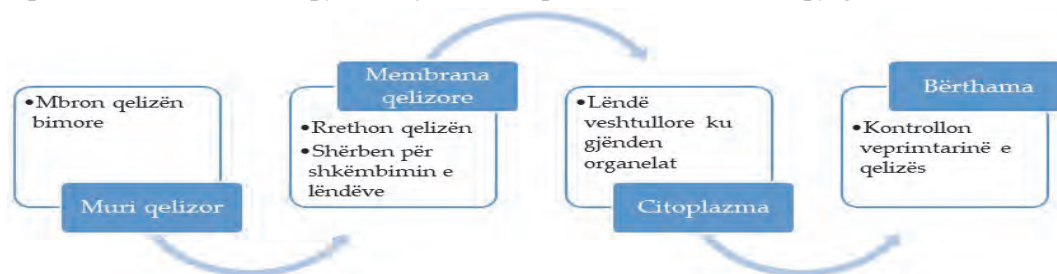
Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1. Qeliza bimore 2. Qeliza bimore			
Situata e të nxënit: Ndërtimi dhe funksioni i qelizës bimore			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e vet për ndërtimin e qelizës me gojë ose me shkrim, si dhe me anë të formave të tjera të komunikimit.			
Kompetenca e të menduarit: Nxënësi analizon, në mënyrë të pavarur, informacionet e marra nga burimet e ndryshme për ndërtimin e qelizave bimore dhe vlerëson rëndësinë e tyre.			
Kompetenca e të nxënit: Nxënësi bashkëvepron në mënyrë aktive me shokët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët në lidhje me ndërtimin dhe funksionin e qelizave bimore.			

<p>Rezultatet e të nxënimit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon strukturat e një qelize shtazore; • Shpjegon funksionin e secilës pjesë të qelizës bimore. 	<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Qeliza bimore, muri qelizor, membrana qelizore, citoplazma, bërthama, kromozomet, vakuola qendrore, kloroplastet</p>
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Ndhmon nxënësit për zhvillimin e kompetencës së komunikimit në gjuhën dhe terminologjinë e shkencës.</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson përgatitjen e detyrave për lëndën e biologjisë.</p>	<p>Burimet:</p> <p>Teksti mësimor, tabela dhe mjete shkrimi, informacione nga interneti, kompjuter</p>
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Stuhi mendimesh</p> <p>Ditari dy pjesësh</p> <p>Kllaster</p>	
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës</p> <p>Të gjitha qeniet e gjalla janë të përbëra nga struktura të imta që quhen qeliza. Shumica e qelizave janë kaq të vogla saqë nuk mund të shihen me sy të lirë. Ato mund të shihen vetëm me mikroskop. Përshkruani ndërtimin e qelizës.</p>	
<p>Veprimet e kryera për trajtimin e situatës</p> <p>1-Parashikimi i njohurive-Stuhi mendimesh</p> <p>Mësuesi paraqet në monitor/me fletë formati, një qelizë bimore dhe nxit nxënësit të diskutojnë për ndërtimin e qelizës.</p> <div data-bbox="561 1246 1005 1474" style="text-align: center;"> </div> <p>Mësuesi udhëzon nxënësit të lexojnë informacionin në tekstin mësimor dhe të emërtojnë pjesët e qelizës bimore.</p> <p>2-Ndërtimi i njohurive-Ditari dy pjesësh</p> <p><i>I-Puna në dyshe</i></p> <p>Mësuesi udhëzon nxënësit të lexojnë tekstin me kujdes që t`a kuptojnë atë dhe të tregojnë funksionin e pjesëve përbërëse të qelizës.</p>	
<p>Pjesët përbërëse të qelizës bimore</p>	<p>Shpjegimet për funksionet përkatëse të pjesëve</p>
<p>1-Muri qelizor 2-Membrana qelizore 3-Bërthama 4-Citoplazma</p>	<p>1-Muri qelizor është i ngurtë dhe i fortë dhe i jep formë qelizës bimore. 2-Membrana qelizore rrethon qelizën dhe shërben për shkëmbimin e lëndëve.</p>

5-Vakuola qendrore 6-Kloroplastet	3-Bërthama përmban kromozomet dhe kontrollojnë veprimtarinë e qelizës. 4-Citoplazma është një lëndë veshullore ku zhvillohen reaksionet kimike. 5-Vakuola është e mbushur me një lëng që përmban tretësirë sheqeri që quhet lëng qelizor. 6-Kloroplastet shërbejnë për përgatitjen e ushqimit.
--------------------------------------	---

3-Përforcimi i njohurive-Kllaster

Nxënësi plotëson kllasterin me pjesët kryesore të qelizës bimore dhe shpjegon funksionet e tyre.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi:

- Përshkruan ndërtimin e qelizës bimore dhe përshkruan funksionet e secilës pjesë.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për saktësinë me të cilën shpjegon ndërtimin e qelizës bimore.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë shtëpie:

Skiconi qelizën bimore. Emërtoni pjesët dhe tregoni funksionin e secilës organelë.

Situata e të nxënit nr. 19

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1. Qeliza shtazore 2. Qeliza shtazore			
Situata e të nxënit: Ndërtimi dhe funksioni i qelizës shtazore			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e vet për ndërtimin e qelizës me gojë ose me shkrim, si dhe me anë të formave të tjera të komunikimit.			
Kompetenca e të menduarit: Nxënësi analizon, në mënyrë të pavarur, informacionet e marra nga burimet e ndryshme për ndërtimin e qelizave shtazore dhe vlerëson rëndësinë e tyre.			
Kompetenca e të nxënit: Nxënësi bashkëvepron në mënyrë aktive me shokët për realizimin e një veprimtarie të përbashkët në lidhje me ndërtimin dhe funksionin e qelizave shtazore.			

<p>Rezultatet e të nxënët të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon strukturat e një qelize shtazore; • Krahason strukturat e qelizave bimore me ato shtazore. • Shpjegon funksionin e secilës pjesë të qelizës shtazore; • Tregon karakteristikat e protozoarëve. 	<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Qeliza shtazore, membrana qelizore, citoplazma, bërthama, protozoarët, ameba</p>
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Ndhmon nxënësit për zhvillimin e kompetencës së komunikimit në gjuhën dhe terminologjinë e shkencës.</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson përgatitjen e detyrave për lëndën e biologjisë.</p>	<p>Burimet:</p> <p>Teksti mësimor, tabela dhe mjete shkrimi, informacione nga interneti, kompjuter</p>
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Stuhi mendimesh</p> <p>Ditari dy pjesësh</p> <p>Diagrami i Venit</p>	
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës</p> <p>Të gjitha kafshët janë të përbëra nga qelizat. Askush nuk mund të thotë me saktësi se sa qeliza ka në trupin e njeriut. Përshkruani ndërtimin e qelizës shtazore.</p>	
<p>Veprimet e kryera për trajtimin e situatës</p> <p>1-Parashikimi i njohurive-Stuhi mendimesh</p> <p>Mësuesi paraqet në monitor/me fletë formati një qelizë shtazore dhe nxit nxënësit të diskutojnë për ndërtimin e qelizës shtazore. Ai udhëzon nxënësit të lexojnë informacionin në tekstin mësimor dhe të emërtojnë pjesët e qelizës shtazore.</p> <p>2-Ndërtimi i njohurive-Ditari dy pjesësh</p> <p><i>I-Puna në dyshe</i></p> <p>Mësuesi udhëzon nxënësit të lexojnë tekstin me kujdes që t'a kuptojnë atë dhe të tregojnë funksionin e pjesëve përbërëse të qelizës.</p>	
<p>Pjesët përbërëse të qelizës shtazore</p> <p>1-Membrana qelizore</p> <p>2-Bërthama</p> <p>3-Citoplazma</p>	<p>Shpjegimet për funksionet përkatëse të pjesëve</p> <p>1-Membrana qelizore rrethon qelizën dhe shërben për shkëmbimin e lëndëve ushqyese.</p> <p>2-Bërthama kontrollon veprimtarinë e qelizës.</p> <p>3-Citoplazma është lëndë veshtullore ku vendosen organelet.</p>
<p>3-Përforcimi i njohurive-Diagrami i Venit</p> <p>Nxënësi plotëson diagramin e Venit dhe dallon mes qelizës bimore dhe shtazore.</p> <div style="text-align: center;"> <p>Qeliza bimore Të përbashkëtat Qeliza shtazore</p> <p>Kanë mur qelizor Kanë kloroplaste Kanë vakuola të mëdha</p> <p>S`kanë mur qelizor S`kanë kloroplaste S`kanë vakuola</p> </div>	

<p>Vlerësimi i situatës:</p> <p>Situata quhet e realizuar nëse nxënësi përshkruan ndërtimin e qelizës shtazore dhe përshkruan funksionet e secilës pjesë.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit:</p> <p>Nxënësi vlerësohet për saktësinë me të cilën shpjegon ndërtimin e qelizës shtazore.</p>
<p>Detyrat dhe puna e pavarur:</p> <p>Detyrë shtëpie:</p> <p>Skiconi qelizën shtazore, emërtoni pjesët dhe tregoni funksionin e secilës organelë.</p>

Situata e të nxënit nr. 20

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1- Qelizat, indet dhe organet 2-Qelizat, indet dhe organet</p>			
<p>Situata e të nxënit:</p> <p>Ndërtimi hierarkik i organizmave</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit e të shprehurit: Nxënësi zbaton mënyrat e të arsyetuarit shkencor për të treguar ndërtimin hierarkik të organizmave duke u shprehur me fjalor të pasur me terminologji shkencore.</p> <p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi përpunon në mënyrë kritike informacionin mbi qelizat, indet dhe organet.</p> <p>Kompetenca e të nxënit: Demonstron shkathhtësi të përdorimit të TIK-ut në situata të ndryshme mësimore si për gjetjen e informacioneve mbi ndërtimin e organizmave nga qelizat, indet, organet dhe sistemet e organeve.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tregon se qelizat mund të grupohen dhe specializohen për të kryer funksione të ndryshme; • Përshkruan ndërtimin e qelizave të ndryshme; • Shpjegon funksionet e qelizave të ndryshme. 		<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Qeliza, inde, organe, sisteme organesh, qeliza nervore, qeliza e qimeve thithëse</p>	
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve duke përdorur terminologjinë shkencore në gjuhën e folur ose të shkruar për qelizat indet, organet, sistemet e organeve dhe organizmin.</p> <p>TIK-u mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin e nxënësve me njëri-tjetrin.</p>		<p>Burimet:</p> <p>Teksti mësimor, fletore pune informacione nga interneti, kompjuter</p>	

Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve

Brainstorm-Prezantim me PowerPoint

Tabela e koncepteve

Organizues grafik i përgjigjeve

Përshkrimi kontekstual i situatës

Kafshët dhe bimët janë të përbëra nga shumë qeliza. Qelizat e ndryshme kryejnë funksione të ndryshme.

Çdo qelizë specializohet për të kryer një funksion të veçantë. Qelizat që kryejnë funksione të veçanta kanë dhe ndërtim të veçantë. Qelizat janë përshtatur për të kryer sa më mirë funksionin e tyre.

Shpjegoni ndërtimin hierarkik të organizmave bimorë dhe shtazorë.

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive-Stuhi mendimesh

Mësuesi shkruan në tabelë konceptet qeliza, inde, organe, sisteme organesh dhe organizëm dhe nxit nxënësit të shprehin mendimin e tyre për mënyrën se si është ndërtuar një organizëm bimor dhe shtazor.

Ndërtimi i njohurive-Tabela e koncepteve

Mësuesi udhëzon nxënësit të lexojnë informacionin dhe të plotësojnë tabelën e koncepteve.

Konceptet kryesore	Shpjegimet përkatëse
1-Qelizë	1-Njësia më e vogël e organizmave quhet qelizë.
2-Rruazat e kuqe	2-Rruazat e kuqe transportojnë oksigjen në pjesë të ndryshme të trupit.
3-Hemoglobina	3-Hemoglobina është një substancë me ngjyrë të kuqe që shërben për transportin e oksigjenit.
4-Qelizat nervore	4-Qeliza nervore është njësia më e vogël e sistemit nervor e cila transmeton impulset nervore.
5-Qimet thithëse të rrënjëve	5-Qimet thithëse që dalin nga rrënjët e bimëve thithin ujin dhe kripërat minerale.
6-Ind	6-Grup qelizash me origjinë, ndërtim dhe funksion të njëjtë.
7-Organ	7-Inde të ndryshme bashkohen për të formuar një organ.
8-Sisteme organesh	8-Organet bashkohen për të formuar sisteme organesh.

3-Përforcimi i njohurive: Organizues grafik dhe diskutim

Nxënësi Plotëson grafikun me konceptet për ndërtimin hierarkik të një organizmi dhe diskuton për veçoritë e tyre.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi shpjegon ndërtimin hierarkik të gjallesave.

<p>Vlerësimi i nxënësit:</p> <p>Nxënësi vlerësohet për saktësinë me të cilën një nxënës përshkruan ndërtimin e gjallesave nga qeliza-indet-organet-sistemet e organeve.</p>
<p>Detyrat dhe puna e pavarur:</p> <p>Në klasë nxënësi punon ushtrimin 8 në faqe 22, fletore pune.</p>

Situata e të nxënit nr. 21

Tematika: Ndërveprimet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1. Përshtatja e organizmave të gjalla 2. Përshtatja e organizmave të gjalla</p>			
<p>Situata e të nxënit:</p> <p>Përshtatja e gjallesave në mjedise të ndryshme</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e tij për mënyrat e përshtatjes së gjallesave në habitate të ndryshme.</p> <p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi analizon, në mënyrë të pavarur, informacionet e marra nga burimet e ndryshme për veçoritë që fitojnë gjallesat për t'u përshtatur në mjedise të ndryshme.</p> <p>Kompetenca personale: Nxënësi demonstroi vetëbesim dhe shkathtësi personale e ndërpersonale në orën e mësimi, komunikon lirshëm me shokët dhe shkëmben mendime me vlerë.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan përmes shembujve nga mjedise lokale se si organizmat janë përshtatur për të jetuar në habitatet e tyre. 		<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Përshtatje, habitat</p>	
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve gjatë diskutimit dhe përshkrimit të koncepteve shkencore duke përdorur një terminologji të saktë shkencore;</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin e nxënësve me njeri-tjetrin.</p>		<p>Burimet:</p> <p>Teksti mësimor, fletore pune, informacione nga interneti, kompjuter</p>	
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p>			
<p>Stuhi mendimesh</p> <p>Prezantim me Power-Point</p>		<p>Pyetja sjell pyetjen</p> <p>Shkrim i shpejtë</p>	
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës</p> <p>Peshqit jetojnë në ujë. Ata nuk mund të jetojnë në tokë. Krimbat e tokës jetojnë në dhe. Ata nuk</p>			

mund të jetojnë në pemë. Gjirafa jeton në Savanat e Afrikës. Ajo nuk mund të jetojë në akujt e Polit të veriut.

Përse gjallesat jetojnë në habitate të ndryshme?

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive-Stuhi mendimesh

Mësuesi fillon veprimtarinë duke treguar disa pamje dhe nxit nxënësit të diskutojnë rreth mënyrës se si janë përshtatur këto gjallesa në habitate të ndryshme.

Çfarë përshtatshmëri kanë fituar këto gjallesa për të mbijetuar në habitatet e tyre?

Mësuesi shkruan në tabelë mendimet e nxënësve. Së bashku diskutojnë për veçoritë që i mundësojnë gjallesave të mbijetojnë në habitate të ndryshme.

2-Ndërtimi i njohurive- Pyetja sjell pyetjen

Mësuesi udhëzon nxënësit të hartojnë pyetje. Ai këshillon nxënësit se ka shumë rëndësi që ata të lidhin informacionet. Në këtë mënyrë materiali bëhet më i kuptueshëm dhe mbahet mend më shumë. U qartëson nxënësve se pyetjet “pse” i nxisin ata të shtojnë njohuritë që po mësojnë dhe që zotërojnë në mënyrë që të zbulojnë një lidhje të mundshme shkak-pasojë.

Nxënësit:

- Studiojnë tekstin gjithashtu përdorin dhe “mendjen e tyre”, për të dhënë përgjigje të sakta.
- Studiojnë informacionin në dyshe, bëjnë pyetje rreth informacionit dhe shkëmbejnë mendime me njeri-tjetrin për t'i dhënë një përgjigje të mundshme për pyetjet.
- Ushtrohen në hartimin e pyetjeve të sakta dhe të krijojnë pyetje “pse” përreth informacionit.

FORMULA PËR PËRGJIGJET E PYETJEVE PËRSE

<p>Përse</p> <p>Përse peshqit mund të jetojnë në mjedise ujore? <i>-Përshtatshmëritë që ju mundësojnë peshqve jetën në ujë janë: -Bishti e ndihmon një peshk të lëvizë para në ujë; -Pendët e ndihmojnë të ruajë drejtpeshimin; -Velëzat shërbejnë për të thithur oksigjenin; -Vija anësore ndihon lëvizjen e ujit rreth peshkut.</i></p>	+	<p>Përse mund të jetojnë kaktuset në mjediset e nxehta të shkretëtirës? <i>-Përshtatshmëritë që mundësojnë jetën e kaktuseve në mjedise të nxehta janë: -Kaktuset kanë një kërcell të tultë që shërben për të ruajtur ujin; -Kaktuset kanë gjemba që pengojnë kafshët e etura t'i hanë; -Kaktuset kanë rrënjë të gjata të cilat sigurojnë ujin në thellësinë e nëntokës.</i></p>	=	<p>Marrëdhëniet shkak-pasojë <i>-Gjallesat përshtaten të jetojnë në habitate të ndryshme duke përfituar, duke fituar disa veçori të reja.</i></p>
--	---	---	---	---

<p>Përforcimi i njohurive-Shkrim i shpejtë</p> <p>Mësuesi udhëzon nxënësit që duke parë figurat në monitor të shkruajnë një paragraf të shkurtër duke përdorur fjalor të pasur shkencor në lidhje me përshtatshmërinë e gjallesave në habitate të ndryshme.</p>
<p>Vlerësimi i situatës</p> <p>Situata quhet e vlerësuar kur nxënësi arsyeton drejt për situatën e dhënë dhe jep një përgjigje të argumentuar për përshtatshmërinë e gjallesave në habitate të ndryshme.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit:</p> <p>Nxënësi vlerësohet për mënyrën se si arsyeton dhe bashkëpunon me shokët në grup për të dhënë përgjigje të sakta mbi përshtatjen e organizmave të gjallë.</p>
<p>Detyrat dhe puna e pavarur:</p> <p>Detyrë shtëpie:</p> <p>Ushtrimi 3.1 në fletore pune, faqe 23.</p>

Situata e të nxënit nr. 22

Tematika: Ndërveprimet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore:1. Zinxhirët ushqimorë 2. Zinxhirët ushqimorë</p>			
<p>Situata e të nxënit:</p> <p>Përse është e nevojshme prania e bimëve për ekzistencën e konsumatorëve?</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi paraqet mendimin e tij për mënyrën se si kalon energjia nga prodhuesit te konsumatorët.</p> <p>Kompetenca personale: Merr pjesë ose udhëheq një grup pune, bashkëpunon me shokët për hartimin e një zinxhiri ushqimor dhe sqaron rolin e gjallesave bimore në formimin e energjisë.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizaton dhe modelon zinxhirë të thjeshtë ushqimorë; • Dallon rolin e prodhuesve dhe konsumatorëve në një zinxhir ushqimor. 		<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Zinxhirë ushqimorë, prodhues, konsumatorë</p>	
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Ndhmon nxënësit për zhvillimin e kompetencës së komunikimit në gjuhën dhe terminologjinë e shkencës.</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson përgatitjen dhe prezantimin e detyrave.</p>		<p>Burimet:</p> <p>Libri i nxënësit, fletore pune, informacione nga interneti, kompjuter</p>	

Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve

Stuhi mendimesh

Ditari dy pjesësh/ Ditarët e të nxënësve

Ushtrime

Përshkrimi kontekstual i situatës

Njeriu ushqehet me një dietë të pasur me perime, fruta dhe prodhime shtazore. Energjia diellore kalon nga dielli -te bimët dhe më pas te njeriu?

Skiconi një zinxhir ushqimor dhe shpjegoni si rrjedh energjia nga dielli- te bimët dhe në trupin e njeriut

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive-Stuhi mendimesh

Mësuesi paraqet në monitor/në një fletë formati, një zinxhir ushqimor dhe udhëzon nxënësit që pasi të emërtojnë gjallesat e pranishme në të, të tregojnë rolin e bimëve dhe të gjallesave të tjera.

Mësuesi shënon në tabelë mendimet e nxënësve. Gjatë kësaj kohe nxënësve mund t'i vijjnë në mendje mendime të tjera por edhe mund t'i regjistrohet informacion në kujtesë.

2-Ndërtimi i njohurive-Ditari dy pjesësh/Ditarët e të nxënësve

Mësuesi udhëzon nxënësit të lexojnë tekstin me kujdes që t'a kuptojnë atë dhe t'iu përgjigjen pyetjeve për konceptet bazë duke plotësuar tabelën.

Konceptet kyçe	Shpjegime përkatëse për konceptet
1. Përse zinxhirët ushqimorë fillojnë me prodhuesit?	1. Prodhuesit, janë bimët të cilat kanë aftësinë të shndërrojnë energjinë e dritës së diellit në ushqim gjatë procesit të fotosintezës.
2. A mund ta përgatitin vetë ushqimin kafshët?	2. Kafshët nuk kanë mundësi të përgatisin ushqimin por e marrin të gatshëm nga bimët.
3. Çfarë quajmë kafshë konsumatore?	3. Gjallesat që ushqehen me bimë ose me kafshë të tjera quhen gjallesa konsumatore.
4. Çfarë tregojnë shigjetat në një zinxhir ushqimor?	4. Shigjetat tregojnë se energjia kalon nga një hallkë në tjetrën në një zinxhir ushqimor.

3-Përforcimi i njohurive-ushtime

Mësuesi udhëzon nxënësit të modelojnë zinxhirë ushqimorë. Ai i nxit nxënësit të bëjnë dallimin midis rolit të prodhuesve dhe konsumatorëve në një zinxhir ushqimor. Udhëzon nxënësit të tregojnë se si kalon energjia nga një hallkë në tjetrën në një zinxhir ushqimor.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi modelon një zinxhir ushqimor dhe tregon si kalon energjia nga prodhuesit te konsumatorët.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për saktësinë me të cilën modelon zinxhirë ushqimorë dhe përshkruan rolin e prodhuesve dhe konsumatorëve.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë shtëpie:

Ushtrimi 5 në faqe 41 të tekstit mësimor.

Situata e të nxënit nr. 23

Tematika: Ndërveprimet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1. Njerëzit dhe zinxhirët ushqimorë 2. Njerëzit dhe zinxhirët ushqimorë</p>			
<p>Situata e të nxënit: Ndikimi pozitiv dhe negativ i njeriut në mjedis.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi komunikon dhe diskuton në grup në mënyrë konstruktive për ndikimin e veprimtarisë njerëzore në ruajtjen e llojeve bimore dhe shtazore.</p> <p>Kompetenca personale: Nxënësi diskuton në grup me argumente për rolin pozitiv dhe negativ të veprimtarisë njerëzore, si dhe ndërmerr iniciativa për hartimin e projekteve për ruajtjen e bimëve dhe të kafshëve.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diskuton veprimin negativ të njeriut në mjedis; • Sjell shembuj të ndikimit të veprimtarisë njerëzore në pakësimin e llojeve për zinxhirët ushqimorë. 		<p>Fjalët kyçe: Veprimtaria njerëzore, zinxhirë ushqimorë</p>	
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Mundëson zhvillimin e kompetencës së komunikimit midis nxënësve duke përdorur gjuhën dhe terminologjinë e shkencës gjatë orës së mësimin.</p> <p>Shoqëria dhe mjedisi: Nxënësi merr informacion si ka ndryshuar dhe evoluar natyra dhe biodiversiteti i gjallesave si rezultat i veprimtarisë njerëzore.</p> <p><i>TIK</i>-u mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin e nxënësve me njëri-tjetrin.</p>		<p>Burimet: Teksti mësimor; fletore pune, tabela dhe mjete shkrimi</p>	
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Diskutim për njohuritë paraprake</p> <p>Punë në grupe</p> <p>Taksonomia e Blumit</p>			
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës</p>			
<p>Paraardhësit tanë e gjenin ushqimin e tyre në natyrë. Ata gjuanin dhe vritnin kafshë. Njerëzit mbledhnin dhe ushqeheshin me manaferra, fara, gjethe dhe rrënjë bimësh që rriteshin pranë vendbanimit të tyre. Gjuetarët harxhonin energji për të gjetur dhe vlarë prene. Ata nuk i vrisnin të gjitha kafshët.</p> <p>Shpjegoni qëndrimin pozitiv të gjuetarëve të lashtësisë ndaj kafshëve?</p>			

Veprimet në situatë

1-Parashikimi i njohurive - Diskutim për njohuritë paraprake

Pasi nxënësit njihen me situatën problemore, mësuesi i nxit të diskutojnë për sjelljen e gjuetarëve të lashtësisë. Njëkohësisht mësuesi ju tregon disa pamje të tjera në monitor/në fletë formati, për ndikimin negativ të veprimtarisë njerëzore në mjedis dhe nxit diskutimin e mëtejshëm të nxënësve.

Mësuesi mban shënim në tabelë përgjigjet e nxënësve dhe plotëson njohuritë e tyre me informacione nga burime të ndryshme.

2-Ndërtimi i njohurive- Taksonomia e Blumit

Nxënësi:

- Tregon se njeriu duke shpyllëzuar tokat pyjore për mbjelljen e bimëve të reja, çon në zhdukjen e shumë prodhuesve që mund të ishin hallka e parë e zinxhirëve ushqimorë.
- Shpjegon se gjallesat që jetonin dikur në pyjet e prera, u zhdukën ose migruan në vende të tjera sepse nuk mund të gjenin më ushqim duke dëmtuar hallkat e zinxhirëve ushqimorë.
- Përshkruan se edhe kur njeriu peshkon pa kriter në mjediset ujore ndikon negativisht në zinxhirët ushqimorë sepse pakëson ushqimin e zogjve detarë.
- Analizon se cilat lloje kafshësh janë zhdukur dhe po zhduken edhe sot si rezultat i gjuetisë pa kriter nga njeriu.
- Argumenton se në qoftë se njeriu nuk tregohet i kujdesshëm, veprimtaria e tij do të ndikojë negativisht në ekzistencën e shumë llojeve.

3-Përforcimi i njohurive-Ushtrime

Nxënësi punon me ushtrimin 3.3 në faqen 25, në fletoren e punës.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar kur nxënësi:

- Mëson se njeriu ka forcën e jashtëzakonshme për ta mbrojtur por edhe për ta shkatërruar biodiversitetin bimor dhe shtazor.
- Shpjegon përse çdo veprimtari njerëzore ndikon negativisht te gjallesat që jetojnë në mjediset rreth nesh.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për saktësinë me të cilën diskuton përse veprimtaria njerëzore mund të prekë gjallesat bimore dhe shtazore që jetojnë rreth nesh.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë shtëpie

Bëni një kërkim shkencor mbi ndikimin e veprimtarisë njerëzore në vendbanimin e tyre. Të dhënat e kërkimit paraqitini me shkrim ose në një formë poster.

Situata e të nxënit nr. 24

Tematika: Ndërveprimet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1-Ndotja 2-Ndotja			
Situata e të nxënit: Ndikimi i njeriut në ndotjen e mjedisit			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi zbaton mënyrat e të arsyetuarit shkencor dhe tregon se veprimtaria njerëzore ndikon në ndotjen e mjedisit.			
Kompetenca e të nxënit: Nxënësi mëson se nëse ndotja e mjedisit nuk do të reduktohet, pasojat do të jenë fatale për mjedisin.			
Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi:		Fjalët kyçe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Diskuton veprimin negativ të njeriut në mjedis; • Sjell shembuj se si ndikon veprimtaria njerëzore në ndotjen e ajrit; • Shpjegon se si ndikon prerja ose djegia e pemëve në sasinë e dioksidit të karbonit në atmosferë. 		Ndotje; dioksid karboni, dioksid squfuri, shiu acid	
Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:		Burimet:	
Gjuha dhe komunikimi: I ndihmon nxënësit për zhvillimin e kompetencës së komunikimit duke përdorur gjuhën dhe terminologjinë e shkencës. Teknologji dhe TIK: Nxënësi përdor sistemet e duhura kompjuterike për përgatitjen dhe prezantimin e detyrave. Shoqëria dhe mjedisi: Nxënësi merr informacion si ka ndryshuar dhe evoluar natyra dhe biodiversiteti i gjallesave si rezultat i veprimtarisë njerëzore.		Teksti mësimor, fletore pune, informacione nga interneti, revista shkencore ose enciklopedi	
Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve			
Parashikimi me terma paraprakë Mbajtja e strukturuar e shënimeve Rrjeti i diskutimit			
Përshkrimi kontekstual i situatës			
Popullsia botërore po vjen duke u rritur. Njeriu ndikon mbi mjedisin në shumë mënyra. Njeriu hedh në mjedis mbetje që mund të dëmtojnë organizmat e gjallë. Hedhja e mbeturinave të dëmshme në mjedis quhet ndotje. Si ndikon njeriu me veprimtarinë e tij në ndotjen e mjedisit?			
Veprimet e kryera për trajtimin e situatës			
1-Parashikimi i njohurive-Parashikimi me terma paraprakë			
Mësuesi shkruan në tabelë disa koncepte nga tema si: mjedisi, ndotje dhe veprimtari njerëzore			

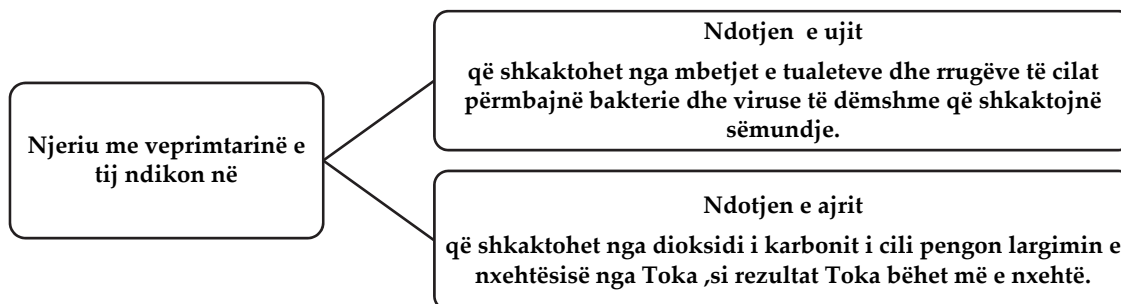
dhe i nxit nxënësit të shkruajnë një paragraf të shkurtër duke përdorur fjalorin e mësipërm shkencor. Pas disa minutash mësuesi iu kërkon nxënësve të lexojnë krijimin e tyre.

2. Ndërtimi i njohurive-Mbajtja e strukturuar e shënimeve

Metoda e mbajtjes së shënimeve, nxit nxënësit të lexojnë informacionin në tekstin mësimor dhe mbajnë shënime.

- Është një parakusht për të mbajtur mend dhe për të nxënë një informacion.
- Është një metodë që i orienton nxënësit për të mbajtur shënime në mënyrë efikase.
- Siguron mundësi të shumta për nxënësit që të bashkëveprojnë.

Metoda përdor organizues grafik si një mënyrë mjaft e rëndësishme për të paraqitur ide dhe informacione. Organizuesit grafikë u sigurojnë nxënësve një strukturë pamore për të marrë vendime se çfarë duhet të përfshijnë në shënimet e tyre.

3-Përforcimi i njohurive-Diskutim i drejtuar

Nxënësi:

- Përshkruan se rritja e dioksidit të karbonit në atmosferë, pengon largimin e dioksidit të karbonit nga atmosfera.
- Shpjegon se shiu acid shkaktohet nga tretja e gazeve acide si dioksidi i squfurit në atmosferë.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi:

- Shpjegon se si ndikon njeriu në ndotjen e ujit dhe të ajrit;
- Parashikon pasojat negative që mund të ndodhin nëse akujt e poleve do të shkrijnë.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për saktësinë me të cilën analizon shkaktarët e ndotjes së mjedisit dhe pasojat negative të ngrohjes globale.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë shtëpie:

Ushtrimet 3 dhe 4 në fletore pune, faqe 26.

Situata e të nxënit nr. 25

Tematika: Ndërveprimet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1. Pakësimi i ozonit 2. Pakësimi i ozonit			
Situata e të nxënit: Rëndësia e shtresës së ozonit për shëndetin e njeriut			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shprehet përmes një forme komunikimi, për pasojat negative për jetën e gjallesave në Tokë që shkaktohen nga dëmtimi i shtresës së ozonit dhe veçon çështjet kryesore. Kompetenca e të nxënit: Nxënësi bën përpunimin e informacioneve për temën e mësimin në mënyrë të pavarur dhe efektive, dhe rezultatet e punës i prezanton me shkrim ose me gojë para të tjerëve, duke dhënë shpjegime për mënyrën e zgjedhjes dhe të shfrytëzimit të burimeve të informacionit.			
Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> • Diskuton veprimin negativ të njeriut në mjedis, në ndotjen dhe në çarjen e shtresës së Ozonit; • Analizon faktorët që dëmtojnë shtresën e ozonit. 		Fjalët kyçe: Shtresa e ozonit, rreze ultravjollcë, gazet cfc	
Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Mundëson zhvillimin e kompetencës së komunikimit midis nxënësve duke përdorur gjuhën dhe terminologjinë e shkencës. TIK-u: Nxënësi përdor sistemet e duhura kompjuterike për përgatitjen e prezantimeve të detyrave praktike dhe projekteve kurrikulare.		Burimet: Teksti mësimor, fletore pune, informacione nga interneti, kompjuter	
Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve			
Stuhi mendimesh Taksonomitë e Blumit Ushtrime			
Përshkrimi kontekstual i situatës Në shtresën e sipërme të atmosferës ndodhet një shtresë gazi, ozoni. Dielli lëshon rreze ultravjollcë. Këto rreze mund të shkaktojnë kancerin e lëkurës dhe të dëmtojnë sytë. Gjithashtu ato mund të dëmtojnë edhe bimët. Shtresa e ozonit i mbron gjallesat e tokës nga rrezatimi i dëmshëm ultravjollcë. Çfarë do të ndodhë nëse shtresa e ozonit dëmtohet?			
Veprimet e kryera për trajtimin e situatës 1-Parashikimi i njohurive-Stuhi mendimesh Mësuesi udhëzon nxënësit të shikojnë me kujdes pamjen në figurën e librit dhe drejton pyetjet: <i>Cilat janë shtresat e atmosferës? A e dini se në shtresën e sipërme të atmosferës, gjendet një shtresë që</i>			

përthith rrezet e dëmshme ultravjollcë?

Mësuesi dëgjon me kujdes përgjigjet e nxënësve dhe shënon në tabelë informacionin. Ai plotëson përgjigjet e nxënësve me informacion nga burime të tjera.

2-Ndërtimi i njohurive-Taksonomia e Blumit

Punë në grupe:

Mësuesi ndan nxënësit në grupe dhe i udhëzon të lexojnë me vëmendje informacionin në tekst. Bazuar në situatë drejton disa pyetje për të nxitur nxënësit të japin përgjigje.

Kur është konstatuar për herë të parë dëmtimi i shtresës së ozonit? Përse janë të shqetësuar popujt që banojnë në hemisferën jugore, për dëmtimin e orimës së ozonit? Cilat janë substancat që shkaktajnë orimën e ozonit?

Nxënësi studion materialin në tekstin mësimor dhe përshkruan shtresat e atmosferës. Ai tregon ku ndodhet shtresa e ozonit.

- Tregon se shtresa e ozonit është dëmtuar mbi Antarktidë.
- Shpjegon se shkaktarët e krijimit të shtresës së ozonit janë substancat CFC.
- Analizon se dëmtimi i mëtejshëm i shtresës së ozonit do të ketë pasoja fatale për njerëzimin.
- Argumenton rëndësinë e mospërdorimit të substancave CFC, për mbrojtjen e shtresës së ozonit.

3-Përforcimi i njohurive-Ushtrime

Nxënësi punon ushtrimin 3.5, në fletore pune, faqe 28. Plotëson grafikun dhe analizon përse numri i njerëzve të prekur me melanoma pësoi rritje gjatë viteve 1983-2000.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi përshkruan se dëmtimi i shtresës së ozonit ka pasoja të rrezikshme për shëndetin e njeriut.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për:

- saktësinë me të cilën përshkruan pasojat e dëmtimit të shtresës së ozonit për gjallesat.
- saktësinë me të cilën shpjegon cilët janë substancat që dëmtojnë shtresën e ozonit.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë shtëpie:

Pyetja 7 në faqen 47, në tekstin shkollor.

Planifikimi ditor nr. 26

Tematika: Ndërveprimet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1. Ruajtja (konservimi) 2. Ruajtja (konservimi)			
Situata e të nxënit: Përse mbrojtja e mjedisit është jetike për konservimin e llojeve?			

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe

Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e tij në lidhje me mënyrat e ruajtjes dhe të konservimit të llojeve dhe të mjedisit.

Kompetenca e të menduarit: Nxënësi analizon, në mënyrë të pavarur, informacionet e marra nga burimet e ndryshme dhe argumenton rëndësinë e mbrojtjes së habitateve natyrore nga dëmtimi.

Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:

Nxënësi:

- Përshkruan se kujdesi për mjedisin dhe ndihma për mbijetesën e llojeve quhet konservim;
- Shpjegon se pakësimi i ndotjes dhe ruajtja e habitateve janë shumë të rëndësishëm për konservimin e llojeve.

Fjalët kyçe:

Konservim, ruajtja e habitateve, pakësimi i ndotjes

Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:

Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve duke përdorur terminologjinë shkencore gjatë diskutimit për konservimin e llojeve.

TIK-u mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin dhe komunikimin e nxënësve me bashkëmoshatarët gjatë procesit të të nxënit.

Burimet:

Teksti mësimor, fletore pune, mjete shkrimi

Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve

Stuhi mendimesh-Parashikimi me terma paraprakë

DRTA-Veprimtari e të Menduarit dhe të Lexuarit të Drejtuar

Kllaster

Përshkrimi kontekstual i situatës

Ne jetojmë në Tokë bashkë me miliona qenie të tjera të gjalla. Nëse nuk tregohemi të kujdesshëm, shumë nga veprimtaritë tona do ta bënin të vështirë mbijetesën e llojeve. Kujdesi për mjedisin dhe ndihma për mbijetesën e llojeve quhet konservim. Cilat janë mënyrat më të rëndësishme për mbrojtjen e mjedisit dhe konservimin e llojeve?

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive-Parashikimi me terma paraprakë

Mësuesi udhëzon nxënësit se parashikimi me terma paraprakë është një metodë që shërben për të nxitur kureshtjen, për të lexuarin aktiv, për të zhvilluar imagjinatën dhe për një kuptim më të mirë të informacionit të ndërtuar gjatë leximit. Kjo metodë e vendos nxënësin në rolin e një zbuluesi me një gjëgjëzë që do të zgjidhë.

Mësuesi shkruan në tabelë konceptet: konservim, gjallesa bimore, gjallesa shtazore, habitate dhe udhëzon nxënësit të shkruajnë një paragraf të shkurtër për këto koncepte. Pas pak minutash mësuesi nxit disa nxënës të lexojnë krijimin e tyre.

2-Ndërtimi i njohurive-Përmbledhja pohim/mbështetje

Mësuesi udhëzon nxënësit se kjo metodë vendos një përparësi të veçantë për shprehitë e të menduarit kritik dhe i pajis ata më një strukturë për të analizuar një informacion.

Mësuesi shkruan në tabelë pohimin:

Pakësimi i ndotjes dhe ruajtja e habitateve janë dy mënyra të rëndësishme për mbrojtjen e mjedisit dhe konservimin e llojeve.

Mësuesi ndan nxënësit në grupe dhe secilit grup i cakton një pjesë teksti që i përmbahet strukturës pohim/mbështetje.

Analizon së bashku me nxënësit llojin e mbështetjes së paraqitur.

PËRMBLEDHJA E POHIM/MBËSHTETJE MEKANIZMAT MBROJTËS

Pohim

Pakësimi i ndotjes dhe ruajtja e habitateve janë dy mënyra të rëndësishme për mbrojtjen e mjedisit dhe konservimin e llojeve.

Mbështetje

1.Fakte

Është shumë e rëndësishme të mbajmë mjedisin pastër.

2.Shembuj

- Ne kemi ndaluar përdorimin e CFC-ve;
- Ne duhet të përpiqemi të pakësojmë djegien e lëndëve djegëse, që të pakësohet dioksidi i karbonit në atmosferë;
- Ne mund t'i groposim mbeturinat në vendgrumbullime të ndërtuara me kujdes.
- Ne duhet të përpiqemi të parandalojmë shkatërrimin e habitateve të bimëve dhe kafshëve.

3.Autoriteti i ekspertit

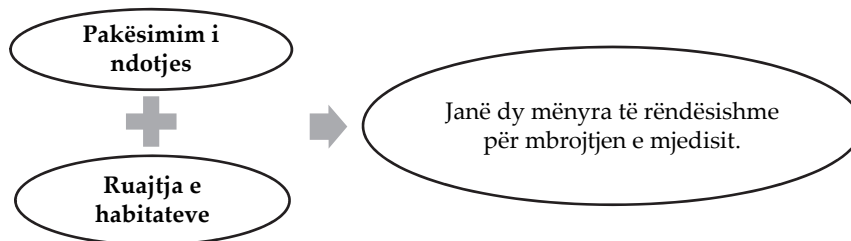
Nëse ne shkatërrojmë habitatin, si për shembull duke prerë pemët, disa lloje mund të mos kenë një vend të përshtatshëm për të jetuar. Në këto kushte ato zhduken.

4. Logjika dhe arsyetimi

Pakësimi i ndotjes dhe ruajtja e habitateve janë dy mënyra të rëndësishme për mbrojtjen e mjedisit.

3-Përforcimi i njohurive- Kllaster

Nxënësit një përmbledhje të mënyrave të mbrojtjes së mjedisit dhe shkëmbejnë mendime me njëri- tjetrin.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi shpjegon mënyrat për mbrojtjen e mjedisit.

<p>Vlerësimi i nxënësit:</p> <p>Nxënësi vlerësohet për mënyrën si shpjegon se njerëzit duhet të gjejnë mënyra të ndryshme për mbrojtjen e mjedisit dhe konservimin e llojeve.</p>
<p>Detyrat dhe puna e pavarur:</p> <p>Detyrë shtëpie:</p> <p>Ushtrimi 2 në faqen 49, të tekstit mësimor.</p>

Planifikimi ditor nr. 28

Tematika: Ndërveprimet

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1. Burimet e energjisë 2. Burimet e energjisë</p>			
<p>Situata e të nxënët:</p> <p>Llojet e burimeve të energjisë</p>			
<p>Rezultatet e të nxënët sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e tij për shpërhapjen e thjeshtë të molekulave përmes membranës qelizore.</p> <p>Kompetenca e të nxënët: Nxënësi parashtron pyetje për të kuptuar më mirë se cilat janë burimet e përtëritshme dhe të paripërtëritshme, studion informacionin që jepet në tekstin mësimor dhe punon për të gjetur përgjigje të sakta për pyetjet e shtruara.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënët të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan burimet e energjisë në planetin tonë; • Bën dallimin mes burimeve të ripërtëritshme dhe jo-të përtëritshme të energjisë. 		<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Burime energjie; lëndë djegëse fosile; energji e ripërtëritshme</p>	
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve gjatë diskutimit dhe përshkrimit të koncepteve në lidhje me burimet e energjisë duke përdorur një terminologji të pasur shkencore.</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin e nxënësve me njëri-tjetrin.</p>		<p>Burimet:</p> <p>Teksti mësimor, materiale nga interneti, kompjuter</p>	
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Përmbledhje e strukturuar e informacionit</p> <p>Mbajtja e strukturuar e shënimeve</p> <p>Diagrami i Venit</p>			

Përshkrimi kontekstual i situatës

Bimët përdorin energjinë e dritës së diellit për të prodhuar ushqim. Gjallesat shtazore përdorin energjinë që marrin nga bimët si ushqim. Mjetet e transportit përdorin karburant për të lëvizur. Pajisjet elektro-shtëpiake funksionojnë me anë të energjisë elektrike. Si klasifikohen burimet e energjisë?

Veprimet e kryera për trajtimin e situatës

1-Parashikimi i njohurive- Përmbledhje e strukturuar e informacionit

Mësuesi njihet nxënësit me situatën. Ai shpjegon kuptimin e konceptet burim energjie.

Paraqet në tabelë konceptet lëndë djegëse, fosile dhe nxit nxënësit të diskutojnë për mënyrën e formimit të tyre në Tokë miliona vjet më parë. Mësuesi mban shënim në tabelë mendimet e nxënësve dhe i plotëson ato me informacione shtesë.

2-Ndërtimi i njohurive-Mbajtja e strukturuar e shënimeve

Mbajta e strukturuar e shënimeve është një metodë mjaft efikase në përvetësimin e dijeve. Mësuesi shpjegon konceptet bazë dhe nxënësi mban shënim në mënyrë të strukturuar në fletore informacionin e dhënë.

Mësuesi shpjegon se në ditët e sotme shfrytëzohen me shpejtësi lëndët djegëse fosile të formuara miliona vjet më parë. Lëndët fosile janë burime energjetike të paripërtërishme. Një ditë ato do të shterojnë. Disa burime energjie nuk shterojnë. Ato quhen burime të ripërtërishme. Burime të ripërtërishme janë burimet e erës, bimët dhe energjia diellore.

Mësuesi udhëzon nxënësit që gjatë punës të jenë të kujdesshëm dhe të mbajnë shënime.

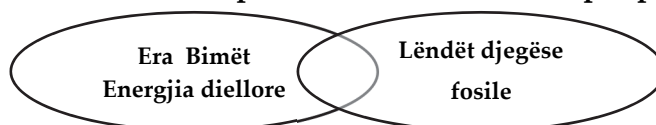
3-Përforcimi i njohurive-Diagrami i venit

Nxënësit plotësojnë diagramin e Venit dhe bëjnë dallimet mes burimeve të energjisë:

Burimet të ripërtërishme

Të përbashkëta

Burime të paripërtërishme

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi mëson se burimet e energjisë janë të ripërtërishme dhe të paripërtërishme.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet përsaktësinë me të cilën shpjegon se cilat burime energjie janë të ripërtërishme dhe cilat janë të paripërtërishme.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë shtëpie:

Pyetjet 4, 5, në faqen 51, të tekstit mësimor.

Planifikimi ditor nr. 29

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1. Çfarë është lloji? 2. Çfarë është lloji?</p>			
<p>Situata e të nxënët: Llojet riprodhuese dhe joriprodhuese</p>			
<p>Rezultatet e të nxënët sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shprehet përmes një forme komunikimi, për llojet dhe veçoritë e tyre.</p> <p>Kompetenca e të menduarit: Nxënësi identifikon burimet e informacioneve të nevojshme dhe i shfrytëzon ato në mënyrën e duhur për klasifikimin e llojeve, duke dhënë shembuj konkretë.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënët të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përkufizon specien; • Dallon llojet riprodhuese nga ato joriprodhuese; • Përshkruan kontributin e Lineut në klasifikimin e llojeve. 		<p>Fjalët kyçe: Lloje të ndryshme, lloje riprodhuese, lloje sterile, hibridë</p>	
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Mundëson zhvillimin e kompetencës së komunikimit midis nxënësve duke përdorur gjuhën dhe terminologjinë e shkencës. TIK-u mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin dhe komunikimin e nxënësve me bashkëmoshatarët gjatë procesit të të nxënët.</p>		<p>Burimet: Teksti mësimor, fletore pune, informacione nga interneti, kompjuter</p>	
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Stuhi mendimesh-Prezantim në PowerPoint DDM (Di. Dua të di. Mësova) Diagrami i Venit</p>			
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës Në territorin e Shqipërisë jetojnë shumë një thundrakë si kuajt dhe gomarët. Mushka është pasardhës që përfitohet nga kryqëzimi ndërmjet gomarit dhe pelës. Përse mushka konsiderohet si kafshë sterile?</p>			
<p>Veprimet në situatë</p> <p>1. Parashikimi i njohurive-Stuhi mendimesh-Prezantim në PowerPoint</p>			
			
Kuaj	Gomari	Mushka	

Mësuesi njeh nxënësit me situatën problemore dhe i udhëzon ata të përkufizojnë çfarë përfaqëson lloji. Nxënësit japin mendimet e tyre. Mësuesi mban shënim në tabelë mendimet e nxënësve dhe plotëson mendimet e tyre për veçoritë e llojit.

2. Ndërtimi i njohurive- DDM

Mësuesi këshillon nxënësit të lexojnë me kujdes informacionin e dhënë në tekst. Nxënësi mban shënime për njohuritë e reja dhe plotëson tabelën.

Di	Dua të di	Mësova
Shkencëtarët i grupojnë organizmat në lloje të ndryshme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Çfarë është lloji? 2. Çfarë janë llojet hibride? 3. Çfarë janë llojet joriprodhuese? 4. Cili ishte kontributi i Lineut në klasifikimin e llojeve? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lloji përfaqëson një grup organizmash që jetojnë së bashku dhe që kanë aftësinë të kryqëzohen dhe të lindin pasardhës pjellorë. 2. Kur dy kafshë që i takojnë llojeve të ndryshme që çiftohen, ata prodhojnë pasardhës hibridë. 3. Të gjithë hibridët që lindin nga dy lloje të ndryshme, nuk mund të lindin pasardhës. Ato janë kafshë joriprodhuese /sterile. 4. Karl Lineu, përdori për herë të parë klasifikimin dy emëror të llojeve në gjuhën latine p,sh. Homosapiens.

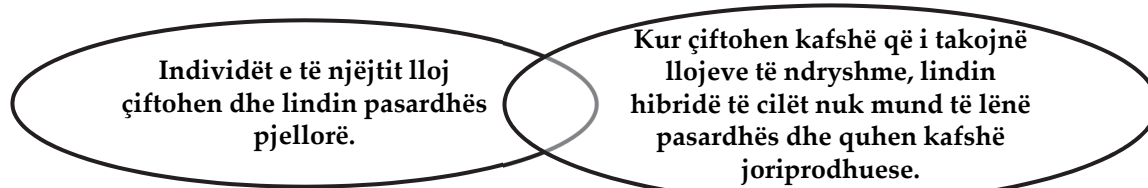
3. Përforcimi i njohurive-Diagrami i Venit

Nxënësi plotëson Diagramin e Venit duke krahasuar llojet riprodhuese me llojet joriprodhuese.

Lloje riprodhuese

Të përbashkëta dhe dallime

Lloje joriprodhuese

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi:

- Përkufizon konceptin e llojit.
- Dallon llojet riprodhuese nga llojet joriprodhuese.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për:

- Përdorim të saktë të fjalorit shkencor gjatë orës së mësimi.
- Saktësinë me të cilën krahason llojet riprodhuese nga llojet joriprodhuese.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Ushtrimi 4.1 në faqen 32, fletore pune.

Planifikimi ditor nr. 30

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1. Llojet dhe llojshmëria e tyre 2. Llojet dhe llojshmëria e tyre</p>			
<p>Situata e të nxënët: Veçoritë e ndryshme të llojeve të njëjta</p>			
<p>Rezultatet e të nxënët sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shprehet përmes një forme komunikimi, për llojet dhe llojshmërinë dhe paraqet llojshmërinë e një grupi organizmash përmes diagramit të dendurisë.</p> <p>Kompetenca e të nxënët: Nxënësi bën përpunimin e informacioneve për llojin dhe llojshmërinë, në mënyrë të pavarur dhe efektive. Rezultatet e punës i prezanton me shkrim ose me gojë para të tjerëve, duke dhënë shpjegime për mënyrën e zgjedhjes dhe të shfrytëzimit të burimeve të informacionit.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënët të kompetencave të fushës sipas temës mësimore Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përkufizon llojshmërinë; • Paraqet llojshmërinë e një grupi organizmash me anë të diagramit të dendurisë. 		<p>Fjalët kyçe: Lloji, llojshmëria, diagrami i dendurisë</p>	
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Mundëson zhvillimin e kompetencës së komunikimit midis nxënësve duke përdorur gjuhën dhe terminologjinë e shkencës. TIK-u mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin dhe komunikimin e nxënësve me bashkëmoshatarët gjatë procesit të të nxënët.</p>		<p>Burimet: Teksti mësimor, fletore pune, informacione nga interneti, kompjuter</p>	
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Stuhi mendimesh Taksonomitë e Blumit Veprimtari praktike</p>			
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës Organizmat që kanë karakteristika të përbashkëta dhe që mund të çiftohen lirisht mes tyre, klasifikohen në të njëjtin lloj. Por individët që i takojnë një lloji të caktuar, nuk janë saktësisht të njëjtë. Mes individëve ka gjithmonë ndryshime. Cilat janë ndryshimet mes shokëve tuaj të klasës?</p>			
<p>Veprimet e kryera për trajtimin e situatës 1-Parashikimi i njohurive-Stuhi mendimesh Mësuesi paraqet në monitor/në fletë formati një pamje nga disa lloje macesh:</p>			

Ai udhëzon nxënësit të shikojnë me kujdes macet dhe të gjejnë dallimet mes tyre.

Mësuesi dëgjon me kujdes përgjigjet e nxënësve dhe shënon në tabelë informacionin. Njëkohësisht mësuesi shënon në tabelë mendimet e tyre dhe i plotëson se ndryshimet mes individëve të të njëjtit lloj quhen llojshmëri.

2-Ndërtimi i njohurive-Taksonomitë e Blumit

Mësuesi ndan nxënësit në grupe dhe i udhëzon të lexojnë me vëmendje informacionin në tekst.

Nxënësi:

- Përkufizon konceptet lloj dhe llojshmëri;
- Dallon midis koncepteve lloj dhe llojshmëri e llojeve;
- Liston disa ndryshime që vëren te organizmat që i përkasin të njëjtit lloj;
- Tregon cilat janë tiparet e përbashkëta midis organizmave.
- Analizon ndryshimet mes organizmave, grumbullon të dhënat dhe plotëson tabelën e rezultateve.
- Paraqet llojshmërinë e organizmave përmes diagramit të dendurisë.

3-Përforcimi i njohurive-Veprimtaria praktike

Nxënësi:

- Plotëson tabelën.
- Zgjedh pesë veçori që i bëjnë shokët të ndryshëm nga njëri-tjetri por dhe që mund të jenë të matshme.
- Plotëson tabelën e rezultateve me të dhënat e grumbulluara.

Individët	Ngjyra e flokëve	Ngjyra e syve	Masa e këmbës	Gjatësia në cm

Pasi grumbullojnë të dhënat dhe plotësojnë tabelën, nxënësit paraqesin llojshmërinë e veçorive përmes diagramit të dendurisë.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi përshkruan se ndryshimet që vihen re mes organizmave që i përkasin të njëjtit lloj, quhen llojshmëri.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për saktësinë me të cilën përshkruan llojshmërinë mes llojeve.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë shtëpie:

Ushtrimet 4 dhe 2 në faqe 34, në fletoren e e punës.

Planifikimi ditor nr. 31

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1-Kërkime për llojshmërinë 2-Kërkime për llojshmërinë			
Situata e të nxënët: Më shumë kërkime për llojshmërinë			
Rezultatet e të nxënët sipas kompetencave kyçe			
Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi prezanton përmes një forme komunikimi, kërkimet që bën për llojshmërinë e llojeve. Kompetenca e të nxënët: Nxënësi bën përpunimin e informacioneve për llojshmërinë e llojeve në mënyrë të pavarur dhe efektive. Rezultatet e punës i prezanton me shkrim ose me gojë para të tjerëve, duke dhënë shpjegime për mënyrën e zgjedhjes dhe të shfrytëzimit të burimeve të informacionit.			
Rezultatet e të nxënët të kompetencave të fushës sipas temës mësimore Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> • Përkufizon konceptet interval, mesore dhe modë; • Llogarit vlerën mesatare për petalet e luledeles; • Vizaton diagramin e dendurisë. 		Fjalët kyçe: Interval, mesore, modë, numri mesatar, diagram i dendurisë	
Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Mundëson zhvillimin e kompetencës së komunikimit midis nxënësve duke përdorur gjuhën dhe terminologjinë e shkencës. TIK-u mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin dhe komunikimin e nxënësve me bashkëmoshatarët gjatë procesit të të nxënët.		Burimet: Teksti mësimor, fletore pune, mjete shkrimi	
Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve			
Stuhi mendimesh Tabela e koncepteve		Punë në grupe Veprimtari praktike	
Përshkrimi kontekstual i situatës Shpesh, llojshmëria që vihet re në një lloj të caktuar mund të shprehet me numra ose me matje të ndryshme. Veçoritë e organizmave për llojshmërinë i paraqesim me anë të diagramit të dendurisë. Rezultatet e grumbulluara në një studim ne mund t'i shfrytëzojmë për të mësuar më shumë përreth llojshmërisë. Përshkruani gjithçka që mundeni për llojshmërinë e llojeve.			
Veprimet e kryera për trajtimin e situatës 1-Parashikimi i njohurive-Stuhi mendimesh Mësuesi nxit nxënësit të përsëritin konceptet për llojin dhe llojshmërinë. Dëgjon me kujdes			

përgjigjet e nxënësve dhe shënon në tabelë informacionin. U tregon nxënësve se gjatë orës së mësimi do të njihen me më shumë kërkime për llojshmërinë e llojeve.

2-Ndërtimi i njohurive-Tabela e koncepteve

Mësuesi ndan nxënësit në grupe dhe i udhëzon të lexojnë me vëmendje informacionin në tekst dhe të plotësojnë tabelën me konceptet kryesore dhe shpjegimet përkatëse.

Konceptet kryesore	Shpjegimet përkatëse
1. Interval	1. Interval, quhet shtrirja e një vlere nga numri më i vogël te numri më i madh, p.sh. numri i petaleve nga 17-21.
2. Mesorja	2-Mesorja është vlere e mesme e disa rezultateve.
3. Moda	3-Moda është vlere që takohet më shpesh te disa rezultate të grumbulluara.
4. Numri mesatar	4-Numri mesatar gjendet duke mbledhur të gjitha rezultatet individuale dhe pjesëtohen me numrin e tyre.

3-Përforcimi i njohurive-Veprimtari praktike

Mësuesi u shpërndan nxënësve lule të ndryshme dhe i udhëzon të numërojnë numrin e petaleve të secilës lule, të mbajnë shënim të dhënat dhe të përcaktojnë: intervalin, modën, mesoren, numrin mesatar të petaleve.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi kryen më shumë kërkime për llojshmërinë dhe përcakton intervalin, modën, mesoren dhe numrin mesatar të petaleve të luleve?

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për saktësinë me të cilën bën më shumë kërkime për llojshmërinë e llojeve.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë shtëpie:

Ushtrimet 3 dhe 4 në faqe 36, në fletore pune.

Planifikimi ditor nr. 32

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1-Klasifikimi i bimëve 2- Klasifikimi i bimëve			
Situata e të nxënit: Karakteristikat e bimëve			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e tij për konceptet që kanë lidhje me klasifikimin e bimëve dhe shpreh me gojë ose me shkrim karakteristikat e secilës klasë të bimëve.			

<p>Kompetenca e të nxënët: Nxënësi bën përpunimin e informacioneve për klasifikimin e bimëve në mënyrë të pavarur dhe efektive. Rezultatet e punës i prezanton me shkrim ose me gojë para të tjerëve, duke dhënë shpjegime për mënyrën e zgjedhjes dhe të shfrytëzimit të burimeve të informacionit.</p>	
<p>Rezultatet e të nxënët të kompetencave të fushës sipas temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klasifikon bimët në grupe në bazë të veçorive; • Përshkruan veçoritë e bimëve; • Dallon bimët me lule dhe pa lule. 	<p>Fjalët kyçe:</p> <p>Bimë; myshqe, fiere, halorë, bimë me lule</p>
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:</p> <p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve gjatë diskutimit dhe përshkrimit të koncepteve shkencore duke përdorur një terminologji të saktë shkencore;</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin e nxënësve me njëri-tjetrin.</p>	<p>Burimet:</p> <p>Libri i nxënësit, fletore pune, informacione nga interneti, kompjuter</p>
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Stuhi mendimesh-Prezantim në PowerPoint</p> <p>Marrëdhënie pyetje-përgjigje(MP-P)</p> <p>Diagram Veni</p>	
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës</p> <p>Të gjithë organizmat që kanë gjethe të gjelbra dhe që mund të kryejnë procesin e fotosintezë, quhen bimë. Të gjithë organizmat që lëvizin gjithandej dhe ushqehen me organizma të tjerë quhen kafshë. Grupet e bimëve dhe të kafshëve quhen mbretëri. Përshkruani veçoritë e bimëve.</p>	
<p>Veprimet e kryera për trajtimin e situatës</p> <p>1-Parashikimi i njohurive-Stuhi mendimesh</p> <p>Mësuesi fillon veprimtarinë duke shfaqur në monitor/në fletë formati, disa pamje me lloje të ndryshme bimësh.</p>	
	
<p>Ai u kërkon nxënësve të diskutojnë për tiparet e këtyre bimëve dhe t'i klasifikojnë ato në:</p>	
<p>Bimë me lule</p>	<p>Bimë pa lule</p>
<p>2-Ndërtimi i njohurive- Marrëdhënie pyetje-përgjigje(MP-P)</p> <p>Mësuesi u kërkon nxënësve të lexojnë informacionin e dhënë në tekstin mësimor dhe të</p>	

punojnë **në dyshe** për të hartuar pyetje përreth materialit mbi klasifikimin e bimëve dhe të përshkruajnë veçoritë e tyre. Kjo veprimtari i bën nxënësit të ndjehen më të sigurt dhe të vlefshëm gjatë përforcimit të koncepteve dhe diskutimit në grup.

Nxënësit i drejtojnë pyetje njëri-tjetrit dhe japin përgjigje.

Nxënësi 1: Cili është dallimi kryesor mes qelizave bimore dhe shtazore?

Nxënësi 2: Qeliza bimore e prodhon ushqimin me anë të procesit të fotosintezës kurse qeliza shtazore e merr gati ushqimin nga qelizat bimore.

Nxënësi 3: Cilat gjallesa përfshihen në mbretërinë bimore?

Nxënësi 4: Në mbretërinë bimore përfshihen miliona lloje bimësh të gjelbra që ndahen në grupe në bazë të veçorive të tyre.

Nxënësi 5: Cilat janë karakteristikat e përgjithshme të myshqeve?

Nxënësi 6: Myshqet janë bimë të vogla, pa lule që shumohen me anë të sporeve. Kanë gjethe të vogla të gjelbra dhe e prodhojnë vet ushqimin.

Nxënësi 7: Cilat janë karakteristikat e përgjithshme të fiereve?

Nxënësi 8: Fieret, kanë rrënjë të thjeshta dhe gjethe që quhen fronde. Fieret riprodhohen me spore dhe janë bimë pa lule.

Nxënësi 9: Cilat janë karakteristikat e përgjithshme të halorëve?

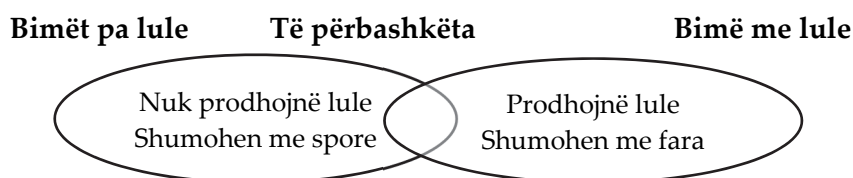
Nxënësi 10: Halorët janë pemë të mëdha me gjethe të gjelbra në formë halash. Janë bimë pa lule dhe riprodhohen me fara.

Nxënësi 11: Cilat janë karakteristikat e përgjithshme të bimëve me lule?

Nxënësi 12: Bimët me lule riprodhohen me fara të cilat riprodhohen brenda luleve.

3-Përforcimi i njohurive-Organizues grafik i koncepteve

Nxënësi plotëson Diagramin e Venit me grupet kryesore të bimëve dhe përshkruan karakteristikat e tyre.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për saktësinë me të cilat përshkruan karakteristikat e bimëve me lule dhe pa lule.

Vlerësimi i situatës

Situata quhet e vlerësuar kur nxënësi përshkruan saktë karakteristikat e bimëve me lule dhe pa lule.

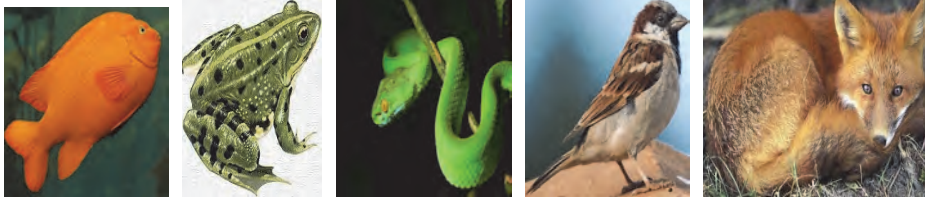
Detyrë shtëpie

Grumbulloni bimë dhe krijoni një herbar.

Planifikimi ditor nr. 33

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1-Klasifikimi i rruazorëve 2- Klasifikimi i rruazorëve			
Situata e të nxënit: Karakteristikat e rruazorëve			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e tij për konceptet që kanë lidhje me rruazorët dhe përshkruan saktë karakteristikat e tyre. Kompetenca e të nxënit: Nxënësi bën përpunimin e informacioneve për rruazorët në mënyrë të pavarur dhe efektive. Rezultatet e punës i prezanton me shkrim ose me gojë para të tjerëve, duke dhënë shpjegime për mënyrën e zgjedhjes dhe të shfrytëzimit të burimeve të informacionit.			
Rezultatet e të nxënit të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> • Përkufizon se rruazorët janë kafshë me shtyllë kurrizore; • Klasifikon rruazorët në grupe; • Shpjegon karakteristikat e rruazorëve. 		Fjalët kyçe: Rruazorë, peshqit, amfibët, zvarranikët, shpendët, gjitarët	
Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve duke përdorur terminologjinë shkencore gjatë diskutimit për mekanizmat mbrojtës të trupit të njeriut. TIK-u: Mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin dhe komunikimin e nxënësve me bashkëmoshatarët gjatë procesit të nxënit, duke përfshirë edhe të nxënit në distancë.		Burimet: Teksti mësimor, fletore pune, mjete shkrimi, informacion nga interneti, kompjuter	
Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve Stuhi mendimesh-Prezantim me PowerPoint Tabela e koncepteve Kllaster			
Përshkrimi kontekstual i situatës Gjallesat ndahen në dy grupe të mëdha në jorruazorë dhe rruazorë. Përshkruani karakteristikat e rruazorëve të ndryshëm.			
Veprimet e kryera për trajtimin e situatës 1-Parashikimi i njohurive-Prezantim me PowerPoint/me fletë formati ose pamje të ndryshme. Mësuesi Paraqet disa pamje në monitor për rruazorë të ndryshëm.			

Mësuesi udhëzon nxënësit t'i klasifikojnë kafshët në grupe dhe të përshkruajnë karakteristikat e tyre. Ai shënon në tabelë mendimet e nxënësve dhe plotëson me informacione të reja.

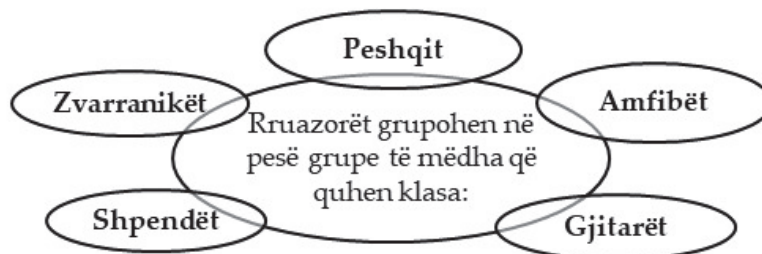
2-Ndërtimi i njohurive-Tabela e koncepteve

Mësuesi udhëzon nxënësit të lexojnë informacionin në tekstin mësimor dhe të plotësojnë tabelën me grupet e rruazorëve dhe të shpjegojnë karakteristikat e tyre.

Rruazorët	Karakteristikat e tyre
1. Peshqit 2. Amfibët 3. Zvarranikët 4. Shpendët 5. Gjitarët	

3-Përforcimi i njohurive- Kllaster

Nxënësi plotëson kllasterin për klasifikimin e rruazorëve dhe përshkruan karakteristikat e tyre.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi shpjegon karakteristikat e rruazorëve.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për saktësinë me të cilën shpjegon karakteristikat e rruazorëve.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë shtëpie:

Ushtrimi 2 në faqen 63, të tekstit mësimor.

Planifikimi ditor nr. 34

Tematika: Diversiteti

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
<p>Tema mësimore: 1-Klasifikimi i jorruazorëve 2- Klasifikimi i jorruazorëve</p>			
<p>Situata e të nxënët: Karakteristikat e jo rruazorëve</p>			
<p>Rezultatet e të nxënët sipas kompetencave kyçe</p>			
<p>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Nxënësi shpreh mendimin e tij për konceptet që kanë lidhje me jorruazorët dhe përshkruan saktë karakteristikat e tyre.</p> <p>Kompetenca e të nxënët: Nxënësi bën përpunimin e informacioneve për rruazorët në mënyrë të pavarur dhe efektive. Rezultatet e punës i prezanton me shkrim ose me gojë para të tjerëve, duke dhënë shpjegime për mënyrën e zgjedhjes dhe të shfrytëzimit të burimeve të informacionit.</p>			
<p>Rezultatet e të nxënët të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përkufizon se jorruazorët janë kafshë pa shtyllë kurrizore; • Klasifikon rruazorët në grupe; • Shpjegon karakteristikat e jorruazorëve. 		<p>Fjalët kyçe: Jorruazorë, molusqe, krimba, këmbënyjtuar, insekte, araknidë, krustace</p>	
<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve duke përdorur terminologjinë shkencore gjatë diskutimit për mekanizmat mbrojtës të trupit të njeriut. TIK-u mbështet hetimin e proceseve në fushën e shkencave dhe lehtëson bashkëpunimin dhe komunikimin e nxënësve me bashkëmohatarët gjatë procesit të të nxënët, duke përfshirë edhe të nxënët në distancë.</p>		<p>Burimet: Teksti mësimor, fletore pune, mjete shkrimi, informacion nga interneti, kompjuter</p>	
<p>Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Stuhi mendimesh-Prezantim me PowerPoint</p> <p>Tabela e koncepteve</p> <p>Kllaster</p>			
<p>Përshkrimi kontekstual i situatës Gjallesat ndahen në dy grupe të mëdha në jorruazorë dhe rruazorë. Përshkruani karakteristikat e jorruazorëve të ndryshëm.</p>			
<p>Veprimet e kryera për trajtimin e situatës 1-Parashikimi i njohurive-Prezantim me PowerPoint/me fletë formati ose pamje të ndryshme. Mësuesi paraqet disa pamje në monitor për jorruazorë të ndryshëm.</p>			

Mësuesi udhëzon nxënësit t'i klasifikojnë kafshët jorruazore në grupe dhe të përshkruajnë karakteristikat e tyre. Ai shënon në tabelë mendimet e nxënësve dhe plotëson me informacione të reja.

2-Ndërtimi i njohurive-Tabela e koncepteve

Mësuesi udhëzon nxënësit të lexojnë informacionin në tekstin mësimor dhe të plotësojnë tabelën me grupet e jorruazorëve dhe të shpjegojnë karakteristikat e tyre.

Jorruazorët	Karakteristikat e tyre
1.Molusqet 2.Krimbat unazorë 3.Këmbënyjtuarit 4.Insektet 5.Araknidët 6.Krustacet 7.Shumëkëmbëshit	

3-Përforcimi i njohurive- Kllaster

Nxënësi plotëson kllasterin për klasifikimin e jorruazorëve dhe përshkruan karakteristikat e tyre.

Vlerësimi i situatës:

Situata quhet e realizuar nëse nxënësi shpjegon karakteristikat e jorruazorëve.

Vlerësimi i nxënësit:

Nxënësi vlerësohet për saktësinë me të cilën shpjegon karakteristikat e jorruazorëve.

Detyrat dhe puna e pavarur:

Detyrë shtëpie:

Ushtrimet 4 dhe 6 në faqen 40, të fletores së punës.

Fusha: Shkencat e natyrës	Lënda: Biologji	Shkalla: III	Klasa: VII
Tema mësimore: 1. Di dhe praktikoj 2. Di dhe praktikoj			
Situata e të nxënët Përsëritje dhe ushtrime			
Rezultatet e të nxënët sipas kompetencave kyçe			
Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit: Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, kuptimin e termave të reja duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm shkencor.			
Kompetenca e të nxënët: Nxënësi përshkruan llojshmërinë dhe klasifikimin e bimëve dhe kafshëve.			
Kompetenca personale: Nxënësi merr pjesë ose drejton punën në grup, përgatit projekte, bashkëpunon me shokët dhe shkëmben mendime gjatë orës së mësimt.			
Rezultatet e të nxënët të kompetencave të fushës sipas temës mësimore: Nxënësi:		Fjalët kyçe:	
<ul style="list-style-type: none"> • Përkufizon konceptet lloj dhe llojshmëri; • Klasifikon bimët dhe përshkruan karakteristikat e tyre; • Klasifikon kafshët dhe shpjegon karakteristikat e tyre; • Dallon vertebrorët nga jovertebrorët. 		Lloji, llojshmëri, bimë, kafshë, rruazorë, jorruazorë	
Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:		Burimet:	
<p>Gjuha dhe komunikimi: Mundëson komunikimin midis nxënësve gjatë diskutimit dhe përshkrimit të koncepteve mbi llojshmërinë duke përdorur një terminologji të pasur shkencore.</p> <p>Teknologjia dhe TIK: Nxënësi përdor sistemet e duhura kompjuterike për përgatitjen dhe prezantimin e detyrave duke zbatuar në mënyrë krijuese njohuritë që përmbajnë shkencat kompjuterike.</p>		Teksti mësimor, mjete shkrimi, fletore pune	
Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve			
Alfabeti i njëpasnjëshëm Punë në grupe Ushtrime			
Veprimet e kryera për trajtimin e situatës			
1-Parashikimi i njohurive-Alfabeti i njëpasnjëshëm			
Mësuesi i jep secilit nxënës një kopje të alfabetit të njëpasnjëshëm të paplotësuar. Kërkon nga nxënësit të shkruajnë një koncept që ka lidhje me informacionin e lëndës së biologjisë të trajtuar në kapitullin e llojshmërisë dhe klasifikimit të bimëve dhe kafshëve, sipas shkronjave të alfabetit. U kërkon nxënësve të plotësojnë sa më shumë kuti që të munden.			
Pasi secili nxënës plotëson fletën e tij me alfabetin e njëpasnjëshëm, e shkëmben fletën e tij me shokun që ka pranë dhe ky veprim përsëritet disa herë me radhë.			

A Amfibët Artropodë Araknidë	B Bimë me lule Bohçe	C	Ç	D Diagrami i dendurisë	Dh
E	Ë	F Fiere Fronde Fara	G	Gj Gjethë Gjitarët	H Hibride (lloje) Halorë
I Interval Insekte	J Jorruazorë	K Karboni Komunitet Kafshë Krimba Krustace	L Luspa	Ll Lloje Llojshmëri	M Mesorja Moda Myshqë Mbretëri Molusqe
N Numri mesatar	Nj Njëmijëkëmbëshi	O	P Peshqit Pendë	Q Qime	R
Rr Rruazorë	S Sterile(lloje) Spore	Sh Shpendët Shumëkëmbësh	T	Th	U
V Velëza	X	Xh	Y	Z Zvarranikët	Zh

2-Ndërtimi i njohurive –Ushtrime

Punë në grupe.

Mësuesi ndan nxënësit në grupe dhe i udhëzon të punojnë me ushtrime.

Grupi i parë- Ushtrimi 4.2 faqe 66, në tekstin mësimor.

- **Veprimet e kryera për dhënien e përgjigjes së saktë:**

Hapi i parë: Nxënësi lexon me kujdes ushtrimin duke u përqendruar te zinxhiri ushqimor.

Hapi i dytë: Nxënësi shikon figurën dhe duke u bazuar në karakteristikat e kafshës ujore e klasifikon atë në grupin e duhur:

Grupi i dytë- Ushtrimi 4.3 faqe 66, në tekstin mësimor.

- **Veprimet e kryera për dhënien e përgjigjes së saktë:**

Hapi i parë: Nxënësi lexon me kujdes ushtrimin duke u përqendruar në pamjet e papagajve.

Hapi i dytë: Nxënësi lexon situatën problemore të dhënë në ushtrim dhe shpjegon kuptimin e termave habitat dhe lloj. Ai shpjegon nëse papagajtë i përkasin të njëjtit lloj apo llojeve të ndryshme.

3-Përforcimi i njohurive-Ushtrime

- **Veprimet e kryera për dhënien e përgjigjes së saktë:**

Hapi i parë: Nxënësi lexon ushtrimin dhe shikon me kujdes pamjet e bimëve që jepen.

Hapi i dytë: Nxënësi klasifikon bimët në grupet përkatëse dhe përshkruan karakteristikat e tyre.

Vlerësimi i nxënësit

Nxënësi vlerësohet për:

- Saktësinë e shprehjes së koncepteve për llojshmërinë, si dhe klasifikimin e bimëve dhe kafshëve.
- Bashkëpunim dhe qëndrim etik gjatë punës në grup dhe gjatë diskutimeve.

Detyrë e pavarur.

Detyrë shtëpie:

Përgatitni një prezantim në PowerPoint për llojshmërinë e llojeve dhe klasifikimin e bimëve dhe kafshëve.

TREMUJORI I PARË
TEST KONTROLLI

EMRI _____ **GRUPI A** **KLASA** _____

1. Njësia bazë strukturore dhe funksionale e gjallesave me jetë është: **(1p)**

- a) organ b) qelizë c) ind d) aparat

2. Si në qelizën bimore dhe qelizën shtazore ndodhen: **(1p)**

- a) membrana, citoplazma, bërthama b) membrana, bërthama, muri qelizor
c) membrana, bërthama, kloroplaste d) membrana, kloroplaste, muri qelizor

3. Grupe indesh të ndryshme që kryejnë një funksion të caktuar formojnë: **(1p)**

- a) sistemin b) organin c) aparat d) organizmin

4. Organizmat e gjallë shfaqin shtatë veçori të jetës. **(3p)**

Cilat prej veçorive të jetës përshkruhen më poshtë?

- a) Çlirimi i energjisë prej molekulave të ushqimit ose përbërësve kimikë të depozituar _____.
b) Largimi i produkteve të tepërta që formohen brenda qelizave të trupit. _____.
c) Prodhimi i individëve të rinj _____.

5. Plotësoni vendet bosh duke vendosur fjalën përkatëse: **(4p)**

- a) Mjedisi natyror ku jeton një organizëm i gjallë quhet _____.
b) Tërësia e organizmave të gjallë që jetojnë së bashku në një habitat të caktuar formojnë _____
c) Qelizat, të cilat ndërtojnë organizmin tonë kanë formë, funksione dhe madhësi të _____
d) Organizmat _____ janë ndërtuar nga një numër i madh qelizash.

6. Lidh me shigjetë qelizën me sistemin e organit që e përmban atë. **(4p)**

qelizë nervore	sistemi riprodhues
rruazë e kuqe e gjakut	sistemi skeletor
qelizë kockore	sistemi nervor
vezore	sistemi qarkullues i gjakut

7. Përshkruani se për çfarë janë të specializuara qelizat e mëposhtme: **(2p)**

- a) qelizat epiteliale me qerpikë

- b) qelizat polisadike

8. Plotësoni tabelën e mëposhtme, duke treguar organet e bimëve dhe funksionet e tyre. **(3p)**

Organi	Funksioni
Gjethë	
	përthithja e ujit dhe kripërave minerale
Lule	

9. Shpjegoni dallimin midis çifteve të strukturave më poshtë: **(4p)**

a) klorofil dhe kloroplaste

b) membranë qelizore dhe mur qelizor

10. Tregoni ndryshimet midis sistemit tretës dhe sistemit të jashtëqitjes. **(2p)**

11. Në verë, balenat blu e shpenzojnë kohën në ujërat e ftohta polare, ku furnizohen me ushqimin e bollshëm të këtyre ujërave. Në dimër ato zhvendosen drejt ujërave më të ngrohtë, në lartësi më të ulëta, ku mund të çiftëzohen dhe të lindin të vegjlit e tyre.

a) Arsyetoni pse balenat nuk qëndrojnë në ujërat polare për t'u shumuar, meqë në këto ujëra ato kanë ushqim të bollshëm. **(2p)**

b) Balenat janë gjitarë. Përshkruani dhe shpjegoni dy përshtatje të tyre për të jetuar në oqean. **(2p)**

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	0-7	8-11	12-15	16-19	20-23	24-26	27-29

1. Organelet qelizore ndodhen: (1p)

- a) në membranën qelizore b) në bërthamë c) në citoplazmë d) në paretin qelizor

2. Bashkësitë e qenieve të gjalla me mjedisin fizik ku ato jetojnë quhet: (1p)

- a) biotop b) ekosistem c) habitat d) bashkësi biologjike

3. Indi është bashkësi qelizash me: (1p)

- a) formë dhe funksion të njëjtë b) funksion të njëjtë por forma të ndryshme
c) formë të njëjtë por funksione të ndryshme d) funksion të papërcaktuar

4. Organizmat e gjallë shfaqin shtatë veçori të jetës. (3p)

Cilat prej veçorive të jetës përshkruhen më poshtë?

- a) Marrje e lëndëve kimike për energji dhe rritje _____.
b) Ndryshimi i pozicionit të një pjese apo të të gjithë organizmit _____.
c) Reagimi ndaj ngacmuesve të ndryshëm _____.

5. Plotësoni vendet bosh duke vendosur fjalën përkatëse: (4p)

- a) Sipërfaqja e tokës ku jetojnë qeniet e gjalla quhet _____.
b) Organizmat _____ janë ndërtuar nga një qelizë e vetme
c) Qelizat bakteriale kanë një kromozon të vetëm, por nuk kanë _____.
d) Transporti i lëndëve te bimët kryhet nëpërmjet _____.

6. Vendosni strukturat e mëposhtme në rend ngjitës sipas përmasave (5p)

sistem tretës
organizmi
qeliza
stomaku
indi muskolor

Më e vogël	
↓	
Më e madhe	

7. Përshkruani funksionet e strukturave qelizore të mëposhtme: (3p)

a) bërthamë

b) citoplazmë

c) vakuolë

8. Tregoni tri veçoritë e qelizës bimore që e bëjnë të dallueshme nga qeliza shtazore. **(3p)**

a) _____

b) _____

c) _____

9. Përshkruani se për çfarë janë të specializuara qelizat e mëposhtme: **(2p)**

a) rruazat e kuqe të gjakut

b) qelizat nervore

10. Tregoni ndryshimet midis sistemit qarkullimit të gjakut dhe sistemit të frymëkëmbimit **(2p)**

11. Shumë lloje zogjsh shpenzojnë një pjesë të vitit në një vend dhe gjatë dimrit fluturojnë në vende të tjera.

a) Shpjegoni përse zogjtë nuk qëndrojnë në të njëjtin vend gjatë dimrit. **(2p)**

b) Shumë kafshë qëndrojnë në Shqipëri gjatë gjithë periudhës së dimrit. Tregoni përshtatjet e mundshme që mund të përdorin këto kafshë për të mbijetuar në dimër. **(2p)**

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	0-7	8-11	12-15	16-19	20-23	24-26	27-29

SUKSESE!

TREMUJORI I DYTË
TEST KONTROLLI

EMRI _____

GRUPI A

KLASA _____

Pjesa e parë: Qarkoni përgjigjen e saktë në pyetjet e mëposhtme.

1. Cila nga pjesët e mëposhtme e bën një qelizë bimore të ndryshme nga një qelizë shtazore? **(1p)**

- a) citoplazma b) bërthama c) membrana qelizore d) muri qelizor

2. Cila nga qelizat e mëposhtme është e specializuar për të transportuar oksigjenin në pjesë të ndryshme të trupit? **(1p)**

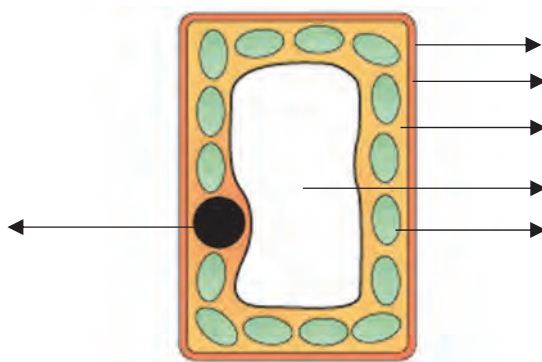
- a) rruazat e bardha të gjakut b) qelizat nervore c) pllakëzat d) rruazat e kuqe

3. Një zinxhir ushqimor përfundon me një: **(1p)**

- a) prodhues b) shpërbërës c) konsumator d) grabitqar

Pjesa e dytë

1. Emërtoni pjesët e qelizës së mëposhtme. **(2p)**

2. Përshkruani funksionin e:

a) murit qelizor **(1p)**

_____ **(1p)**

b) membranës qelizore

_____ **(1p)**

c) citoplazmës

_____ **(1p)**

d) vakuolës qendrore

_____ **(1p)**

e) kloroplasteve

f) bërthamës (1p)

3. Veprimtaria njerëzore ndikon te zinxhirët ushqimorë:

a) peshkimi (2p)

b) futja e llojeve të reja (2p)

4. a) Çfarë janë gazet CFC? (1p)

b) Për çfarë i përdorin njerëzit gazet CFC? (1p)

c) Çfarë veprimi negativ ka ozoni në atmosferë? (2p)

5. Çfarë nismash mund të ndërmerim për pakësimin e ndotjes? (3p)

a) _____

b) _____

c) _____

6. a) Çfarë quajmë zinxhir ushqimor? (1p)

b) Çfarë quajmë prodhues? (1p)

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	1-5	6-8	9-12	13-15	16-18	19-21	22-24

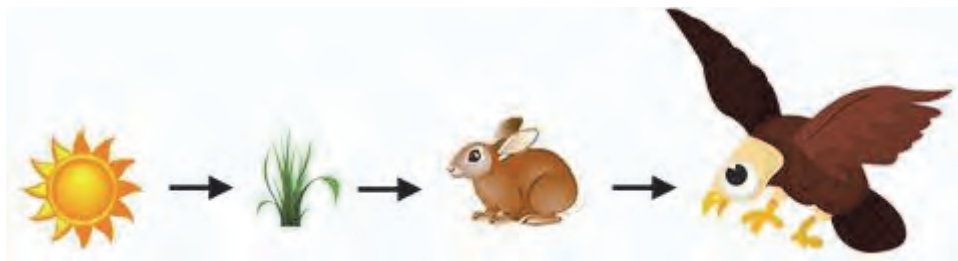
Suksese në provim

Pjesa e parë: Qarkoni përgjigjen e saktë në pyetjet e mëposhtme.

1. Cila nga pjesët e qelizës bimore shërbejnë për përgatitjen e ushqimit? (1p)
 a) citoplazma b) bërthama c) kloroplastet d) muri qelizor
2. Grupe qelizash të ngjashme, të cilat kryejnë një funksion të veçantë quhen? (1p)
 a) organe b) qeliza c) inde d) organizëm
3. Një zinxhir ushqimor fillon me: (1p)
 a) konsumatorët b) prodhuesit c) grabitqarët d) shpërbërësit

Pjesa e dytë

1. Shikoni vizatimin e zinxhirit ushqimor:

- a) Cila gjallesë e këtij zinxhirit ushqimor është një prodhuese?
 Cili është roli i prodhuesit në zinxhirin ushqimor? (2p)

 - b) Cilat gjallesa të këtij zinxhirit ushqimor janë konsumatore? (1p)

 - c) Çfarë tregojnë shigjetat e zinxhirit ushqimor? (1p)

2. Qelizat shtazore dhe bimore janë të specializuara për të kryer funksione të caktuara:
 - a) përshkruani ndërtimin dhe funksionin e rruazave të kuqe të gjakut. (2p)

 - b) përshkruani ndërtimin dhe funksionin e qelizave nervore (2p)

 - c) përshkruani ndërtimin dhe funksionin e qimeve thithëse të rrënjëve: (2p)

3. Çdo gjallesë që ka një sërë veçorish, që e ndihmojnë të përshtatet me jetesën në një habitat të caktuar.

a) tregoni si përshtaten peshqit për jetën në ujë: (2p)

b) tregoni si përshtaten dhelprat e shkretëtirës që të jetojnë në shkretëtirat e nxehta: (2p)

c) tregoni si përshtaten kaktuset që të jetojnë në shkretëtirat e nxehta: (2p)

4. Hedhja e mbeturinave të dëmshme në mjedis quhet ndotje:

a) Shpjegoni si ndikon njeriu me veprimtarinë e tij në ndotjen e ujit? (2p)

b) Shpjegoni si ndikon njeriu me veprimtarinë e tij në ndotjen e ajrit? (2p)

c) Çfarë e shkakton shiun acid? (1p)

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	1-5	6-8	9-12	13-15	16-18	19-21	22-24

Suksese në provim

TREMUJORI I TRETË
TEST KONTROLLI

EMRI _____

GRUPI A

KLASA _____

Pjesa e parë: Qarkoni përgjigjen e saktë në pyetjet e mëposhtme.

1. Cili nga burimet e mëposhtme të energjisë, shteron me kalimin e kohës? (1p)
a) era b) bimët c) energjia diellore d) lëndët djegëse fosile
2. Cila nga bimët e mëposhtme kanë gjethe që quhen fronda? (1p)
a) myshqet b) luleshtrydhet c) halorët d) fieret
3. Cili nga rruazorët e mëposhtëm e rrisin embrionin në trupin e tyre: (1p)
a) peshqit b) amfibët c) shpendët d) gjitarët
4. Cili nga jorruazorët e mëposhtëm ka tetë këmbë të nyjëtuar? (1p)
a) molusqet b) insektet c) araknidët d) krustacet
5. Emërtimi i gjallesave me dy emra, u bë nga: (1p)
a) Darvini b) Lui Paster c) Eduart Xhener d) Lineu

Pjesa e dytë: Lidhni konceptet me shpjegimet përkatëse.

1. Jepen termat: (5p)
a) interval b) halorë c) diagrami i dendurisë d) velëza e) lëndët djegëse fosile

Lidhni termat me shpjegimet përkatëse.

I. bimë pa lule II. organet e frymëmarrjes te peshqit

III. paraqitja e llojshmërisë së një grupi organizmash

IV. shtrirja e një vlere midis dy numrave

V. burime energjie të paripërtëritshme

Pjesa e tretë:

1. Shkencëtarët i grupojnë organizmat në lloje të ndryshme.
a) Çfarë përfaqëson një lloj? Jepni një shembull. (2p)

- b) Çfarë përfaqësojnë llojet hibride? Jepni një shembull. (2p)

2. Në mbretërinë bimore përfshihen disa milionë lloje bimësh të ndryshme.

a) Përshkruani veçoritë e myshqeve. (2p)

b) Përshkruani veçoritë e bimëve me lule. Jepni një shembull. (2p)

3. Të gjitha organizmat që lëvizin gjithandej dhe ushqehen me organizma të tjerë, janë kafshë.

Përshkruani veçoritë e:

a) amfibëve (2p)

b) zvarranikëve (2p)

c) krustaceve (2p)

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	1-5	6-8	9-12	13-15	16-18	19-21	22-24

Suksese në provim

Pjesa e parë: Qarkoni përgjigjen e saktë në pyetjet e mëposhtme.

1. Cili nga burimet e mëposhtme të energjisë, nuk shteron me kalimin e kohës? **(1p)**
a) nafta b) gazi natyror c) qymyri i gurit d) era
2. Cilat nga bimët e mëposhtme janë bimë me lule? **(1p)**
a) halorët b) myshqet c) fieret d) luleshtrydhet
3. Cili nga rruazorët e mëposhtëm, pjellin të vegjël që ushqehen me qumështin e nënës? **(1p)**
a) peshqit b) amfibët c) shpendët d) gjitarët
4. Cili nga jorruazorët e mëposhtëm kanë trupin të ndarë në tri pjesë (koka, gjoksi, barku)? **(1p)**
a) molusqet b) insektet c) araknidët d) krustacet
5. Cila nga gjallesat e mëposhtme janë lloje sterile? **(1p)**
a) kali b) gomari c) ligrat d) ketrat

Pjesa e dytë: Lidhni konceptet me shpjegimet përkatëse.

1. Jepen termat: **(5p)**
a) energjia diellore b) mesorja c) mbretëri d) moda e) spore

Lidhni termat me shpjegimin përkatës:

- I. është vlera e mesme e rezultateve tuaja. II. shërbejnë për riprodhimin e myshqeve.
III. është vlera që takohet më shpesh në rezultatet tuaja.
IV. quhen grupet e bimëve dhe të kafshëve. V. burime të ripërtëritshme të energjisë.

Pjesa e tretë

1. Organizmat kanë karakteristika të përbashkëta dhe mund të çiftohen mes tyre.
a) Çfarë quajmë llojshmëri? **(1p)**

- b) Jepni një shembull, duke listuar të paktën 2 ndryshime që shprehin llojshmërinë. **(2p)**

- c) Përse përdoret diagrami i dendurisë? **(1p)**

2. Në mbretërinë bimore përfshihen disa milionë lloje bimësh të ndryshme.

a) Përshkruani veçoritë e fiereve. (2p)

b) Përshkruani veçoritë e halorëve. (2p)

3. Të gjitha organizmat që lëvizin gjithandej dhe ushqehen me organizma të tjerë, janë kafshë. Përshkruani veçoritë e:

a) peshqve (2p)

b) molusqeve (2p)

c) krimbave unazorë (2p)

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	1-5	6-8	9-12	13-15	16-18	19-21	22-24

Suksese në provim

PROJEKT 1

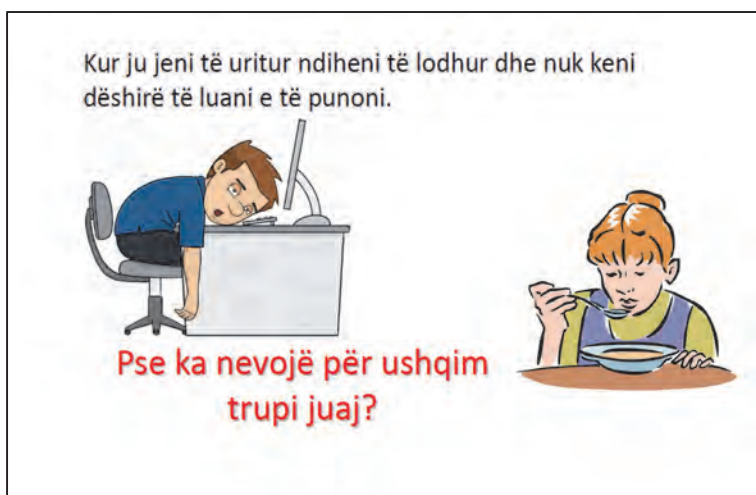
BURIMET E ENERGJISË

BURIMET E ENERGJISË

Kur ju jeni të uritur ndiheni të lodhur dhe nuk keni dëshirë të luani e të punoni.

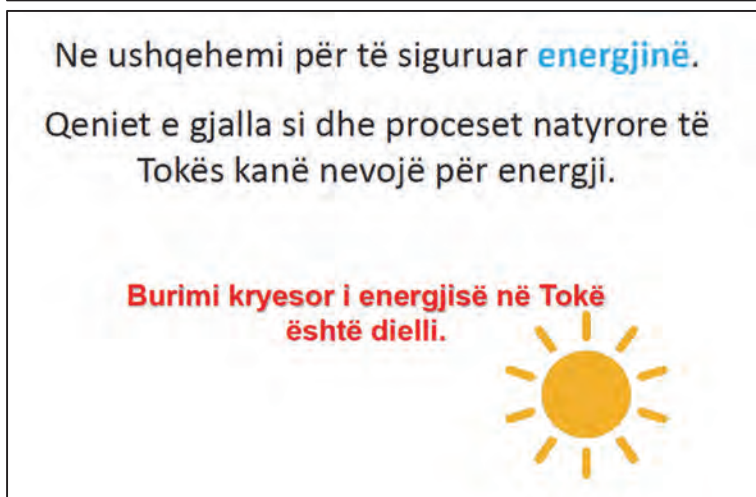
Pse ka nevojë për ushqim trupi juaj?

Ne ushqehemi për të siguruar energjinë.

Qeniet e gjalla si dhe proceset natyrore të Tokës kanë nevojë për energji.

Burimi kryesor i energjisë në Tokë është dielli.

Dielli është burimi kryesor i energjisë

Energjia diellore mund të shfrytëzohet në shumë mënyra.

Energjia e diellit quhet energji diellore.

Energjia diellore shfrytëzohet më mirë në vendet që kanë më shumë diell.

Energjia diellore ruhet në panelet diellore.

Çfarë do të ndodhte me ujin nëse do të vendosnit një gotë në dritaren ku bie dielli?

Për çfarë e përdorim energjinë diellore?

Dielli është burimi kryesor i **energjisë**

Energjia diellore mund të shfrytëzohet në shumë mënyra.

Energjia e diellit quhet energji diellore.

Energjia diellore shfrytëzohet më mirë në vendet që kanë më shumë diell.

Energjia diellore ruhet në panelet diellore.

Çfarë do të ndodhte me ujin nëse do të vendosnit një gotë në dritaren ku bie dielli?

Për çfarë e përdorim energjinë diellore?

Uji mund të ngrohet nga energjia diellore.

Uji mund të ngrohet nga energjia diellore.

Energjia diellore është burim natyror.

Kjo do të thotë që burimi i energjisë gjendet në natyrë.

Energjia diellore është **burim natyror**.

Kjo do të thotë që burimi i energjisë gjendet në natyrë.

Energjia diellore nuk është i vetmi burim natyror.

Era dhe uji janë gjithashtu burime natyrore.

Ato mund të përdoren për të prodhuar energji.

Era dhe uji janë burime natyrore.

Energjia diellore nuk është i vetmi burim natyror.

Era dhe uji janë gjithashtu burime natyrore.
Ato mund të përdoren për të prodhuar energji.
Era dhe uji janë burime natyrore.

Energjia e erës mund të shfrytëzohet për prodhimin e energjisë elektrike.

Energjia e erës mund të shfrytëzohet vetëm në vendet kyfryn shumë erë.

Era është burim natyror. Ajo gjendet në natyrë.

- **Energjia e erës** mund të shfrytëzohet për prodhimin e energjisë elektrike.
- **Energjia e erës** mund të shfrytëzohet vetëm në vendet kyfryn shumë erë.

Era është burim natyror. Ajo gjendet në natyrë.

Uji gjithashtu përdoret për prodhim energjise elektrike.

Hidrocentralet përdoren për prodhimin e energjise elektrike nga uji.

Uji gjithashtu përdoret për prodhim energjise elektrike.

Hidrocentralet përdoren për prodhimin e energjise elektrike nga uji.

Bimët: burim tjetër i energjise natyrore

Ne sigurojmë ushqimin nga bimët. Ushqimi siguron energjinë për trupin tonë.

Bimët: burim tjetër i energjise natyrore

Ne sigurojmë ushqimin nga bimët. Ushqimi siguron energjinë për trupin tonë.

Ne përmendëm katër burime natyrore të energjise:

- dielli
- era
- uji
- bimët

Në natyrë ka edhe burime të tjera energjie

Ne përmendëm katër burime natyrore të energjise:

• dielli era uji bimët

Në natyrë ka edhe burime të tjera energjie

Lëndët djegëse fosile janë një burim tjetër natyror i energjisë.

Lëndët djegëse fosile janë formuar nga mbetjet e bimëve dhe kafshëve që kanë jetuar shumë e shumë kohë më parë.

Me kalimin e kohës mbetjet e bimëve dhe kafshëve të vdekura ndryshojnë dhe shndërrohen në lëndë djegëse fosile.

Disa shëmbuj lëndësh djegëse fosile janë:

- Qymyri
- Benzina
- Gazi natyror
- Nafta

Lëndët djegëse natyrore gjenden nën tokë.

ëndët djegëse fosile janë një burim tjetër natyror i energjisë.

Lëndët djegëse fosile janë formuar nga mbetjet e bimëve dhe kafshëve që kanë jetuar shumë e shumë kohë më parë.

Me kalimin e kohës mbetjet e bimëve dhe kafshëve të vdekura ndryshojnë dhe shndërrohen në **lëndë djegëse fosile**.

Disa shëmbuj lëndësh djegëse fosile janë:

•Qymyri •Benzina •Gazi natyror •Nafta

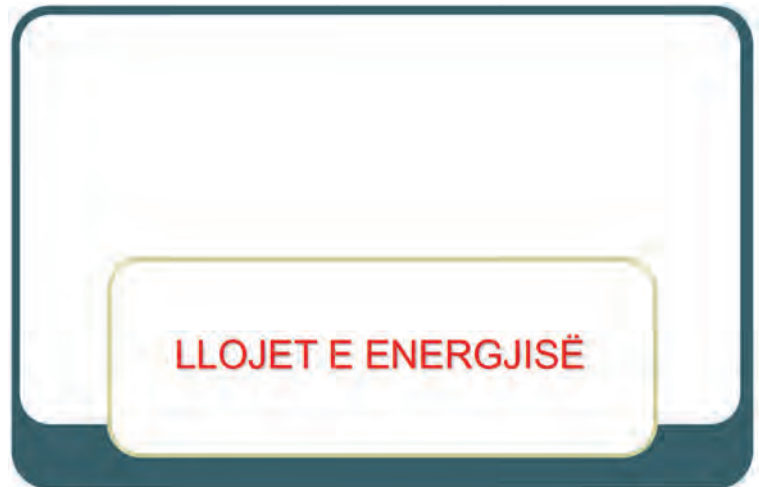
Lëndët djegëse natyrore gjenden nën tokë.

PROJEKT 2

LLOJET E ENERGJISË

LLOJET E ENERGJISË

Burimet e energjisë ndahen në dy lloje:

- Të ripërtëritshme
- Të paripërtitshme

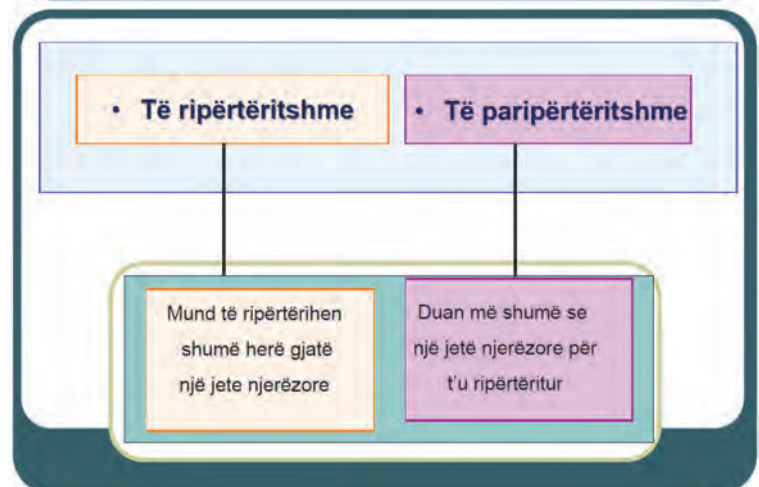

- Të ripërtëritshme

Mund të ripërtërihen shumë herë gjatë një jete njerëzore

- Të paripërtëritshme

Duan më shumë se një jetë njerëzore për t'u ripërtëritur

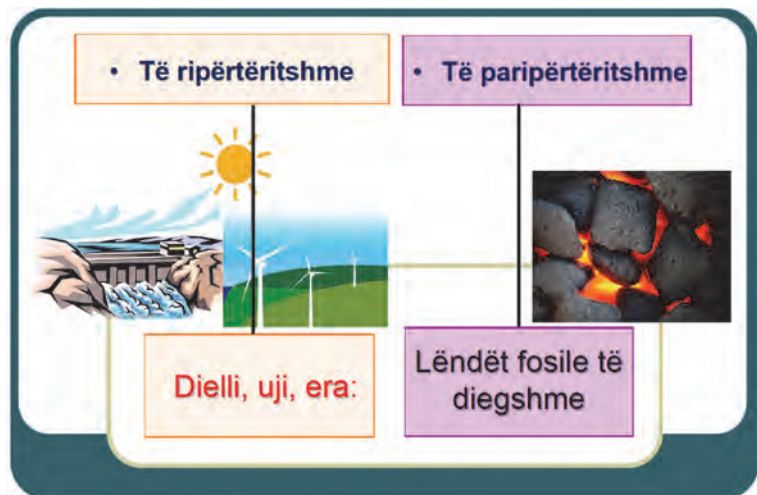

- Të ripërtëritshme:

Dielli, uji, era

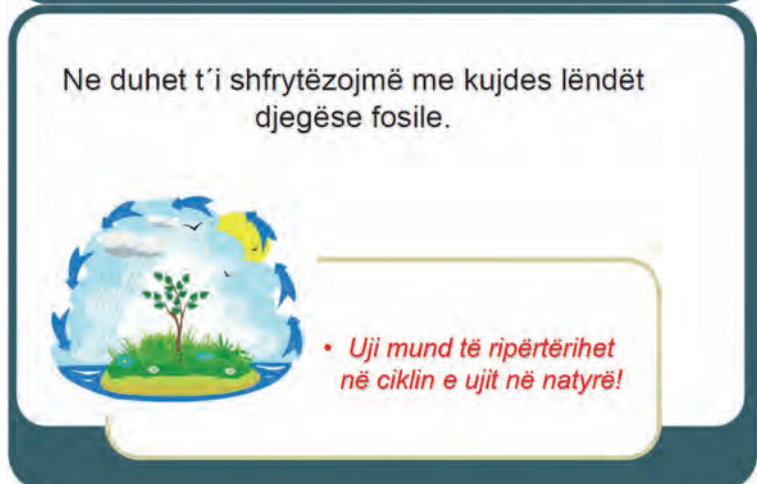
- Të paripërtëritshme

Lëndët fosile të diegshme

Ne duhet t'i shfrytëzojmë me kujdes lëndët djegëse fosile.

Uji mund të ripërtërihet në ciklin e ujit në natyrë!

Ndotja nga lëndët djegëse fosile

- Nga djegia e qymyrit, naftës, benzinës etj. çlirohen gaze që ndotin ajrin.
- Keqpërdorimi i lëndëve djegëse fosile shkakton ndotjen e tokës dhe ujit

